

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

**Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului
pentru avizarea Proiectului de lege privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor
auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană și stimularea și facilitarea dezvoltării
activităților miniere în România**

Nr. LXX/426/12.11.2013

Către,

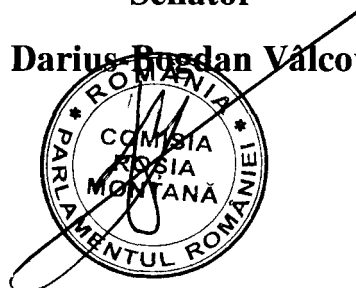
**Biroul Permanent al Camerei Deputaților
Biroul Permanent al Senatului**

Vă înaintăm, alăturat, raportul asupra *Proiectului de lege privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană și stimularea și facilitarea dezvoltării activităților miniere în România*, trimis Comisiei Speciale pentru examinare, în conformitate cu Hotărârea Parlamentului României Nr. 56 din 17 septembrie 2013, cu modificările ulterioare.

PREȘEDINTE,

Senator

Darius Bogdan Vălcov

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

**Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului
pentru avizarea Proiectului de lege privind unele măsuri aferente exploatării
minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană și stimularea și
facilitarea dezvoltării activităților miniere în România**

București 12 noiembrie 2013
Nr. LXX/426

**RAPORT
asupra Proiectului de lege privind unele măsuri aferente
exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia
Montană și stimularea și facilitarea dezvoltării activităților
miniere în România**

În conformitate cu prevederile Hotărârii Parlamentului României nr.56/2013, cu modificările ulterioare, *Comisia* a fost sesizată cu examinarea *Proiectului de lege privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană și stimularea și facilitarea dezvoltării activităților miniere în România*, precum și a amendamentelor depuse de Guvern, deputați și senatori.

La întocmirea prezentului raport, în conformitate cu prevederile Art. 1 lit. b) și Art. 8 alin. (1) din Hotărârea Parlamentului României nr. 56/2013, cu modificările ulterioare, *Comisia* a luat în considerare punctele de vedere și opiniile exprimate de reprezentanții autorităților publice și instituțiilor specializate, prezenți la dezbateri, precum și de către celelalte persoane invitate la lucrări, respectiv reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale cu activitate semnificativă în domeniu și alte persoane interesate. De asemenea, în cadrul audierilor comisiei, au fost aduse informații și documente solicitate de la mai multe instituții ale statului, care se regăsesc în Anexa 1 la raport. Anexa 2 a raportului conține materialele petiționarilor, ONG-urilor și sindicatelor. Stenogramele audierilor din *Comisie* (perioada 23.09-15.10.2013) sunt parte integrantă a Anexei 3 din prezentul raport.

Astfel, potrivit prevederilor Art. 6 alin. (2) din Hotărârea Parlamentului României nr. 56/2013, la lucrările comisiei au fost invitați:

- Domnul Ministru Daniel Constantin Barbu, Ministerul Culturii
- Domnul Ministru Robert Cazanciuc, Ministerul Justiției
- Domnul Secretar de Stat Florin Aurel Moțiu, Ministerul Justiției
- Doamna Ministru Rovana Plumb, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
- Domnul Gheorghe Duțu, Președinte Agenția Națională Pentru Resurse Minerale
- Domnul Ministru Dan-Coman Șova, Ministrul Delegat pentru Proiecte de Infrastructură de Interes Național și Investiții Străine
- Domnul Ministru Liviu Voinea, Ministrul Delegat pentru Buget, Ministerul Finanțelor Publice
- Domnul Ministru Nicolae-Liviu Dragnea, Ministerul Dezvoltării și Administrației Publice
- Doamna Ministru Maria Grapini, Ministrul Delegat pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Mediul de Afaceri și Turism, Ministerul Economiei
- Domnul Ministru Varujan Vosganian, Ministerul Economiei
- Domnul Ministru Daniel Constantin, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
- Domnul Ștefan Marincea, Director General al Institutului Geologic al României
- Domnul Decan Victor Mocanu, Facultatea de Geologie și Geofizică, Universitatea București
- Domnul Ion Stamin Purcaru, Director General S.C. CONVERSMIN S.A.
- Domnul Iulian Offenbergh, Șef Serviciu Programe, Proiecte, Avize S.C. CONVERSMIN S.A.
- Domnul Nicolae Stanca, fost Director General al Regiei Autonome a Cuprului Deva
- Domnul Mihail Ianăș, fost Președinte al Agenției Naționale pentru Resurse Minerale
- Domnul Jack Goldstein, Inventator și cercetător
- Domnul Victor Ailenei, Cercetător
- Domnul Victor Frătean, Cercetător
- Domnul Dragoș Tănase, Director General Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Nicolae Suciu, Prim-Vicepreședinte Afaceri Guvernamentale și Relații Comunitare Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Horea Avram, Vicepreședinte de Mediu Roșia Montană Gold Corporation
- Doamna Cecilia Szentesy, Director Proiectare Tehnică Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Victor Cornel Pătrășcoiu, Inginer Șef al CNCAF MINVEST S.A. DEVA
- Doamna Ana Maria Curtean, Consilier Juridic al CNCAF MINVEST SA DEVA
- Doamna Aurelia Ballo, Director General INCD ECOIND
- Doamna Cristiana Cosma, Șef Laborator INCD ECOIND
- Domnul Laurențiu Dinu, Tehnolog INCD ECOIND

- Preotul Ionuț Corduneanu, Vicar Administrativ Patriarhal, Biserica Ortodoxă Română
- Excelența Sa Academician Prof. Univ. Dr. Ionel Haiduc, Președintele Academiei Române
- Domnul Academician Valentin Vlad, Vicepreședintele Academiei Române
- Părintele Andrei Mărcuș, Secretar Vicarial, reprezentantul Bisericii Romano – Catolice și reprezentantul Bisericii Greco – Catolice
- Domnul Lucian Croitoru, Consilier al guvernatorului BNR pe probleme de politică monetară, Banca Națională a României
- Domnul Bogdan Cosmâncă, Banca Națională a României
- Doamna Viorica Curea, Președintele Uniunii Arhitecților din România
- Doamna Profesor Universitar Doctor Afrodita Iorgulescu, Academia de Studii Economice
- Domnul Lector Universitar Doctor Ovidiu Maican, Academia de Studii Economice
- Domnul Cercetător Gheorghe Manea, Academia de Studii Economice
- Domnul Prorector Victor Arad, Facultatea de Mine, Universitatea din Petroșani
- Doamna Profesor Universitar Doctor Maria Lazăr, Facultatea de Mine, Universitatea din Petroșani
- Experți / specialiști, confederații sindicale și patronale, organizatori ai protestelor din Piața Universității și participanți la aceste proteste, alte persoane interesate care și-au exprimat dorința de a participa la discuțiile din cadrul Comisiei, prezentându-și argumentele pro și contra promovării proiectului de lege și a proiectului minier.

Prima parte a raportului cuprinde sinteza audierilor desfășurate în cadrul Comisiei în perioada 23.09 – 15.10.2013.

La prima audiere a Comisiei Speciale "Roșia Montană" din data de **23 septembrie 2013**, au participat:

- Domnul Ministru Daniel Constantin Barbu, Ministerul Culturii
- Domnul Secretar de Stat Florin Aurel Moțiu, Ministerul Justiției

Domnul Ministru Daniel Barbu a subliniat faptul că, prin adoptarea proiectului de lege, nici una din prevederile legale românești nu este încălcată. Dimpotrivă, beneficiile statului român sunt majore, mai ales în ceea ce privește conservarea patrimoniului național. Mai mult decât atât, fără o companie care să investească în patrimoniul național de la Roșia Montană, statul român nu ar avea fondurile necesare să protejeze zona.

Referitor la clasarea Roșiei Montane pe lista tentativă a UNESCO, Ministrul Barbu Daniel a menționat, pe de o parte, că acest demers trebuie inițiat de locuitorii din zonă, precum și faptul că la momentul actual clasarea la UNESCO nu este o așteptare realistă, deoarece zona nu se află într-o stare bună de conservare.

În legătură cu obținerea avizului, domnul Ministru Daniel Barbu a explicat că termenele nu sunt pentru cercetarea arheologică, care presupune timp, ci sunt pentru avize.

Ministerul Culturii a dat aviz favorabil cu observații proiectului de lege, punct de vedere exprimat în urma expertizei a 368 de specialiști, subliniind faptul că instituția a dorit să fie doar avizator al proiectului, nu inițiator.

În a doua parte a audierii, **domnul Florin Aurel Moțiu**, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Justiției, a luat cuvântul pentru a preciza motivul absenței domnului Ministru Robert Cazanciuc, precum și poziția oficială a Ministerului Justiției: favorabilă proiectului de lege.

În cadrul audierilor care au avut loc în data de **24 septembrie 2013** au fost invitați:

- Doamna Ministru Rovana Plumb, Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice
- Domnul Gheorghe Duțu, Președinte Agenția Națională Pentru Resurse Minerale

Doamna Rovana Plumb și-a exprimat susținerea proiectului de lege, aducând mai multe argumente:

- nevoia de a stimula și facilita dezvoltarea activităților miniere în România;
- perimetrul de la Roșia Montană este deja deosebit de poluat iar proiectul de lege prevede eliminarea poluării istorice;
- cianurarea este o metodă sigură din punct de vedere al protecției mediului, dacă se respectă standardul cuprins în ceea ce privește concentrația de cianuri;

- referitor la construcția iazului de decantare, doamna Ministru Rovana Plumb a susținut că proiectul iazului a trecut prin Comisia Națională de Siguranță a Barajelor, unde au fost solicitate absolut toate elementele privind proiectarea pentru a îndeplini cerințele de siguranță și că va avea o suprafață de aproximativ 300 de hectare.

Un alt argument important a fost legat de garanția financiară de mediu care acoperă închiderea activității miniere, reabilitarea ecologică și monitorizarea post-inchidere mină, precum și garanția privind responsabilitatea în caz de accidente, evaluată pe situații de risc.

Ministrul Mediului a susținut că nu au existat investigații în ceea ce privește istoricul companiei în acest proiect și a asigurat comisia că a negociat cu seriozitate aplicarea tuturor standardelor și condițiilor impuse în conformitate cu prevederile legale, precizând că, până în momentul începerii exploatării, Ministerul Mediului are doua filtre în ceea ce privește respectarea mediului: Acordul de mediu și Autorizația integrată de mediu.

În eventualitatea în care nu se respectă condițiile și standardele impuse în procesul de construcție sau în activitatea propriu-zisă de exploatare, statul, prin autoritatea de reglementare, poate opri această lucrare în orice moment. Monitorizarea se va face printr-un sistem nou, respectiv Programul Watch, în care sunt implicate instituțiile statului – în speță în domeniul mediului Garda de Mediu, Agenția de Protecție a Mediului, Agenția Națională de Resurse Minerale.

În timpul audierilor, doamna Ministru Rovana Plumb a dorit să atragă atenția asupra cuprinsului Art. 8 în care sintagma "prin excepție" ar trebui înlocuită cu "în conformitate", menționând că acest articol întărește responsabilitatea companiei de a suporta cheltuielile tuturor relocărilor, însă numai cu avizul și indicațiile administratorului monumentului respectiv. În cadrul ședinței a fost discutat și Art. 6, privind obligațiile de mediu, asupra căruia membrii comisiei au dorit să se consulte cu doamna Ministru.

La întrebarea unuia dintre membrii comisiei despre eliminarea Anexei 2 în care sunt principalele date de autorizare a proiectului de lege, Doamna Ministru Rovana Plumb a afirmat că susține eliminarea acesteia.

Punctul de vedere al Ministerului Mediului este favorabil proiectului de lege referitor la exploatarea minieră de la Roșia Montană.

Directorul Agenției Naționale de Resurse Minerale, **domnul Gheorghe Duțu**, a precizat că, în conformitate cu prevederile legii, Agenția Națională pentru Resurse Minerale reprezintă autoritatea competentă abilitată pentru aplicarea Legii nr. 85/2003 și a Legii nr. 238/2004 privind resursele minerale. De asemenea, a comunicat Comisiei Speciale informații și date importante despre proiectul Roșia Montană și despre Licența de exploatare nr. 47/1999, care a fost acordată în baza prevederilor Art. 46 al Legii minelor nr. 61/1998 companiei naționale Mininvest Deva

S.A. ca titular, având ca afiliat S.C. Eurogold Resource S.A. Licența a fost aprobată în Hotărârea de Guvern nr. 438/1999. Prin Ordinul nr. 310 din octombrie 2000, licența a fost transferată către Roșia Montană Gold Corporation, având de această dată calitatea de titular, iar compania națională Minvest S.A. având calitatea de afiliat. Acest transfer este legal, conform procedurilor, inclusiv cu aprobarea Ministrului Economiei, după cum susține domnul director.

În perioada 1999-2013, au fost făcute lucrări de dezvoltare geologică pentru cercetarea gradului și cunoașterea calitativă a zăcămintului. S-au executat 1.253 de foraje și au fost recoltate 65.782 de probe în lucrări miniere subterane. Planul proiectului este structurat în mai multe etape: pregătirea pentru exploatare - aproximativ 3 ani, exploatarea propriu-zisă - 17 ani, închiderea și ecologizarea zonei - 2 ani, urmată de monitorizarea continuă.

Conform studiilor făcute de specialiști, rezerva geologică este de 231.578 mii tone, cu un conținut de aproximativ 1,46 grame de aur pe tonă și 6,85 grame argint pe tonă. Rezerva industrială exploatabilă, cea care stă la baza studiului de fezabilitate, este de 214.905 tone cu același conținut. S-a constatat că este vorba despre 247.053 kg de aur și 904.883 kg de argint, cantități care pot rezulta în urma procesării. Conținutul produsului final, care este valorificat, este estimat la 17 % aur și 83 % argint.

În cazul în care sunt descoperite elemente suplimentare, acestea sunt cuantificate imediat, existând posibilitatea de a le include în licență printr-un act adițional, în timp ce alte elemente din Acord, inclusiv redevența, pot fi supuse renegocierilor.

Directorul ANRM a precizat că evaluarea și toate prospecțiunile geologice au fost gestionate și susținute financiar de Roșia Montană Gold Corporation și efectuate de companii atestate în România și străinătate.

Ca urmare a analizei informațiilor pe care ANRM le-a avut la dispoziție, punctul de vedere al acestei instituții este unul favorabil proiectului de exploatare minieră de la Roșia Montană.

În perioada **24 – 26 septembrie 2013**, următorii membri ai Comisiei Speciale s-au deplasat la Roșia Montană:

- Președinte Darius-Bogdan Vâlcov
- Vicepreședinte Haralambie Vochițoiu
- Vicepreședinte Andrei Dominic Gereș
- Senator Ioan Chelaru
- Senator Petru Ehegartner
- Senator Toni Greblă
- Senator Alexandru Vegh
- Deputat Tudor Ciuhodaru
- Deputat Mircea Dolha

- Deputat Gheorghe Emacu
- Deputat Florin Iordache
- Deputat Korodi Attila
- Deputat Ștefan Viorel

Lucrările Comisiei la Roșia Montană au început pe data de **25 septembrie 2013** cu vizitarea perimetrului minier.

Delegația parlamentară, condusă de domnul senator Darius-Bogdan Vâlcov, a vizitat:

- Stația pilot de tratare a apelor acide care funcționează deja în Roșia Montană și este deschisă publicului;
- Zona protejată Tău Găuri – amenajată pentru vizitarea turistică;
- Zona protejată Cârpeni – zonă de cercetare arheologică;
- Cariera Cetate;
- Cariera Cârnic;
- Piatra Corbului – arie naturală protejată, al doilea monument de interes național de la Roșia Montană;
- Piatra Despăcată – monument al naturii, propus pentru strămutare. Aria naturală protejată a fost cuprinsă în 1956 în lista monumentelor naturii. În anul 2001 s-a primit acceptul de relocare a acesteia într-o zonă protejată și s-a propus a fi relocată, pentru protecția ei, în zona Piatra Corbului care se află la o distanță de aproximativ 300 m. În cazul în care nu se va realiza strămutarea există riscul de alunecare;
- Tăurile protejate din Centrul Istoric;
- Zona protejată Centrul Istoric – cele 317 case incluse în planul de reabilitare, obiective restaurate;
- Complexul de galerii Cătălina Monulești – galeria romană unde au fost descoperite celebrele tăblițe cerate romane;
- Casa restaurată nr. 392, care este un depozit arheologic. Această casă restaurată este fosta clădire a Primăriei și se dorește transformarea ei în hotel. Până în prezent au fost deja restaurate 20 de clădiri iar alte 100 de proiecte au fost avizate pentru a fi restaurate.

La **ora 16:00**, în timpul întâlnirii cu reprezentanți ai Sindicatului „Viitorul Mineritului” și cu alte ONG-uri pro minerit și locuri de muncă, au luat cuvântul:

- Domnul Cristian Albu, Președintele Sindicatului „Viitorul Mineritului”
- Domnul Marian Ioan, Președintele Asociației Pensionarilor
- Domnul Andrei Jurcă, Președintele unui ONG Pro Roșia Montană
- Doamna Mariana Seghe, Președintele Asociației pentru Mediu
- Domnul Petru Ilie, Președintele Sucursalei Județene Alba a Partidei Rromilor “Pro Europa”
- Domnul Alexandru Pedata, Președintele Asociației pentru Dezvoltare Comunitară “Împreună”
- Domnul Bota Petre Marinel, Miner

- Domnul Gabriel Constantin, Miner
- Domnul Nelu Prișa, Liderul Comunității de Rromi de la Roșia Montană
- Doamna Ana Pedata, reprezentanta Asociației Studenților din Roșia Montană
- Doamna Sanda Lungu, protagonista clip-ului publicitar de promovare al companiei Roșia Montană Gold Corporation

Președintele Sindicatului „Viitorul Mineritului”, **domnul Cristian Albu** susține proiectul de lege deoarece oamenii din Roșia Montană vor locuri de muncă, vor prosperitate și nu vor să exporte forța de muncă. Dumnealui afirmă, referitor la mediul înconjurător, că acesta este deja poluat deoarece în Roșia Montană se face minerit de 2000 de ani.

Domnul Marian Ioan, președintele Asociației Pensionarilor, îi reprezintă pe pensionarii din Abrud, Roșia Montană, Câmpeni și Baia de Arieș. Dumnealui susține acest proiect pentru că nu prezintă nici un pericol.

Președintele unui ONG Pro Roșia Montană, **domnul Andrei Jurcă**, este pentru implementarea acestui proiect la Roșia Montană deoarece această comună s-a născut prin minerit, s-a dezvoltat prin minerit și e absolută nevoie să se dezvolte această activitate. Susține acest proiect pentru locurile de muncă pe care le creează și pentru turismul care s-ar putea face dacă ar exista o infrastructură.

Punctul de vedere al acestora a fost favorabil proiectului, argumentat de dorința oamenilor din Roșia Montană de a avea locuri de muncă, singurul lucru pe care l-au cerut fiind șansa de a putea munci, de a putea trăi decent.

Opinia generală este aceea că mineritul nu afectează turismul și că poluarea există deja cu mult timp înainte ca Roșia Montană Gold Corporation să înceapă explorarea.

La **ora 17:25** a avut loc întâlnirea cu autoritățile locale și regionale, în cadrul căreia au luat cuvântul:

- Domnul Ion Dumitreț, Președintele Consiliului Județean Alba
- Domnul Gheorghe Feneșer, Prefectul Județului Alba
- Domnul Eugen Furdui, Primarul Comunei Roșia Montană
- Domnul Nicolae Simina, Primarul din Abrud
- Domnul Cornel Napău, Primarul Comunei Bucium
- Domnul Florin Cazacu, Primarul Municipiului Brad
- Domnul Traian Ștefan Popa, Primarul Comunei Stremț
- Domnul Adrian Preda, Consilier local al Primăriei Abrud
- Domnul Nicolae, locuitor al Comunei Roșia Montană

Președintele Consiliului Județean Alba, **domnul Ion Dumitreț** s-a declarat în favoarea demarării proiectului de lege Roșia Montană care ar duce implicit la dezvoltarea Munților Apuseni. Este convins că nu sunt probleme legate de mediu

sau de patrimoniu, problema cea mai mare fiind cea a locurilor de muncă.

Domnul Gheorghe Feneșer este convins că acest proiect este de fapt o gură de oxigen pentru România, deoarece pe întreg parcursul proiectului vor fi investite peste 6 miliarde de euro, prin taxe și impozite, bani care vor ajuta economia. Referitor la protecția mediului și restaurarea patrimoniului, părerea Prefectului este că acestea nu sunt puse în pericol.

Primarul Comunei Roșia Montană, **domnul Eugen Furdui** este de părere că orice lege se dezbate, se analizează, i se aduc amendamente iar dacă acest proiect de lege va fi aprobat vor fi multe beneficii: în primul rând, redevența va crește de la 2% la 6%, existența garanției de mediu, care înainte nu era prevăzută, de 140 de milioane de dolari și se va asigura protejarea patrimoniului.

De asemenea, au fost aduse lămuriri referitoare la Planul Urbanistic General din 2002 care a fost suspendat în instanță, pe motiv de incompatibilitate a doi consilieri locali. Referitor la expropriere, părerea domnului Primar este că va fi nevoie de o lege a exproprierii, iar fiecare primar va trebui să analizeze și să negocieze situația proprietăților cât mai clar și corect.

Legat de expropriere, Primarul din Abrud, **domnul Nicolae Simina** menționează că nu este de acord cu prevederile Art. 4 pct. 7 din Proiectul de lege, deoarece acestea au ca efect încălcarea principiului autonomiei locale și a dreptului asupra proprietății, motiv pentru care solicită eliminarea acestui articol din raport.

Domnul Cornel Napău, primar în Comuna Bucium, are atât argumente pro cât și contra Proiectului de lege. Se declară împotriva proiectului deoarece consideră că exproprierea localnicilor nu se face așa cum ar trebui, perioada de exploatare de 17 ani este prea scurtă și ar trebui să existe un singur iaz de decantare. Motivul de susținere al proiectului este legat de înființarea locurilor de muncă, atât de necesare în zonă.

Concluzia generală a fost aceea că oamenii din Roșia Montană au nevoie de minerit, au nevoie de locuri de muncă și consideră că singura lor opțiune este repornirea mineritului în zonă.

La **ora 19:00** a avut loc ultima întâlnire cu reprezentanții Fundației Pro Munții Apuseni, precum și cu reprezentanții altor asociații și fundații din orașul Câmpeni. La această întâlnire au fost susținute punctele de vedere contra proiectului de lege.

Au luat cuvântul:

- Domnul Sorin Sălăgean, Președintele Fundației Pro Munții Apuseni
- Domnul Ioan Buran, Președintele Asociației Crescătorilor de Taurine
- Domnul Ioan Mocan, Președintele Asociației Proprietarilor de Pensiuni din Țara Moșilor
- Domnul Claudiu Ștefani, Vicepreședintele Asociației pentru Promovarea

Dezvoltării Regiunii Centru

- Domnul Gheorghe Pașca, Avocat din Alba
- Doamna Maria Oprea, Director Agenția de Turism ELMARIA
- Doamna Dumitra Costea, Director Comunicare Fundația Pro Munții Apuseni
- Domnul Ioan Gugiu
- Preotul Cristian Motora

Președintele Fundației Pro Munții Apuseni, **domnul Sorin Sălăgean** nu este de acord cu proiectul pentru că această arie va fi încadrată într-o zonă de risc, ceea ce va avea un impact negativ asupra turismului, asupra dezvoltării afacerilor, asupra costurilor de mentenanță a parcurilor auto și a transportatorilor terți, asupra asigurărilor de viață și dezvoltării agriculturii.

Domnul Ioan Buran, președintele Asociației Crescătorilor de Taurine, este împotriva acestui proiect deoarece, dacă se va demara, agricultura va fi cea mai afectată și nu se va mai putea dezvolta. Acesta este de părere că toată zona va fi poluată, inclusiv apa și aerul. În continuare, domnul Buran declară că principala activitate a oamenilor din Munții Apuseni este agricultura, nu mineritul. În zonă, locuitorii se ocupă cu agricultura, creșterea animalelor și cultivarea fructelor de pădure.

Președintele Proprietarilor de Pensiuni din Țara Moșilor, **domnul Ioan Mocan**, afirmă că zona Munților Apuseni, considerată rezervație naturală, este una dintre cele mai căutate și mai mai frumoase zone turistice din România. Dumnealui spune că, la momentul actual, în această zonă se face și agricultură și turism, incompatibile cu activitatea de minerit.

Directorul Agenției de Turism Elmaria, **doamna Maria Oprea** prezintă situația din turism până la data de 01 septembrie 2013 cu mențiunea că acesta a fost într-o continua creștere din anul 2010 și până în prezent. Doamna Oprea este împotriva acestui proiect deoarece, odată cu începerea proiectului minier, dispar beneficiarii activității de turism – 4720 de persoane. Aceasta propune promovarea cetăților dacice, siturilor medievale și altor destinații care vor fi considerate ecoturistice, precum și promovarea sfeoturismului.

Doamna Dumitra Costea, director comunicare al Fundației Pro Munții Apuseni, este împotriva acestei legi deoarece o consideră anticonstituțională. Susține că în nici o altă țară din lume nu se face o asemenea exploatare în care se pune în pericol viața oamenilor.

Punctul de vedere negativ a fost de susținut de riscurile de mediu care vor influența alte afaceri ce nu vor putea fi dezvoltate. Mai mult decât atât, infrastructura va fi distrusă, iar turismul și agricultura montană nu se vor mai putea practica.

În ziua de **26 septembrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările între **orele 18:20 – 21:10**.

Au fost invitate 27 de persoane, reprezentanți ai unor ONG-uri și cele care au solicitat prezența pe site-ul www.comisiarosiamontana.ro. De asemenea, au fost trimise 11 invitații la ONG-uri care sunt împotriva proiectului aflat în dezbatere. Lista cu aceste ONG-uri a fost pusă la dispoziție de către domnul Ministru al Culturii Daniel Constantin Barbu.

În sală au fost prezenți următorii invitați:

- Domnul Eduard Sorin Pantilimon, Inginer aeronautică
- Domnul Potra Florin Lucian, Inginer
- Domnul Vlad Bujdei Tebeică
- Domnul Pantelică Radu, Dezvoltator software
- Domnul Liviu Georgescu, Inginer în îmbunătățiri funciare și ingineria mediului
- Domnul Iulian Boia, Blogger și antreprenor
- Domnul Ștefan Vianu, Profesor Departamentul de Istoria și Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului, Universitatea de Arhitectură Ion Mincu
- Domnul Mădălin Chirilă, Blogger și antreprenor
- Domnul Ovidiu Grosu, Antreprenor
- Doamna Poenariu Ana, Ziaristă
- Domnul Adrian Constantin Cucu, Specialist în Relații Internaționale
- Doamna Afrodita Iorgulescu, Matematician și fost profesor la Facultatea de Cibernetică și Informatică Economică, Academia de Studii Economice
- Domnul Ion Drăghici
- Domnul Octavian Georgescu, Inginer software
- Domnul Nistor Sergiu, reprezentant ICOMOS
- Domnul Ilie Ioan Izvoranu, reprezentant Fundația Ecologică Română

Dezbaterile au început cu **domnul Eduard Sorin Pantilimon**, opozant al proiectului de lege, care a adus în discuție problema Muzeului Aurului, de la Brad.

Domnul Potra Florin Lucian declară că susține investițiile străine, deoarece România are nevoie de locuri de muncă, dar nu în felul în care se propune prin acest proiect. De asemenea, a vorbit despre lipsa unui Business Plan care să stea la baza proiectului aflat în discuție și de garanțiile bănești pe care le consideră insuficiente. În ceea ce privește statul român, „ca proprietar al acestui zăcământ” consideră că ar putea să-l exploateze în beneficiul propriu.

Domnul Pantelică Radu a participat la demonstrațiile din București și a dorit să transmită membrilor comisiei dorința protestatarilor din Piața Universității: „[...] proiectul de la Roșia Montană să fie retras. Indiferent de ce argumente sunt pro sau contra, voința străzii este să fie retras”.

Domnul Liviu Georgescu, contestatar al acestui proiect, a subliniat că în momentul acesta nu există argumente pro exploatare la Roșia Montană, însă

aceasta este posibilă respectând „[...] niște condiții oneste pentru statul român, pentru beneficiari [...] adică pentru populație, pentru mediu [...]”

Domnul Iulian Boia a informat comisia că este foarte interesat de ceea ce se întâmplă la Roșia Montană și și-a exprimat dorința de a afla cum se acordă licențele în România.

Domnul Ștefan Vianu a susținut că acest proiect contravine, în mod direct, Constituției României și că „Nu reprezintă o soluție de dezvoltare durabilă și nu rezolvă problemele sociale și economice ale zonei, care se vor agrava după încheierea lucrărilor”.

Domnul Mădălin Chirilă consideră că, dacă „nu avem nevoie de acel aur, din moment ce 80% îl dăm canadienilor, atunci să-l lăsăm acolo, să facem frumoasă zona aceea, s-o dezvoltăm economic”.

Domnul Ovidiu Grosu a prezentat un material structurat pe cinci domenii, „cinci principii care sunt încălcate flagrant”. A dorit să știe cum a fost obținută licența, dar și ce avize au stat la baza obținerii acesteia. A vorbit despre aspectul ecologic și cultural al zonei. În concluzie, domnul Ovidiu Grosu este „total contra exploatării miniere din Roșia Montană în condițiile actuale”.

Domnul Adrian Constantin Cucu a susținut: „[...] din punctul meu de vedere, de-abia de acum încolo începe adevărata democrație în România [...] pentru că acum au ieșit oameni în stradă, se exprimă și protestează. [...] Este inadmisibil să se dea o lege care să încalce alte legi, inclusiv legea fundamentală a statului român, Constituția, în speță”. A continuat prin a arăta că „societatea civilă a dovedit că are capacitatea, calificarea, energia și voința necesară pentru a susține o dezvoltare alternativă a Roșiei Montane, că se pot crea și alte căi de dezvoltare a zonei, nu prin minerit sau prin cianură. Spre exemplu, în turism. Un lucru foarte important de menționat este că Gabriel Resources nu are o asigurare a proiectului minier”. Din punctul său de vedere, cea mai bună soluție este „retragerea definitivă a acestui proiect, pentru că este abuziv, imoral și ilegal [...]” și dorește includerea Roșiei Montane în patrimoniul internațional UNESCO.

Doamna Afrodita Iorgulescu a vorbit de existența unui grup mare din ASE care din 2002, susține cu argumente, că acest proiect nu este de interes național, iar din punct de vedere economic nu este viabil.

Domnul Ion Drăghici a adresat rugămintea membrilor comisiei de a respinge acest proiect inițiat de Guvernul României și de a propune Guvernului organizarea unui referendum pe această temă.

Domnul Octavian Georgescu a recomandat membrilor comisiei să consulte specialiștii din Academia Română și Institutul Geologic. Acesta cere „anularea proiectului de lege și interzicerea mineritului pe bază de cianuri la scară cel puțin medie. Proiectul trebuie respins”.

Domnul Nistor Sergiu a început prin a prezenta ICOMOS România, filială a ICOMOS Internațional, o organizație trecută în Convenția Patrimoniului Mondial, ca organism de expertiză în domeniul patrimoniului construit, pe lângă UNESCO. Acesta a continuat prin a explica membrilor comisiei punctul de vedere negativ al ICOMOS cu motivația că nu se pot concilia exploatarea și păstrarea vestigiilor. În materialul prezentat, dl. Nistor afirmă că este vorba despre: "[...] valori arhitecturale, arheologice, istorice, etnografice, religioase științifice, tehnice. Nu discut de patrimoniul natural, care nu face parte din expertiza organizației mele."

Domnul Ilie Ioan Izvoranu sugerează membrilor comisiei să afle cum este posibil ca „[...] un studiu important, studiul geologic făcut de inginerul Sântimbreaan, a ajuns pe mâna Companiei Gold Corporation, cum s-au luat cele 70 de tone drept mostre de verificat, ce este cu manipularea pieței de capital și ce reprezintă noțiunea de spot sau futures pe piața de capital”. De asemenea, acesta își exprimă rugămintea de a se verifica dacă statul român este proprietarul terenului din zonă și propune formarea unui colectiv „capabil să prezinte proiecte, eventual finanțabile pan-europene”.

Concluzia rezultată, în urma opiniilor exprimate de persoanele invitate în această ședință, este respingerea proiectului de lege în forma propusă și găsirea unor noi soluții pentru demararea proiectului minier.

La audierea din **30 septembrie 2013** au fost invitați:

- Domnul Ministru Dan-Coman Șova, Ministru Delegat pentru Proiecte de Infrastructură de Interes Național și Investiții Străine
- Domnul Ministru Robert Cazanciuc, Ministerul Justiției

În introducere, **domnul Ministru Șova** a subliniat faptul că Guvernul Ponta avea obligația să ia o decizie clară în privința Proiectului Minier de la Roșia Montană.

Prin acest proiect de lege, Guvernul a dorit o reglementare legală care să îmbunătățească poziția statului român, prioritar fiind interesul național, deoarece licența nu prevedea:

- garanții de mediu;
- referiri la patrimoniul cultural;
- avantaje pentru comunitatea de la Roșia Montană;
- obligații cu privire la eliminarea poluării istorice;
- garanții pentru statul român cu privire la păstrarea cotei de participare la capitalul social;
- nicio garanție cu privire la încasarea efectivă a dividendelor;
- nicio prevedere în legătura cu existența și exploatarea altor metale ce ar putea fi găsite.

În opinia domnului Șova, statul român este vulnerabil doar dacă nu se face proiectul, având în vedere faptul, că în cazul, în care firma Roșia Montană Gold

Corporation se află în incapacitate financiară, ori dacă nu respectă condițiile de mediu și de protecție a patrimoniului cultural, licența se anulează.

Ca urmare a discuției, au fost propuse două amendamente: la Art. 10, prin care prețul mediu al produsului finit va fi stabilit cu o majoritate de 85% din Consiliul de Administrație, precum și un amendament pentru listarea la bursa a companiei. De asemenea, au fost semnalate ambiguități în formularea Art. 2 alin. 4 și propuneri pentru îmbunătățirea Art. 12 alin. 1, care se referă la datele financiare ale companiei exploatoare.

În concluzie, Ministrul Șova și-a reafirmat intenția de a vota Proiectul de Lege subliniind faptul că portofoliul său de Ministru al Marilor Proiecte îl obligă să fie în favoarea investițiilor străine, nu să le anuleze.

Punctul de vedere al Ministerului Marilor Proiecte este unul favorabil proiectului de exploatare minieră considerând că beneficiile financiare sunt importante, însă numai atâta timp, cât cele mai înalte standarde de mediu și de ocrotire a patrimoniului cultural și arheologic sunt respectate, cât avem garanția dezvoltării durabile a comunității și cât poluarea istorică va fi eliminată.

Domnul Ministru Robert Cazanciuc a ținut să precizeze faptul că Ministerul Justiției analizează doar rațiunile de legalitate ale unui proiect legislativ, iar acest proiect de lege, din punctul lor de vedere, nu încalcă niciun text imperativ.

Cu toate acestea, în timpul întâlnirii cu membrii comisiei, au fost aduse în discuție o serie de vulnerabilități ale proiectului legislativ legate, în special, de aplicabilitatea acestuia. Ministrul a precizat că nu exista o lege care să interzică introducerea unor "reglementări speciale, cu un anumit caracter particular," continuând însă prin a afirma faptul că: "În ipoteza în care actul, în forma în care ne-a fost prezentat pentru aviz, ar ajunge la Curtea Constituțională, ar exista un asemenea risc."

De asemenea, domnul ministru a atras atenția și asupra altor ambiguități în text în ceea ce privește numărul mediu de locuri de muncă, garanția unei compensații rezonabile pentru statul român sau parametrii relevanți ai legislației fiscale, precum și asupra Art. 6 alin. 2 privind exproprierile.

Ministrul Cazanciuc a precizat faptul că actul Ministerului Justiției apărut în data de 13 august nu era un aviz negativ, ci doar un punct de vedere cu privire la varianta de lucru a proiectului de lege.

Concluzionând, avizul Ministerului Justiției este favorabil cu observații și cu mențiunea că este numai un aviz de legalitate și că Ministerul Justiției nu se poate pronunța pe oportunitatea unui asemenea demers sau pe viabilitatea proiectului.

În ziua de **1 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările avându-l ca invitat pe:

- Domnul Ministru Liviu Voinea, Ministrul Delegat pentru Buget, Ministerul Finanțelor Publice

Domnul Liviu Voinea, Ministrul Delegat pentru Buget, a precizat că proiectul a fost abordat strict din punct de vedere bugetar. Din acest punct de vedere există beneficii întrucât din 2007 România nu mai încasează redevențe pentru aur, toate minele de aur fiind închise. Redevența minieră în România este 4%, iar în cazul contractului cu Roșia Montată, este de 6%.

Dânsul a mai menționat că Mininvest nu a mai putut exploata aurul deoarece activitatea sa era subvenționată de către statul român, subvenții care odată cu intrarea în Uniunea Europeană au fost interzise conform regulamentelor europene. Rezultatului financiar al companiei MINVEST Deva i se va aplica impozitul pe profit, deci proiectul poate aduce venituri și din acest impozit prin dividende. Estimările evidențiază un beneficiu de câteva miliarde de dolari, crearea a 2.300 de locuri de muncă directe în timpul construcției exploatării miniere și 900 de locuri în timpul fazei de operare vor aduce venituri din C.A.S., precum și bani din impozitele pe venit sau sănătate.

Întrucât subvențiile sunt interzise de legislația europeană, domnul Ministru a subliniat că, în cazul în care, statul ar dori să facă astăzi această exploatare ar avea nevoie de o investiție majoră, de un credit masiv pe care cineva ar fi dispus să îl acorde. În acest moment statul român nu are spațiu fiscal să facă această investiție întrucât are angajamente în ceea ce privește nivelul deficitului și ar însemna stoparea altor investiții.

Concluzia este că Ministerul Finanțelor Publice, a avizat favorabil proiectul de lege întrucât acesta poate aduce venituri la buget, însă a fost trimis în Parlament pentru că, fără îndoială, poate suporta îmbunătățiri.

În ziua de **2 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările avându-i ca invitați pe:

- Domnul Ministru Nicolae-Liviu Dragnea, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

- Domnul Jack Goldstein, Cercetător și inventator.

Domnul Ministru Dragnea a afirmat că Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice a luat decizia de aprobare a proiectului de lege ținând cont de două direcții principale. Din punct de vedere juridic, Ministerul a avut calitatea de avizator al Proiectului de Lege propus de Guvern doar pe domeniul administrației publice, al urbanismului și amenajării teritoriului, precum și din punct de vedere al reglementării autorizării executării lucrărilor de construcții. Din punct de vedere tehnic, Ministerul Dezvoltării Regionale avizează Planul Urbanistic Zonal, dar numai pentru zona protejată, nu pentru zona industrială.

De asemenea, ministerul va asigura, prin Inspectoratul de Stat în Construcții, monitorizarea și controlul construcțiilor, dacă și când vor fi realizate. Ministerul nu a primit nici o observație pe marginea acestui proiect de lege din partea asociațiilor autorităților locale. Dacă legea va fi aprobată și proiectul va continua sunt foarte multe norme, reglementări, proceduri care trebuie respectate. Rolul Inspectoratului de Stat în Construcții este esențial.

Din partea Ministerului, un secretar de stat a participat la toate lucrările Comisiei guvernamentale.

Motivul pentru care Ministerul Dezvoltării nu a putut aviza, până în prezent, Planul Urbanistic Zonal pentru zona protejată este unul foarte simplu: documentația de avizare nu a ajuns la minister.

În ceea ce privește redevența, niciodată nu este suficientă, dar este cea mai mare din Europa și este totuși un mic succes al comisiei care a negociat acest act.

Referitor la exproprieri, acestea nu se referă la domeniul de competență al Ministerului și nici un document ce face referire la exproprieri nu a ajuns la minister.

Ministrul va vota în favoarea acestui proiect de lege, pe datele actuale ale proiectului. Motivele invocate sunt:

- statul român se pare că va câștiga mai mult decât cel care investește;
- în privința protecției mediului, inclusiv al disciplinei și siguranței în construcții, dacă toate procedurile și toate angajamentele sunt respectate, mediul nu va fi pus în pericol;
- o investiție de acest gen poate să contribuie în mod esențial la dezvoltarea regiunii respective: va aduce dezvoltare economică și locuri de muncă.

Din punctul de vedere al atribuțiilor Ministerului, cele legate de dezvoltare regională, se consideră că, acest proiect este important pentru o dezvoltare teritorială echilibrată, sigur, cu respectarea cu strictețe a normelor de protecție a mediului.

Al doilea invitat al comisiei, **domnul Jack Goldstein** a explicat o altă metodă de exploatare a aurului, fără a folosi cianuri. Reactivul principal de solubilizare în cazul acestei metode este tiosulfatul de sodiu, tot un produs chimic care nu afectează însă mediul, nu este toxic, nu produce reziduri toxice, permite recuperarea celorlalte elemente din minereu și are un randament comparabil cu cianurarea, dacă nu mai bun.

Din punct de vedere economic, față de tehnologiile clasice cu cianură, această tehnologie are mai multe avantaje:

- lipsa iazului de decantare care implică până la 20% din cheltuielile tehnologiei cu cianuri;
- randamentele de extracție a aurului și argintului sunt similare;

- cheltuielile pe tona de minereu prelucrat scad cu circa 5 până la 10%;
- în tehnologia cu tiosulfat, metalele însoțitoare la obținerea aurului pur se separă;
- aceasta metodă face posibilă înlocuirea tehnologiilor cu cianuri, în special în zonele în care există populație sau în zonele cu un mediu natural deosebit;
- costul energiei electrice pentru electroliză nu afectează costul întregului proces pentru că nu este o electroliză clasică acidă deci consumul de curent este comparabil cu cel folosit în cazul cianurației;
- în cazul unui accident, se poate realiza distrugerea efectivă a tiosulfatului de sodiu în mediul acid.

Domnul Jack Goldstein a menționat că tehnologia sa nu este dăunătoare mediului înconjurător fiind superioară soluției de cianură, pe când tehnologia cu cianuri ridică semne de întrebare deoarece are un impact negativ asupra mediului, cianura putând să ajungă în aer sau apă și apoi să se acumuleze în anumite zone.

Potrivit declarațiilor lui Jack Goldstein pentru a pune în funcțiune o astfel de instalație la nivel industrial ar fi nevoie de un an " tehnologia nu a fost folosită nicăieri. Partea de dizolvare este cunoscută de câțiva ani, dar partea de separare este scumpă și nu am avut resurse economice. Am avut discuții cu RMGC, care au fost interesați de tehnologie, dar ne-au cerut întreaga documentație pentru a fi trimisă în Canada la teste, iar noi nu am fost de acord cu aceasta".

În ziua de **3 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările avându-i ca invitați pe:

- Domnul Dragoș Tănase, Director General Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Nicolae Suci, Prim-Vicepreședinte Afaceri Guvernamentale și Relații Comunitare Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Horea Avram, Vicepreședinte Mediu Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Adrian Gligor, Vicepreședinte Patrimoniu, Roșia Montană Gold Corporation
- Doamna Cecilia Szentesy, Director Proiectare Tehnică Roșia Montană Gold Corporation
- Doamna Elena Lorincz, Director relații comunitare Roșia Montană Gold Corporation
- Doamna Camelia Tudorancea, Director juridic Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Bogdan Petrescu, Director autorizare Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Romulus Marian, Director financiar Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Mihai Botea, Manager de proiecte Roșia Montană Gold Corporation
- Doamna Claudia Buruiană, Manager CSR Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Ionuț Tănase, Manager Relații Guvernamentale Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Hadrian Bobar, Manager Mediu Roșia Montană Gold Corporation
- Domnul Ștefan Gomeaja, Administrativ Roșia Montană Gold Corporation

- Domnul Andrei Trifan, Administrativ Roșia Montană Gold Corporation
- Doamna Alexandra Mladin, Traducător
- Doamna Lidia Hartz, Traducător
- Domnul Ștefan Damian, avocat Juca, Zbârcea & Asociații
- Doamna Oana Ureche, avocat Juca, Zbârcea & Asociații
- Domnul Victor Cornel Pătrășcoiu, Inginer șef CNCAF MINVEST SA DEVA
- Doamna Ana Maria Curtean, Consilier juridic CNCAF MINVEST SA DEVA
- Domnul Valentin Rus, Administrator Filiala ROSIAMIN SA - CNCAF MINVEST

SA DEVA

Expertți:

- Domnul Mike Armitage, Chairman SRK Consulting
- Domnul Pat Corser, Vicepreședinte Montgomery Watson Harza
- Domnul Stuart Smith, Director Aurifex Australia
- Domnul Stephan Theban, AMEC Earth & Environment Canada
- Domnul Faruk Nadim, Institutul Norvegian de Geotehnică
- Domnul Dan Stematiu, Universitatea Tehnică de Construcții București
- Domnul Sorin Berchimiș, Director IPROMIN S.A.
- Domnul Christian Kunze, Analist Mediu AMEC Earth & Environment Marea

Britanie

- Doamna Ștefania Chiriac, Director AMEC Earth & Environment România
- Doamna Marilena Pătrașcu, Administrator VMP Integrated Environment
- Domnul Călin Hodor, Wildlife Consulting
- Doamna Dr. Oana Danci, Wildlife Consulting
- Domnul Alexandru Ozunu, Decan Facultatea de Științe și Ingineria Mediului,

Universitatea Babeș – Bolyai, Cluj-Napoca

- Domnul Acad. Răzvan Theodorescu, Șeful Secției de Arte, Arhitectură și Audiovizual, Academia Română - Dl. Acad. Alexandru Vulpe, Șeful Secției de Științe Istorice și Arheologie, Academia Română

- Domnul Prof. Paul Damian, Director științific Muzeul Național de Istorie a României

- Doamna Cercetător Dr. Ileana Căzan, Director adjunct al Institutului de Istorie "Nicolae Iorga" al Academiei Române

- Domnul Cercetător Dr. Cosmin Popa, Institutul de Istorie "Nicolae Iorga" al Academiei Române

- Domnul Dr. Sorin Cociș, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca

- Domnul Dr. Călin Tămaș, Facultatea de Geologie, Universitatea Babeș –

Bolyai, Cluj-Napoca

- Domnul Dr. Ionuț Bălțean, Heritage Advice

- Domnul Dr. Katalin Moscu, Kamos SRL

- Doamna Dr. Doina Harda, Proiect Alba

- Domnul Dr. David Jennings, Oxford Archaeology Unit, Marea Britanie

- Domnul Seppo Maula, fost primar Kittila, Finlanda

- Domnul Prof. Achim Moise, Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia

- Domnul Prof. Adrian Dinu Rachieru, Universitatea Tibiscus, Timișoara

- Doamna Viorica Vâlcea, Agenția națională pentru Dezvoltarea și Implementarea Programelor de Reconstrucție a Zonelor Miniere

În cadrul dezbaterilor, reprezentanții Roșia Montană Gold Corporation au făcut atât o prezentare generală, dar și prezentări punctuale pe capitole - mediu, patrimoniu, cultură, economic - ale proiectului de exploatare minieră de la Roșia Montană.

Domnul Dragoș Tănase, Director General Roșia Montană Gold Corporation S.A., a declarat că mineritul poate finanța dezvoltarea turismului, iar la Roșia Montană va rămâne o comunitate, care va avea o șansă la viață, și astfel se va realiza dezvoltarea durabilă în zonă.

Rezumând beneficiile realizării proiectului minier de la Roșia Montană, Dragoș Tănase afirmă că:

- 5,2 miliarde de dolari pentru România, bani care intră în economia României la bugetele de stat sau la furnizori și la forța de muncă;
- în momentul începerii acestui proiect de la Roșia Montană, România devine principalul producător de aur din Europa;
- proiectul va crea un număr de câteva mii de locuri de muncă, media pe perioada operării fiind de 3.600;
- exista deja poluare istorică în zona respectivă, iar proiectul este gândit pentru a repara aceste probleme și pentru a lăsa mediul curat;
- proiectul include garanții de mediu;
- cea mai sigură tehnologie de exploatare din lume, implementată deja la alte sute de mine;
- în ceea ce privește patrimoniul, principalele obiective de patrimoniu sunt în afara proiectului minier, iar pentru fiecare dintre acestea a fost prevăzut un plan de reabilitare și de includere într-un circuit de turism;
- referitor la redevență, noul Acord și noua lege prevăd o creștere a redevenței la 6%;
- media locurilor de muncă este undeva la 3 600 – directe și indirecte – pe perioada de viață a proiectului;
- la Roșia Montană s-a făcut cel mai complex studiu geologic din istoria României, fiind realizate peste 1200 de foraje.

Referitor la modul în care a fost analizat zăcămintul de la Roșia Montană, domnul Dragoș Tănase a menționat că au fost realizate 1.171 foraje de suprafață, 140.000 de metri foraj, 66.000 de probe *brazda*, adică probe recoltate în subteran. În total, au fost analizate 206.000 probe. Adâncimea până la care s-a mers cu aceste foraje a fost de 430 de metri. În timpul acestui program geologic, au fost analizate 47 de elemente chimice, nu doar aurul și argintul, astfel încât în acest moment se cunoaște compoziția zăcămintului pe fiecare bloc din subteranul Roșiei Montane.

Resursa totală este undeva la 18 milioane de uncii sau aproximativ 400 de tone de aur. Din cele 400 de tone, pot fi accesate spre a fi procesate în uzină doar 314 tone. Deci rezerva exploatabilă este de 314 tone din care se poate exploata

numai 80%, ceea ce înseamnă undeva la 246 de tone, produs care iese pe poarta fabricii.

Pentru a exploata acest zăcământ, cheltuielile totale sunt undeva la 7 miliarde de dolari, inclusiv investițiile.

Referitor la alternativa, Dragoș Tănase afirmă că "din păcate, vorbim de alternativa dacă nu se face proiectul, noi am studiat-o și o denumim „alternativa zero”. Ce înseamnă investițiile care trebuie făcute în Roșia Montană dacă proiectul nu se face?"

Dacă proiectul nu se face, statul român are niște obligații:

- în primul rând obligații de mediu, să reabiliteze mediul în zona respectivă;
- trebuie să investească în patrimoniul, pentru că altfel el se degradează;
- galeriile din zona respectivă trebuie consolidate;
- sunt costuri de operare, estimate undeva la 430 de milioane de dolari în următorii câțiva ani.

Efectul în PIB, având un factor de multiplicare de 3,4, calculat de experții în macroeconomie prin efectul direct și indirect, va fi de aproximativ 1% din PIB-ul României, iar prin factorul de multiplicare cumulat pe durata de viață a proiectului va avea un impact total de 24 de miliarde de dolari.

După prezentarea generală, fiecare expert și-a prezentat punctul de vedere pe aria pe care a acoperit-o în cadrul proiectului Roșia Montană. La finalul prezentării, reprezentanții MINVEST și-au susținut punctul de vedere, ca acționar la această firmă.

Domnul Pătrășcoiu Victor, inginer șef la Compania MINVEST Deva, precizează că MINVEST Deva poate să-și exprime punctul de vedere doar în ceea ce privește componenta minieră a proiectului Roșia Montană, respectiv, extracția și prelucrarea minereului aurifer.

Tehnologiile propuse pentru extracția și prelucrarea minereului aurifer sunt tehnologii moderne, performante, cu productivități deosebite, care respectă cele mai înalte standarde de securitate pe tot timpul derulării proiectului.

Având în vedere că proiectul minier respectă cele mai bune practici în industria minieră, în condițiile obținerii aprobărilor necesare și în conformitate cu prevederile legislației naționale, reprezentanții MINVEST susțin promovarea acestui proiect.

În ziua de **4 octombrie 2013**, la dezbaterile din cadrul Comisiei speciale pentru Roșia Montană, au participat următorii invitați:

- Excelenta Sa Academician Prof. Univ. Dr. Ionel Haiduc, Președintele Academiei Române
- Domnul Academician Valentin Vlad, Vicepreședintele Academiei Române

- Preotul Ionuț Gabriel Corduneanu, Vicar Administrativ Patriarhal, Biserica Ortodoxă
- Părintele Andrei Mărcuș, Biserica Greco-Catolică
- Domnul Lucian Croitoru, Banca Națională a României
- Domnul Bogdan Cosmâncă, Banca Națională a României
- Doamna Dr. Arhitect Viorica Curea, președintele Uniunii Arhitecților din România
- Doamna Profesor Universitar Doctor Afrodita Iorgulescu, Academia de Studii Economice
- Domnul Lector Universitar Doctor Ovidiu Maican, Academia de Studii Economice
- Domnul Cercetător Gheorghe Manea, Academia de Studii Economice
- Domnul Prorector Victor Arad, Facultatea de Mine, Universitatea din Petroșani
- Domnul Profesor Universitar Doctor Mircea Georgescu, Facultatea de Mine, Universitatea din Petroșani
- Doamna Profesor Universitar Doctor Maria Lazăr, Facultatea de Mine, Universitatea din Petroșani

Luând cuvântul, **domnul doctor Ionel Haiduc**, a precizat că Academia Română nu este împotriva valorificării resurselor naturale ale României, inclusiv prin minerit, dar consideră că aceasta trebuie să se facă în mod inteligent, prioritar fiind interesul național. Se înțelege prin valorificare inteligentă îndeplinirea a trei condiții: beneficiul țării să fie maxim, efectele negative asupra mediului să fie minime și să se respecte principiile dezvoltării durabile. Concluzia Academiei Române este că în forma actuală proiectul nu poate fi acceptat.

Preotul Ionuț Corduneanu a spus că Patriarhia Română reafirmă poziția Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe române adoptată în ședința din 11 noiembrie 2003 prin care s-a pronunțat în defavoarea realizării proiectului Roșia Montană, pentru ca această parte a țării să poată conserva patrimoniul cultural și integritatea mediului înconjurător. Dar nu mineritul în sine este respins, ci doar metodele cu efecte nocive pentru mediul natural.

Părintele Andrei Mărcuș a precizat că Biserica Catolică de ambele rituri din România nu este împotriva dezvoltării economice a țării și nici împotriva investitorilor străini, dar nu poate rămâne indiferentă atunci când viitorul societății și binele comun al poporului român sunt puse în pericol. De aceea, atâta timp cât nu există garanții certe și sigure privind protecția mediului, sănătatea cetățenilor și o îmbunătățire a calității vieții în România, Biserica Romano-Catolică și Biserica Greco-Catolică din România nu pot fi de acord cu proiectul Roșia Montană.

Din partea Băncii Naționale a României, **domnul Lucian Croitoru** a precizat că orice cantitate de aur cumpărată de către Banca Națională a României implică emisiune de monedă. Orice cantitate de euro cumpărată de Banca Națională a României implică emisiune de lei. Acesta a mai spus că nu se respinge cumpărarea de aur de către Banca Națională a României, dar nici nu este benefică.

Doamna Doctor Arhitect Viorica Curea, președintele Uniunii Arhitecților din România, a precizat că punctul de vedere general a fost de împotrivire față de proiectul Roșia Montană.

Din partea Academiei de Studii Economice, a luat cuvântul **doamna profesor universitar doctor Afrodita Iorgulescu**. Aceasta consideră că toate avizele, autorizațiile, certificatele obținute până acum de RMGC pentru proiect, precum și demararea procedurii de obținere a Acordului de mediu sunt ilegale. În consecință, cere respingerea proiectului de lege ca fiind profund netemeinic și nelegal, demiterea autorilor proiectului de lege, respingerea Acordului de mediu pentru proiectul minier și interzicerea mineritului pe bază de cianuri în România.

Domnul prorector Victor Arad, reprezentantul Facultății de Mine, Universitatea din Petroșani, a precizat că, din punct de vedere tehnic, proiectul este corect, în sensul în care, atât metodologia de exploatare a zăcămintului, cât și tehnologia de procesare și efectele asupra mediului, sunt corect cuantificate.

În ziua de **7 octombrie 2013** au fost invitați:

- Doamna Maria Grapini, Ministru Delegat pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Mediu de Afaceri și Turism
- Domnul Varujan Vosganian, Ministrul Economiei
- Domnul Sorin Mihai Găman, reprezentantul statului în Consiliul de Administrație al RMGC din 2010 și până în prezent
- Domnul Bogdan Badea, Secretar de Stat în Ministerul Economiei

Doamna Maria Grapini și-a exprimat public opinia referitoare la varianta venită acum la Parlament susținând că: nu este votabilă din punct de vedere al eficienței economice, nu este în avantajul statului român, iar din punct de vedere al mediului situația este complicată și specialiștii ar trebui să-și exprime opinia.

Doamna Ministru Maria Grapini a mai adăugat că impactul proiectului asupra locurilor de muncă din zonă nu va fi foarte mare, întrucât ele vor exista pe o perioadă limitată, după care oamenii vor trebui reorientați către alt loc de muncă, deci sustenabilitatea locului de muncă pe termen lung nu există.

Domna Ministru Maria Grapini a susținut că proiectul are impact și asupra turismului, deoarece în momentul în care există o exploatare minieră și obiective turistice la distanță apropiată putem avea succes în atragerea turistilor, însă numai dacă sunt rezolvate problemele de mediu.

Doamna Ministru Grapini a informat comisia asupra faptului că, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Turism, se lucrează la inițierea unei Legi a turismului, lege care să ofere întreprinzătorilor măsuri de stimulare pentru zone speciale – zonele miniere din Munții Apuseni. Aceste facilități sunt atât pentru cei care investesc în zonele balneare, multe din ele neexploatate, cât și în alte zone

cum este Roșia Montană care poate deveni o zona atractivă dacă se rezolvă problema ecologizării. Problema este cum punem în acord mineritul și turismul.

În concluzie, ar vota o lege care să asigure protecție și eficiență economică maximă pentru statul român. Punctul domniei sale de vedere este că „Da, trebuie să exploatăm resursele naturale. O țară care are resurse naturale nu poate să ajungă la un nivel de bunăstare, dacă nu le exploatează”.

Domnul Ministru Varujan Vosganian a mărturisit că Ministerul Economiei nu a fost unul dintre avizatorii proiectului de lege, iar informațiile pe care el le transmite sunt legate mai ales de istoricul acestui proiect, istoric pe care ministerul l-a gestionat.

Opinia domnului Ministru cu privire la acest proiect este: “[...] eu sunt membru al Guvernului. Vreau să vă spun de la bun început că eu nu mă distanțez de proiectul guvernamental. Trebuie să existe o disciplină a dialogului. În condițiile în care fiecare ministru își spune punctul de vedere în afara spațiului de dezbateră guvernamentală, atunci nu am face decât să inducem confuzie în opinia publică. De aceea, dacă pentru acest proiect au vorbit cu îndreptățire Primul-Ministru, Ministrul Marilor Proiecte, Ministrul Culturii și Ministrul Mediului, eu nu am nimic de adăugat în spațiul public la declarațiile lor și vă rog să mă credeți sunt foarte ferm în această declarație pe care am făcut-o.”

Domnul Vosganian a adus pentru informarea comisiei un istoric al întregului proiect începând cu anul 1994 și o serie de documente care nu se găsesc pe site-ul Ministerului Economiei, și pe care le-a depus la secretariatul Comisiei.

La insistențele membrilor comisiei de a preciza dacă toate condițiile prevăzute în acest Acord sunt suficient de asiguratorii și suficient de avantajoase pentru statul român, domnia sa a subliniat, că este „nelalocul lui” să facă aprecieri cu privire la modul în care domnul Ministru Șova a condus aceste negocieri.

Dânsul ne-a comunicat în schimb că cea mai mare parte a operațiunilor privind fructificarea zăcămintelor de aur și de argint se fac în România. De asemenea, există și o procedură tehnologică care se face în străinătate și, din evaluările Ministerului Economiei, această procedură ocupă în totalul structurii tehnologice un procent, care nu depășește 20%. Domnia sa și-ar dori ca în viitor o astfel de procedură să poată fi asumată național și atunci aurul să se poată prelucra în România.

Cu privire la separarea între MINVEST Deva și Roșia Montană, domnul Ministru a precizat că separarea între MINVEST Deva și RMGC a fost inițiată de Guvern, fapt care a dus la elaborarea unei Hotărâri de Guvern în baza căreia s-a decis această divizare. S-a menționat că inițiatorul hotărârii de Guvern este Ministerul Marilor Proiecte și că, încă, tribunalul din Hunedoara nu a marcat această separare.

Conform domnului Vosgianian, situația industriei extractive din România la momentul preluării Ministerului Economiei era dezastruoasă:

- minele erau fie în conservare sau închise, fie în stare de insolvență, fie cu perspective destul de reduse de a fi dezvoltate;
- cu privire la metalele prețioase, acolo nu se mai desfășoară nici o activitate economică din 2007;
- în zona neferoaselor, singura industrie care mai există la un nivel semnificativ este cuprul;
- referitor la cele trei mari companii exploatoare din România, Modova Nouă - MOLDOMIN, Baia Mare - REMIN, și Abrud - CUPRUMIN, au situații dificile;
- legea minelor care există din 2002 nu permite redeschiderea perimetrelor închise sau în conservare;
- în legătură cu aurul, în România există un perimetru – un patrulater – care se află în Munții Metaliferi iar estimările ministerului arată că rezervele directe, care pot fi exploatate, sunt la circa 700 de tone.

Prin noua Lege a minelor, propusă în Parlament, se prevede posibilitatea redeschiderii perimetrelor închise sau în conservare, fiind astfel șanse să se repornească și MOLDOMIN.

Domnul Ministru mai spune că investițiile străine au scăzut – două miliarde de euro numai anul trecut, iar anul acesta, suntem la nivelul lui 2012 și că responsabilitatea în a convinge mediile economice în sfera de atractivitate a economiei românești este grea. Dumnealui mai afirmă că, în 2013, economia s-a stabilizat, iar cu o legislație stabilă și cu respect față de angajamentele statului, se poate îmbunătăți considerabil imaginea României.

Domnul Ministru precizează că orice proiect care se ocupă de aurul din România și nu numai „trebuie urmărit cu o strictețe de lentilă, de bisturiu. E vorba de o avere colosală, care zace în măruntaiele pământului românesc. Suntem responsabili și dacă explorăm fără să avem toate precauțiile, suntem responsabili și dacă nu o explorăm, dacă s-ar putea explora”.

Domnul Sorin Mihai Găman a venit cu informații suplimentare cu privire la stadiul separării celor două societăți, comunicând că, la data de 14 octombrie 2013, Tribunalul Hunedoara urmează să se pronunțe cu privire la înființarea noii societăți, iar în trei zile de la această data, noua societate va fi transferată la Ministerul Marilor Proiecte.

Totodată, domnul Găman a mai adăugat că în procesul derulat de Roșia Montană Gold Corporation, prin Consiliul de Administrație, respectiv prin Adunarea Generală a Acționarilor societății, au fost prezentate rapoarte anuale și situațiile financiare în fiecare an privind modul în care s-au cheltuit banii. Acestea au fost auditate de auditor independent și au fost validate ca și mod de încadrare conform legislației românești. Domnul Găman a punctat că nici dumnealui și nici vreun reprezentant al statului român nu au beneficiat vreodată de banii firmei în vreo deplasare de muncă sau interes de serviciu.

Întrebat fiind dacă votul reprezentanților statului român poate bloca o decizie, domnul Găman a comunicat că în momentul de față primează votul majorității. De asemenea, referitor la valorile redevenței din proiectul de lege, acesta a subliniat ideea că reprezintă încă un beneficiu al statului. Domnul Găman a făcut încă o precizare legată de termenul "redevența la aur" a cărei valoare maxima este în momentul de față în Uniunea Europeană de 6%.

Referitor la propunerile legislative aflate în dezbatere, atât în Senat, cât și în Camera Deputaților care privesc Legea minelor, Ministerul a început discuția pe această lege, într-o comisie interministerială constituită din dispoziția Primului-Ministru, care a făcut o solicitare atât Senatului, cât și Camerei Deputaților, ca toate proiectele aflate în dezbatere, cu atingere la Legea minelor, să fie cumulate pentru a face o lege a minelor unitară.

În ceea ce privește exproprierile, domnul Găman este de părere că oamenilor din zonă le convine mai mult să discute cu firma privată deoarece este o negociere între părți și aceștia au de câștigat.

Referitor la întrebarea dacă statul român are o expertiză separată cu privire la zăcămintele de la Roșia Montană, domnul Găman a explicat că ANRM-ul poate să pună la dispoziție documente, atât a cercetărilor dinainte de 1989, cât și noile rezultate ale prospecțiunilor de la Roșia Montană Gold Corporation. În continuare, el precizează că indiferent de câtă substanță, metal, aur, argint sau orice alt metal se va găsi în componența producției miniere, redevența se plătește, chiar dacă cantitatea va fi dublă, la ceea ce se scoate. De asemenea, el precizează că au fost discuții, în cazul veniturilor care ar fi de zece ori mai mari pentru RMGC, ca și statul român să poată să ceară o suplimentare a veniturilor, a părții ei, pentru diferența de la 300 de tone în sus, iar această plată să fie 50 – 50 % pentru ce depășește 300 t.

La momentul începerii exploatării, domnul Găman ne arată că situația de la Cuprumin se va repeta și în cazul Proiectului Roșia Montană, în sensul că pentru fiecare cantitate de concentrat se face așa-numita sfertuială, adică se ia eșantion, care se analizează atât de beneficiar, cât și de cel care vinde. Mai mult decât atât, se analizează apoi de către un expert independent, iar în cazul în care se identifică orice fel de altă substanță, aceasta se plătește proporțional. Deci, nu există posibilitatea să nu fie identificată sau să nu fie valorificată orice cantitate de concentrat.

Domnul Bogdan Marin a comunicat că prin Hotărârea de Guvern nr.275/2013, care prevede divizarea MINVEST Deva, se creează Societatea MINVEST Roșia Montană care preia participația la RMGC. Proiectul de divizare s-a încheiat, a fost supus dezbaterii publice, a fost la începutul lunii august depus la Tribunalul Deva, pentru a fi aprobat. Iar din momentul în care iese noua societate MINVEST Deva, care gestionează doar participația la Roșia Montană Gold

Corporation, în termen de 3 zile se transferă pachetul de acțiuni de la Ministerul Economiei la Ministerul Marilor Proiecte.

În data de **8 octombrie 2013** au fost invitați:

- Domnul Ministru Daniel Constantin, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
- Domnul Ștefan Marincea, Director General al Institutului Geologic Român
- Domnul Marcel Mărunțiu, Director Științific al Institutului Geologic Român
- Doamna Ramona Bălășcuță, Specialist în Marketing al Institutului Geologic Român

Domnul Ministru Daniel Constantin a afirmat că Ministerul pe care îl conduce este avizator al acestui proiect legislativ cu anumite observații. Aceste observații se referă la faptul că în cadrul negocierilor, trebuie respectate și verificate următoarele condiții: protecția mediului, păstrarea zonelor cu pajiști permanente, compensarea fermierilor din zona respectivă, cei care sunt afectați de eventualitatea în care trebuie să-și înceteze activitatea agricolă, dar și dezvoltarea durabilă a zonei.

În acest context, Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a arătat că este importantă menținerea suprafețelor de pajiști, întrucât România și-a luat un angajament, prin tratatul de aderare, ca suprafețele cu pajiști permanente și pășuni care erau deținute la 1 ianuarie 2007 să fie menținute.

Astfel, întrucât OUG nr.34/2013 modifică actuala lege a pajistilor și prevede că, pentru proiectele importante, se pot scoate din circuitul agricol anumite suprafețe cu obligativitatea ca cel care solicită scoaterea să vină cu o suprafață similară într-o altă zonă, pe raza unității administrativ-teritoriale sau pe raza județului respectiv.

De asemenea, o altă observație este legată de necesitatea specificării foarte clare a condițiilor legii prin care se fac acele compensații către fermieri, precum și dezvoltarea durabilă a zonei prin înființarea unor unități de procesare în zonă pentru carne, lapte și fructe de pădure ca o alternativă de dezvoltare a agriculturii. Aceste unități vor fi realizate cu investiții din partea societății respective și ele vor fi administrate și vor fi predate după aceea organizațiilor de producători din zona respectivă.

Referitor la eventuala existență a unui studiu de impact, dl. Ministru a informat Comisia Specială că nu există un astfel de studiu, dar propunerea legislativă acoperă din acest punct de vedere impactul.

Pentru a concluziona, dl. Ministru Constantin a afirmat că, din punctul de vedere al agriculturii, dacă se vor respecta angajamentele acest proiect reprezintă o soluție bună pentru economia din zona respectivă.

În a doua parte a audierilor, au luat cuvântul reprezentanții Institutului Geologic Român. Argumentele pe care **domnul director Marincea** le-a adus

pentru a-si susține părerea conform căreia, acest proiect nu este avantajos pentru statul român au fost:

- serviciile geologice din țările nordice, din Ungaria vecină și din Franța, ca și United States Geological Survey sunt îngrijorate de faptul că România va permite realizarea pe teritoriul Europei a unui proiect care are costuri post-mining foarte mari;
- prin acest proiect nu se respectă principiul dezvoltării durabile. Un zăcământ de talia celui din Munții Apuseni nu se poate exploata în 16 ani;
- prin cianurare nu se poate recupera decât o parte din aur și o parte din argint, dar există cel puțin 3 metode alternative;
- redevența de care beneficiază statul ar trebui să fie proporțională, deci compania să fie obligată să recupereze cât mai mult și să nu lase acel șlam expus la condițiile de climă din România;
- există neconcordanțe între eficiența precizată de companie în extragerea aurului și cantitatea netă extrasă;
- doar pentru optimizarea profitului și minimizarea investiției, costurile post mediu sunt uriașe;
- nu se respectă valorificarea complexă, statul realizând pierderi imense, deoarece la exploatarea cu cianură se pierd alte elemente;
- din însași existența celor 17 izvoare pe care specialiștii Institutului Geologic Român le-au identificat în zonă, rezultă prezența atât a pânzei freatice, cât și a falilor. Aceste elemente interzic abaterea văii în care ar trebui să fie depozitat șlamul cianurat. Aceste observații nu reies și din raportul RMGC deoarece hărțile pe care compania le-a folosit pentru proiect au fost falsificate după modelul hărților întocmite de Institutul Geologic Român;
- argumente științifice stau la baza declarațiilor că modul de prezentare a analizelor este viciat;
- există 24.000 tone de telur care vor fi distruse în urma procedeelelor de extragere;
- zăcământul va fi revândut către alte companii mai mari care domină piața, cum ar fi Barrick Gold Corporation, Newmont Gold Corporation și AngloGold Ashanti. Împreună, aceștia dețin 70% din rezerva mondială de aur. Practica minieră nu permite unei companii junior să rămână pe piață pentru un zăcământ de o asemenea mărime, decât în cazul în care costurile sunt foarte mici.

În continuare, domnul Marincea explică că teoriile conform cărora cianurile libere sunt fotodegradabile sunt aplicabile, dar nu în această situație, deoarece este vorba despre o masă de 260 milioane de tone care se comportă ca un burete și care conține, pe lângă cianuri, telurocianuri și sulfocianuri. Compania nu a luat în considerare faptul că, în cazul unei veri secetoase, oxidarea sulfocianurilor va duce la o descompunere hazardoasă a unei mase mari și la emisii masive de acid cianhidric care ar afecta puternic mediul.

Din acest motiv, în toate proiectele miniere de acest tip, așa numitul minereu refractar care conține sulfuri și telururi se oxidează. În proiectul minier de la Kittila, oxidarea se face prin barbotaj cu oxigen sub presiune în tancuri închise. Astfel se reduce cantitatea de șlam cianurat, procesul de cianurare fiind în concentrat.

În legătură cu bazinul Văii Corna, domnul Marincea afirmă că este plin de fracturi. În unele planșe, în care se folosesc informațiile deținute de Institutul Geologic Român, aceste fracturi apar, iar în altele dispar. Explicația oferită Comisiei este următoarea: pentru a șterge o falie de pe harta Institutului Geologic este un proces mai complicat, mai exact pentru orice corectură pe hartă necesită o perioadă de evaluare de 4 luni. Domnul Marincea mai menționează că Institutul Geologic s-a oferit să facă o hartă de 1 : 1000 a iazului de decantare și a pus la dispoziția companiei timpul, banii și persoanele calificate, însă nu s-a primit niciun răspuns pozitiv.

Domnul Marincea a afirmat că avizul favorabil dat de către fostul director al Institutului Geologic Român, în decembrie 2011, este "un fals grosolan și o situație penală" pentru care Parchetul s-a autosesizat.

Institutul Geologic Român subscrie punctului de vedere susținut de către experții ASE: împărțirea producției, acordurile de împărțire a producției sunt perfect aplicabile și nu redevențierea, pentru că rezerva este una strategică, cunoscută și certă.

Concluzia reprezentanților Institutului Geologic Român este aceea că proiectul nu este în avantajul statului român, punct de vedere format în urma tuturor studiilor și rapoartelor efectuate și documentelor care au fost puse la dispoziția institutului, precum și a analizei raportului de evaluare a impactului de mediu. "În scrisoarea pe care am scris-o și pe care v-am înmânat-o, am relevat, pe scurt, slăbiciunile proiectului. Aceste slăbiciuni sunt relevate de o corespondență bogată, pe care am purtat-o în Comitetul de Avizare Tehnică, sunt argumentate de studii anterioare ale Institutului Geologic pe cariera de la Cetate, care era exploatată. Sunt documentate de o foarte bogată literatură academică, pe care o voi prezenta." Aceștia au acuzat compania că a trișat și au subliniat faptul că au fost diluate conținuturile prin probare neselectivă, deoarece conform colectivului de analiză a geologilor francezi în conținutul zăcământului există sulfosăruri de stibiu.

În ziua de **9 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările între **orele 12:00 – 17:00**.

- Domnul Victor Mocanu, decanul Facultății de Geologie și Geofizică, Universitatea din București
- Domnul Ion Stamin Purcaru - Director General CONVERSMIN S.A.
- Domnul Iulian Offenbergh - Șef Serviciu Programe, Proiecte, Avize din cadrul CONVERSMIN S.A.
- Domnul Nicolae Stanca - fost Director General al Regiei Autonome a Cuprului Deva
- Domnul Mihail Ianăș - fost Director al Agenției Naționale de Resurse Minerale

Domnul Decan Victor Mocanu consideră că rolul statului trebuie să fie deosebit de bine conturat din punct de vedere legislativ. Condițiile de exploatare

trebuie stabilite foarte clar și mai ales trebuie urmărit modul în care agenții economici respectă ceea ce li se impune prin lege.

Domnul Mocanu s-a referit în principal la următoarele aspecte:

- necesitatea efectuării controlului calității solului înainte de eventuala începere a exploatării. În momentul în care se trece la exploatare, trebuie refăcute periodic aceste cercetări pentru a verifica respectarea condițiilor impuse prin acordurile de exploatare;
- este necesară monitorizarea calității apelor, atât subterane, cât și de suprafață;
- a apreciat că statul nu are puterea financiară pentru a coordona și a se implica în mod direct în astfel de proiecte;
- la ora actuală există 12 alternative de prelucrare a minereului foarte bine cunoscute în lume, fiecare având avantaje și dezavantaje ;
- cianurarea este metoda considerată ca fiind potrivită, fără să fie ideală și fără să fie absolută,
- s-a investigat o perioadă lungă de timp numărul de foraje executate fiind peste 1.000. Au existat foarte multe analize de toate tipurile, fără de care agentul economic nu putea să își concluzioneze interesul față de exploatare ;
- se discută foarte mult despre eventualele substanțe suplimentare ce se găsesc acolo. Pentru cele mai multe dintre acestea, suntem sub pragul minim de interes economic și indiferent la ce substanță se face referire, ne aflăm chiar sub media cunoscută pentru crusta terestră. Evident, sub limita exploatabilă;
- statul, prin reprezentanții săi autorizați, ar putea să negocieze cu una dintre firme, astfel încât să încerce și alte asocieri în vederea cercetărilor pentru o eventuală exploatare a unor noi substanțe, nu numai a aurului și a argintului;
- cu privire la iazul de decantare, dl. decan consideră că reprezintă unul dintre punctele cele mai delicate ale acestei activități și trebuie verificată calitatea impermeabilizării contactului între iazul de decantare și subsol. Acest aspect ar trebui să facă obiectul reglementării legale, întrucât fisurile sau fracturile iazului reprezintă un factor de risc major;
- dacă ar fi puse împreună, cercetările hidrogeologice și cele de stabilitate a masivelor de roci, împreună cu toate aspectele legate de prelucrarea minereului ar rezulta că ar fi mai bine să se execute un număr ceva mai mare de iazuri mai mici;
- din datele cunoscute, nu există în acea zonă o falie majoră activă în acest moment.

Legat de iazul de decantare, domnul decan a afirma că perioada necesară pentru cartografierea unui astfel de iaz de 300 de hectare este de minim 6 luni. De asemenea, este de părere că, în afară de cartarea, clasică, geologică, trebuie făcute și investigații serioase din punct de vedere seismic.

Conform spuselor domnului Mocanu, Facultatea de Geologie și Geofizică poate oferi o expertiză neutră cu privire la un astfel de proiect, fără a avea o implicație

politică, însă în ceea ce privește acest proiect nu au fost invitați la o astfel de expertiză.

Punctul de vedere al Facultății de Geologie și Geofizică este acela că țara are nevoie de resurse minerale care pot fi exploatare pentru binele tuturor, dar în condiții foarte clare și cu respectarea strictă a unor aspecte legale care trebuie conturate cu foarte mare atenție. Dacă va exista o monitorizare și un control al calității pe toate fazele de execuție ale proiectului, cu respectarea strictă a normelor legale românești și europene, riscul acestui proiect este minim.

Directorul General al CONVERSMIN S.A., **domnul Ion Stamin Purcaru Ion** a explicat că după anul 1997 statul român a decis închiderea a 556 de obiective miniere cu costuri care reprezintă peste un miliard de euro. Până în prezent, au fost închise 206 obiective miniere, rezultând un cost al închiderii de aproximativ 300 de milioane de euro.

CONVERSMIN S.A. este o societate aflată sub autoritatea Ministerului Economiei, creată special pentru activitatea de restructurare a industriei miniere.

În anul 2007 a fost dată o Hotărâre de Guvern de închidere a mineritului la Roșia Montană, fundamentată prin planul de încetare a activității care are caracter de studiu de fezabilitate. Operatorul minier MINVEST Deva a realizat planul de încetare a activității. Acesta are o valoare totală de 98 de milioane de lei și a fost aprobat prin Hotărâre de Guvern.

Una dintre problemele majore ale statului român la ora actuală o reprezintă epurarea apelor din mină și implicit a apelor din zona Roșia Montană, fiind vorba de o sumă necesară de aproximativ 11 milioane de euro, întrucât volumul de ape procesat lunar sau care se acumulează în bazinul minier închis este de aproximativ 78.000 metri cubi pe lună.

CONVERSMIN S.A. și Ministerul Economiei au preluat opt stații de epurare a apelor de mină din țară. Dar aceste stații nu sunt suficiente pentru a corespunde exigențelor impuse de prevederile Directivei Europene din 2007, iar transpunerea ei nu este respectată. În prezent singura stație de epurare care funcționează la parametri normali este stația pilot de la RMGC.

Domnul Iulian Offenberg, Șeful Serviciului Programe, Proiecte, Avize din cadrul CONVERSMIN S.A., a subliniat importanța modificării Legii minelor nr. 85/2003, astfel încât aceasta să răspundă noilor realități ale societății, precum și pentru a veni în sprijinul repornirii mineritului în țara noastră dacă acest lucru se dorește cu adevărat.

Cu privire la stațiile de epurare a apei, domnia sa a arătat că în urma testelor efectuate la stația pilot de către specialiștii CONVERSMIN în colaborare cu RMGC, s-au aplicat două variante de epurare: epurarea apei de mină prin tehnologia activă

de neutralizare a acidității și precipitarea metalelor grele cu var sau epurarea apei de mină prin tehnologia cu membrană osmotică sau nanofiltrare.

Domnul Nicolae Stanca, fost director general al Regiei Autonome a Cuprului Deva, a arătat că, în perioada cât a deținut funcția de director general al RAC Deva, a fost constituită o societate comercială cu un număr de 5 acționari, număr minim necesar pentru constituire, conform Legii nr.31/1990.

Acționarii fondatori au fost Gabriel Resources din Marea Britanie, care a participat la capitalul social cu 357.500 USD, reprezentând 65% din capitalul social, și trei societăți minoritare, cu 0,4%. La constituire, RAC Deva deținea 33,8% din capitalul social.

Regia Autonomă a Cuprului a participat, potrivit actului constitutiv inițial, cu un capital în natură constând în dreptul de folosință asupra sediului social al societății nou înființate, situate în Deva, și dreptul de folosință asupra sediului punctului de lucru din Roșia Montană.

Printr-o notă trimisă de Direcția Generală a Strategiei Industriale Miniere și Geologie din cadrul Ministerului Industriei, avizată de Direcția Generală de Finanțe din Minister și semnată de Ministrul Industriei de la acea vreme, s-a aprobat constituirea societății mixte privind activitatea de explorare – nu de exploatare.

În momentul efectuării forajelor, s-au făcut analize din metru în metru, s-au luat probe care au fost trecute într-un registru special, cu documentația însoțitoare. Un astfel de registru a fost depus la Agenția Națională de Resurse Minerale, unde o comisie mixtă ar putea să compare probele martor și să stabilească dacă rezultatele au fost sau nu viciate.

Ca metodă tehnologică s-a ales cianurația datorită randamentelor mai mari, de 80-90%, pentru a fi cât mai convenabil și în beneficiul statului român. De asemenea, s-a pus problema exploatării subterane versus exploatarea la suprafață. La exploatarea în subteran productivitatea ar fi mică și nu ar acoperi cheltuielile.

Domnul Mihail Ianăș, Director al Agenției Naționale de Resurse Minerale în perioadă acordării licenței de explorare, a arătat că la sfârșitul anilor 1990, la Regia Minieră Deva, exploatarea atât pentru aur cât și pentru minereu era nerentabilă. Această situație nu putea să continue la infinit și la sugestia instituțiilor financiare internaționale, în particular Banca Mondială, dar și reprezentanți ai Uniunii Europene, s-a trecut la închiderea obiectivelor ineficiente.

Recomandările au fost în sensul deschiderii către capitalul privat român sau străin, pentru a dezvolta această activitate și a o aduce la forma de rentabilitate. Prin urmare, obiectivul minier Baia Mare a fost închis 100%, iar Regia Minieră Deva a fost închisă în proporție de 95%.

Licența referitoare la Roșia Montană s-a transferat printr-o hotărâre de Guvern, de la MINVEST la EURO GOLD, respectiv Roșia Montană Gold Corporation, acum. A existat o scrisoare semnată de Direcția Generală Minieră, de domnul Ministru Radu Berceanu prin care se solicita acest transfer justificat prin faptul că nu aveau fonduri pentru realizarea programului și pentru a ieși pe piața de capital.

Domnul Ianăș a declarat că domnia sa a atras atenția că era necesară o licitație în acest sens, mai ales pentru situația în care, în urma lucrărilor de explorare, se găsea un zăcământ important și se intenționa trecerea la exploatare. De asemenea, dl. Ianăș a arătat că probabil au existat presiuni din partea forurilor internaționale financiare, în sensul reducerii subvențiilor.

Concluzionând, dumnealui și-a încheiat expunerea precizând că la ora actuală se încearcă redeschiderea multor activități miniere și domnia sa consideră că acest lucru este foarte bun, pentru a da un semnal de încurajare și altor investitori și implicit pentru dezvoltarea industriei metalurgiei neferoase.

În ziua de **10 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările între orele 10:30 – 15:30.

Au participat ca invitați:

- Domnul Adrian Izvoranu, Secretar Executiv al Confederației Patronatelor din Industria Serviciilor și Comerțului
- Doamna Aurelia Ballo, Director General INCD ECOIND
- Doamna Cristiana Cosma, Șef Laborator INCD ECOIND
- Domnul Laurențiu Dinu, Tehnolog INCD ECOIND
- Domnul Teodor Velea, Directorul General INMR
- Domnul Doctor Inginer Dumitru Fodor, Profesor Universitar în cadrul Facultății de Mine, Universitatea din Petroșani
- Domnul Inginer Nicolae Bud, fost Deputat, Doctor în economie
- Domnul Marin Bivolaru, fost Deputat, fost Secretar de Stat în Ministerul Industriilor
- Domnul Ilie Șerbănescu, Ziarist, Doctor în economie
- Doamna Ileana Manolache, Inginer
- Domnul Nicolae Heredea, Inginer
- Domnul Constantin Cojocaru, Doctor în economie
- Domnul Ioan Ghișe, Senator
- Domnul Liviu Mihaiu, Jurnalist și Președintele Organizației „Salvați Dunărea și Delta”, fost Guvernator al Deltei Dunării

Domnul Senator Ioan Ghișe a afirmat că realizarea acestui proiect ar însemna o pierdere de aproximativ 20 de mii de locuri de muncă, 15 mii în agricultură, 4.700 în turism și 1.000 la fabrici de mobilă. Menționează că este categoric împotriva proiectului și enumeră instituțiile fundamentale ca: Institutul

Geologic Român, Academia Română, Academia Română – Filiala Cluj, Academia de Științe Economice București, Biserica Ortodoxă, Casa Regală, care spun "nu" actualului proiect. Miza acestui proiect sunt nu doar aurul și argintul de la Roșia Montană, ci o avere estimată de patru ori mai mult ținând cont de toate mineralele rare și substanțele care se găsesc în solul de acolo.

Domnul Nicolae Bud a considerat că existența zăcămintelor minerale nu garantează dezvoltarea economică. Pentru ca zăcămintele minerale - cum este și aurul de la Roșia – să se dovedească a fi o binecuvântare și nu un blestem, depinde în mare măsură de guverne, de calitatea instituțiilor statului, de capacitatea acestora de a gestiona bine asemenea resurse și de a le utiliza pentru a cataliza dezvoltarea și interacțiunile lor cu companiile, societatea civilă și alți actori ai vieții social-economice.

Domnul Liviu Mihaiu, referindu-se la chestiunea economică, arată că beneficiul pe care țara noastră îl are după această exploatare care ține doar 16 ani este mult prea mic. Prosperitatea României nu depinde de execuția acestui proiect. Metoda de exploatare a zăcămintului de aur prin folosirea cianurilor încalcă directiva Consiliului European privind protecția apelor subterane împotriva poluării cu substanțe toxice. Exploatarea cu cianuri este una dintre cele mai nocive tipuri de exploatare din lume. Este împotriva proiectului și consideră că se mai pot aștepta câțiva ani până când metodologia de exploatare alternativă va fi pusă la punct.

Domnul Marin Bivolaru a afirmat că tehnologia de solubilizare cu cianuri nu este favorabilă recuperării metalelor însoțitoare. Nu este de acord cu cianurarea directă a minereului această tehnologie este deficitară, iar proiectul este slab.

Domnul Ilie Șerbănescu nu are nimic împotriva proiectului Roșia Montană în măsura în care produsul final de acolo aparține poporului român și nu celui care îl exploatează. România trebuie să-și valorifice resursele cât mai eficient și să evite situația în care se alege doar cu o poluare în plus. Este împotriva proiectului în forma în care se găsește în prezent.

Domnul Dumitru Fodor a afirmat că astăzi țara noastră dispune de peste 15 miliarde de tone rezerve de substanțe minerale utile solide, ceea ce reprezintă o avuție potențială minieră de peste 250 de miliarde de euro. Este de acord și susține exploatarea în continuare a acestor bogății și valorificarea lor, dar acest lucru trebuie să se facă în folosul statului și al poporului nostru. Nu este de acord cu proiectul de la Roșia Montană, pentru că acesta este total dezavantajos din punct de vedere economic pentru statul român și deosebit de periculos pentru o mare zonă a Munților Apuseni și a României. Proiectul de la Roșia Montană trebuie stopat, iar contractul cu investitorii trebuie rediscutat.

Domnul Constantin Cojocaru a apreciat că există soluții economice pentru proiectul Roșia Montană. Banca Națională ar putea să pună la dispoziția Companiei MINVEST Deva sumele necesare derulării proiectului. Această companie ar trebui reorganizată ca regie națională pentru exploatarea resurselor naturale ale țării.

Domnul Teodor Velea, în calitate de reprezentant al Institutului de Metale Neferoase și Rare, și-a exprimat punctul de vedere tehnic privind utilizarea cianurilor și nu a dat un răspuns tranșant în ceea ce privește realizarea acestei investiții.

Domnul Nicolae Heredea a afirmat că este nevoie de o lege care să reglementeze principiile de dezvoltare durabilă în activitățile geologice de prospecțiune, explorare și exploatare a resurselor naturale geologice. Referitor la problemele de mină, domnia sa afirmă că avem nevoie de norme suplimentare de securitate privind protecția operațională contra contaminării în mină și prepararea minereurilor prin tratamente chimice cu substanțe periculoase.

Domnul Adrian Izvoranu a arătat că deocamdată tehnologia cu cianură este cea care se folosește pe scară mondială doar pentru două considerente: asigură randamentul cel mai mare și poate fi cel mai ușor controlată. Dacă tehnologia se respectă, riscul de accident este foarte mic, motiv pentru care punctul său de vedere este favorabil proiectului de la Roșia Montană.

Doamna Ileana Manolache s-a declarat împotriva proiectului și a propus o altă metodă pentru extragerea aurului, argintului și a altor elemente din zăcămintul de la Roșia Montană. A afirmat că metoda domniei sale permite ecologizarea zonei.

Doamna Aurelia Ballo a afirmat că expertiza INCD ECOIND este în procesele și tehnicile de epurare a apelor reziduale. Și-a exprimat speranța că aplicarea proiectului se va face rațional și nu emoțional. Este în favoarea proiectului.

În ziua de **11 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările între **orele 10:30 – 14:30**.

La aceste audieri, participă reprezentanți ai unor sindicate, ai unor confederații patronale, dar și toți cetățenii care s-au înscris pe site-ul www.comisiarosiamontana.ro și au dorit să-și spună punctul de vedere în fața comisiei special constituite.

În sală au fost prezenți următorii invitați:

- Domnul Cristian Mihai, Vicepreședinte Blocul Național Sindical
- Domnul Minel Ivașcu, Secretar General Blocul Național Sindical
- Domnul Ion Popescu, Președinte Confederația Sindicală Națională

"MERIDIAN"

- Domnul Ion Albu, Președinte Executiv Confederația Sindicală Națională

"MERIDIAN"

- Domnul Dumitru Fornea, Director Relații Internaționale Confederația Sindicală Națională "MERIDIAN"

- Domnul Nicolae Badea, Președinte Confederația Patronală a Industriei Serviciilor și Comerțului din România

- Domnul Dr. Geol. Laurențiu Bogatu, Confederația Patronatul Român
- Domnul Ion Corbu
- Domnul Murg Alexandru, Inginer miner
- Domnul Radu Ciocan
- Domnul Drăghici Ion
- Domnul Mircea Serdin
- Doamna Berindei Cosmina Maria, Antropolog, Doctor în filologie
- Domnul Radu Tănăsescu
- Domnul Petru Borodi
- Doamna Berechet Mariana
- Domnul Ionescu Adrian
- Domnul Dumitrache Eduard, Președintele Asociației „Basarabia”
- Domnul Cătălin Petcu
- Domnul Constantin Viorel Danuț
- Domnul Petru Bucur Volk, Inginer
- Domnul Popescu Cristian
- Doamna Urzicana Cătălina
- Domnul Matei Sumbasacu
- Domnul Miță Ionuț Victor
- Domnul Ioniță Cristian
- Domnul Pintilie Andrei
- Domnul Șerban Sabin Popescu-Criveanu, arhitect
- Doamna Anițescu Maria Daniela
- Domnul Cornel Hoțiu
- Domnul Costel Cotârlan, inginer fizician, reprezentant al Asociației Civice „Dreptate”, filiala Prahova
- Domnul Eugen Victor Spiridon Landes, Doctor Inginer
- Domnul Suciu Ioan
- Domnul Nicolae Pană, economist
- Domnul Aciu Sergiu Adrian

Dezbaterile au început cu domnul conferențiar doctor **Ion Corbu** implicat în protestele împotriva acestui proiect „pe care îl consideră absolut rușinos pentru România.” Dumnealui mărturisește că a participat la marșul aurului și susține că dacă acest proiect va fi favorabil, atunci oamenii vor ieși în stradă.

Domnul Alexander Murg a explicat că a condus 10 ani Unitatea de Prospecțiuni, Explorare și Execuție de mină până la exploatare pentru metale rare din localitatea Ștei, dar cunoaște și situația de la Roșia Poieni și Roșia Montană pentru că au fost explorate de unitatea condusă de dânsul. Și-a exprimat rugămintea de a fi respectate instituțiile geologice ale statului și să nu fie crezuți cei care spun că soarele distruge conținutul de cianură.

Domnul Mircea Șerdin și-a exprimat punctul de vedere legat de interesul național, iar referitor la Roșia Montană a spus că, „dacă punem într-o balanță argumentele pro și argumentele contra, acestea atârnă spre interzicerea acestui proiect”.

Doamna Cosmina Maria Berindei a participat la această dezbatere în urma înscrierii pe site-ul pus la dispoziție în acest sens. A lucrat, începând din 2005, în cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj, întâi ca asistent de cercetare, apoi ca cercetător post-doctorand. De asemenea, a lucrat la Academia Română, filiala Cluj. A supus atenției auditoriului rezultatele unei cercetări antropologice pe care a efectuat-o în Roșia Montană și în localitățile învecinate: Abrud, Câmpeni, Ciuruleasa, Bucium și altele, începând cu vara anului 2007.

Domnul Eduard Dumitrache a venit la comisie pentru a susține și argumentul spiritual, referindu-se la “strămutarea comunității și sacrificarea locașurilor de cult”.

Domnul Cătălin Petcu consideră că proiectul nu este sustenabil pe termen lung.

Domnul Viorel Dănuț Constantin consideră că prin acest proiect se continuă „jaful național”.

Domnul Petru Bucur Volk presupune că acest proiect va fi respins și este împotriva proiectului de lege.

Doamna Cătălina Urzicana se arată îngrijorată pentru faptul că oamenii sunt neinformați și ca atare nu pot să își formeze un punct de vedere pro sau contra.

Domnul Matei Sumbasacu consideră că modalitatea de prezentare a acestui proiect a fost greșită punându-se accent pe o campanie agresivă de promovare. De asemenea a specificat faptul că este foarte greu să te informezi corect pe tema acestui proiect.

Domnul Ionuț-Victor Miță consideră că actuala formă a proiectului minier Roșia Montană contravine intereselor noastre naționale, interese care țin de patrimoniul nostru și că în formă lui actuala nici măcar nu trebuie pus în discuție.

Domnul Andrei Pintilie a arătat că “[...] nu poți penaliza generațiile viitoare cu două pedepse în același timp, să razi tot ce ai în acel moment și să lași în urmă deșert și moarte”. Domnia sa consideră că tehnologiile de exploatare folosite de Gold Corporation sunt primitive și ar trebui să fie obligată să aplice o tehnologie superioară.

Domnul Șerban Sabin Popescu-Criveanu care este arhitect de urbanism și amenajarea teritoriului și-a exprimat punctul de vedere din perspectiva culturală asupra exploatării de la Roșia Montană. Este de părere că peisajul cultural trebuie conservat.

Doamna Maria Daniela Anițescu, ca urmare a vizitei la Roșia Montană, este împotriva proiectului și își exprimă uimirea pentru existența atâtor posibilități de dezvoltare a localității.

Domnul Eugen Victor Spiridon Landes a vorbit despre lucrarea pe care a făcut-o pentru valorificarea zăcămintelor de la Roșia Montană și din celelalte zăcămintele similare.

Domnul Cornel Hoțiu propune să fie consultați specialiști în acest domeniu pentru a lua decizia cea mai bună pentru România.

Domnul Nicolae Pană a spus că „a văzut vocea străzii și dumneavoastră trebuie să țineți cont de această voce”.

Domnul Costel Cotârlan a făcut următoarea propunere: „înainte de dezbaterile din Parlament, să fie realizată o anchetă juridică, care să completeze dosarul afacerii „Roșia Montană” cu documentele în original care nu au fost încă găsite, cu declarațiile decidenților care nu au apărut încă în fața Comisiei speciale „Roșia Montană” – de exemplu: domnul Berceanu, domnul Tăriceanu, domnul Isărescu – și să se lămurească toate aspectele ilegale ale acestei afaceri.”

Domnul Ion Drăghici a susținut că proiectul este neconstituțional.

Domnul Petru Borodi a vorbit despre istoria neamului, despre ceea ce reprezintă interesul național și a lăsat un memoriu.

Domnul Sergiu Adrian Aciu a dorit să se verifice veridicitatea informațiilor legate de conținutul minereului polimetalic de la Roșia Montană.

Domnul Ionescu Adrian s-a referit la faptul „că parlamentarii ar trebui să ia în considerare ce se va întâmpla după ce vor vota acest proiect de lege” în sensul că „vor fi lupte de stradă și nu cred că ne putem permite”.

Domnul Laurențiu Bogatu din partea Confederației Patronatului Român a prezentat o serie de propuneri de modificare la proiectul de lege aflat în discuție. Propuneri pe care le-a lăsat și în scris.

Domnul Președinte Nicolae Badea din partea Confederației Patronale a Industriei, Serviciilor și Comerțului din România a vorbit de riscul tehnologic al proiectului, care trebuie asumat de către mediul de cercetare și mediul academic împreună cu instituțiile tehnologice competente care să aprecieze acest lucru. De asemenea, a apreciat caracterul complex al proiectului atât cu privire la resursele exploatare, cât și cu privire la consecințele tehnologiei de exploatare și implicit riscurile ecologice asumate.

În continuare, domnul Badea a vorbit despre veniturile care rezultă din astfel de proiecte complexe și a lăsat un document transmis deja și altor autorități cu

privire la veniturile reinvestite. Domnia sa apreciază că proiectul aflat în dezbatere este deosebit de complex și apreciază aportul membrilor comisiei cu privire la acest obiectiv de interes național.

Domnul Ion Albu, președinte executiv al Confederației Sindicate Naționale Meridian, a făcut observații pe textul de lege propus și pe proiectul de dezvoltare minieră Roșia Montană.

Domnul Ion Popescu, președintele Confederației Naționale Sindicale Meridian, a adus la cunoștința membrilor comisiei că „avem documente de poziție trimise la instituțiile statului, legate de rolul pe care-l are mineritul în dezvoltarea economică și că, noi, Meridian, suntem susținători ai mineritului, cunoaștem rolul pe care-l are mineritul în dezvoltarea economică a României”.

În ziua de **15 octombrie 2013**, Comisia și-a desfășurat lucrările între orele 13:00 – 15:00.

A fost invitat:

- Domnul Ministru Dan-Coman Șova, Ministru Delegat pentru Proiecte de Infrastructură de Interes Național și Investiții Străine

Domnul Ministru Șova și-a început expunerea prin a preciza faptul că Institutului Geologic Român a avizat favorabil proiectul în anul 2011. De asemenea, a făcut o referire foarte scurtă la ansamblul legii propuse de către Guvern, la problemele care țin de beneficiile materiale ale statului român și la modul cum se realizează garantarea acestora pe perioada de derulare a acestui proiect.

Ministrul a subliniat faptul că, în primul rând, trebuie avut în vedere faptul că licența de exploatare a fost emisă fără a ține cont de interesele statului român și fără să aibă nici un fel de prevederi de protecție a mediului, de eliminare a poluării istorice, prevederi în legătură cu prezervarea patrimoniului cultural, în legătură cu avantajele economice pentru Roșia Montană și neprezentând nici un fel de garanție cu privire la menținerea în timp a beneficiilor statului român, la care se adaugă existența în licență a unei redevențe de 2%.

Proiectul de lege a fost conceput și propus de către Guvernul României, în calitate de inițiator, doar pentru a îndrepta aceste lucruri.

Astfel, beneficiile statului român nou reglementate sunt:

- cuantumul redevenței care este stabilit la nivelul de 6% și 25% dividende;
- creșterea participației statului român reprezentat și la acest moment de către MINVEST Deva de la 19,31%, cât este astăzi, la 25%;
- se prevede faptul că nu se poate majora capitalul social decât cu votul a 85% din capitalul social, pentru a evita chiar și situațiile intermediare de creștere între 19 și 25%, precum și pentru dizolvarea voluntară și pentru cedarea licenței de exploatare;

- în privința deciziei administrative: Consiliul de Administrație este format din 9 persoane, din care 3 reprezentanți ai statului român;
- în cazul înstrăinării către terți a acțiunilor emise de RMGC, noul proprietar își va asuma expres toate drepturile și obligațiile și va oferi toate garanțiile pe care Gabriel Resources și le-a asumat prin Acord, în caz contrar, Gabriel Resources nefiind exonerat de aceste obligații sau de garanții, păstrându-se astfel o răspundere solidară;
- cu privire la operațiunile de transfer pricing, se prevede că tranzacțiile care implică probleme de prețuri de transfer, așa cum sunt definite în Ghidul OECD vor fi supuse aprobării Adunării Generale a Acționarilor sau Consiliului de Administrație, după caz, în conformitate cu actul constitutiv al RMGC-ului.

S-a pus în discuție o altă situație în care ar scădea profiturile statului român, și anume din prețul de vânzare al aurului. De aceea, se prevede că în cazul încheierii unor contracte la termen de către RMGC în legătură cu vânzarea aurului și argintului rezultat din exploatarea minieră, termenii și condițiile comerciale: preț, condiții de plată, cantități etc. vor fi aprobate în prealabil de către Adunarea Generală a Acționarilor cu vot de 85%.

Cu privire la posibilitatea existenței unor alte elemente miniere valoroase în afară de aur și argint, dl. Ministru a arătat că studiul geologic efectuat la Roșia Montană este cel mai complex studiu geologic care s-a făcut vreodată în România. Acesta nu indică existența în cele trei zăcăminte a vreunui alt metal rar valoros în cantități suficiente pentru a fi exploatat comercial.

Totuși, s-a convenit că, în temeiul licenței de exploatare, RMGC are dreptul de a exploata numai minereurile de aur argintifer de la Roșia Montană, astfel că pentru exploatarea oricăror alte resurse minerale existente în perimetrul susmenționat, RMGC trebuie să obțină licențele sau permisele corespunzătoare, reglementate conform Legii nr.85/2003.

Domnul Șova a arătat că, în cadrul audierilor, reprezentanții RMGC au afirmat că ei nu au nevoie de această lege pentru a obține Acordul de Mediu și pentru a merge mai departe, astfel s-a pus întrebarea dacă nu este cumva suficientă modificarea licenței și a câtorva legi pentru a fi îmbunătățită situația actuală.

Cedarea licenței cu titlu gratuit, din punct de vedere juridic și economic, a fost o aberație, pentru că acea licență trebuia să reprezinte aport la capitalul social al MINVEST Deva. Statutul ar fi putut fi modificat având majoritatea într-o adunare generală.

Domnul Ministru Șova a afirmat că "nu suntem într-o situație de privatizare clasică." Sunt necesare prevederi care stabilesc situațiile de suspendare a licenței până la intrarea în normalitate.

Cu privire la declararea obiectivului Roșia Montană ca obiectiv de interes public deosebit, dl. Ministru a arătat că acest lucru este de domeniul legii, întrucât conform prevederilor Legii nr.33/1994, toate proiectele miniere sunt de interes național.

În legătură cu exproprierile, acestea se fac de către mai multe companii cu capital privat care au drept de expropriere potrivit legii. În cazul exproprierii pentru utilitate publică necesară obiectivelor de interes național, titularul licenței de exploatare este obligat să plătească taxele și celelalte obligații bănești legale. Exproprierea se face prin hotărâre de Guvern.

Concluzia Ministrului este aceea că proiectul de lege conceput și propus de către Guvernul României, în calitate de inițiator, urmărește îmbunătățirea beneficiilor statului roman obținute din derularea acestui proiect, însă decizia finală aparține Parlamentului.

Cea de-a doua parte a raportului conține punctele de vedere ale Comisiei asupra mai multor aspecte relevante ale Proiectului legislativ și minier Roșia Montană, așa cum au rezultat în urma analizei informațiilor și a documentelor primite pe parcursul audierilor.

Comisia a fost mandatată să emită un aviz pentru Proiectul de lege privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană și facilitarea dezvoltării activităților miniere din România.

Totuși, ținând cont de interesul major pe care întreaga societate îl acordă acestui subiect și de numeroasele întrebări la care se așteaptă încă un răspuns, Comisia a considerat ca fiind necesară și oportună crearea unui cadru de dezbateri și analiză și pentru Proiectul minier Roșia Montană.

Comisia și-a propus, așadar, clarificarea mai multor aspecte ce țin de Proiectul legislativ și minier Roșia Montană, prin intermediul recomandărilor și solicitărilor adresate instituțiilor abilitate. Problemele studiate, pentru care Comisia nu a identificat soluții, în special cele de ordin tehnic, au fost trimise spre competență analiză și clarificare, ministerelor de resort.

DATE GENERALE ALE PROIECTULUI MINIER ROȘIA MONTANĂ	1
I. ASPECTE ECONOMICE ȘI JURIDICE	4
Acordarea licenței pentru exploatare	4
Beneficiile proiectului pentru statul român, prevăzute în noul Acord	6
Redevența și modalitățile de împărțire ale acesteia	7
Participația statului la acționariatul RMGC și datoria față de Gabriel Resources	8
Statutul legal al Societății "MINVEST ROȘIA MONTANĂ - S.A."	12
Procesul decizional în Adunarea Generală a Acționarilor	13
Situația cheltuielilor făcute de compania RMGC până în prezent	14
Prelucrarea producției pe teritoriul României	16
Înlocuirea valorilor medii cu praguri minime și eliminarea condiționalităților	17
Dreptul de preempțiune al statului român pentru cumpărarea aurului exploatat	18
Penalități și garanții pentru riscuri	19
Determinarea perimetrului Roșia Montană și declararea de utilitate publică a lucrărilor de exploatare a minereurilor	21
Verificarea respectării dispozițiilor legale	22
II. PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR	25
Utilizarea cianurii	25
Siguranța barajului și a iazului de decantare	27
Apa, aerul și solul	30
Biodiversitatea	32
Existența altor metale rare	33
Închiderea și reabilitarea carierelor de exploatare	34

III. CONSERVAREA PATRIMONIULUI	36
Prevederile din Acord, referitoare la protejarea patrimoniului cultural	36
Programul de cercetare a patrimoniului cultural derulat de RMGC	38
Finanțarea protejării și conservării patrimoniului cultural	40
Descărcările arheologice și descoperirile întâmplătoare	42
Relocări de monumente naturale sau istorice.	43
Declasarea monumentelor istorice	43
Strămutarea/demolarea bisericilor și a cimitirelor	45
Clasarea pe lista UNESCO	46
CONCLUZII	48

DATE GENERALE ALE PROIECTULUI MINIER ROȘIA MONTANĂ

Licența de concesiune pentru exploatarea minereurilor auro-argentifere nr. 47/1999 a fost acordată prin negociere directă, în baza Art. 10, alin. 3, din Legea Minelor nr. 61/1998 către Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului „MINVEST” SA Deva ca titular, având ca afiliat SC EURO GOLD RESOURCES SA. Acordarea licenței s-a aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.458 din 10 iunie 1999 pentru 20 de ani, cu drept de prelungire pentru perioade succesive de câte 5 ani. Este de reținut faptul că anterior emiterii licenței de exploatare, nu a existat o licență de explorare pentru perimetrul Roșia Montană.

În noiembrie 1999, capitalul social deținut de MINVEST în compania ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION a fost redus de la 33,8%, cât a fost inițial în 1997, la 19,31% prin Hotărârea nr. 9 din 11 noiembrie 1999 a Adunării Generale a Acționarilor EURO GOLD RESOURCES privind majorarea capitalului social.

Prin Hotărârea Adunării Generale a Acționarilor nr. 10 din 1999, SC EURO GOLD RESOURCES SA și-a schimbat denumirea în SC ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION SA. Această modificare a fost aprobată prin Hotărârea ORC Alba, din 15 septembrie 2000.

În data de 4 octombrie 2000, MINVEST SA Deva a solicitat, prin adresa nr. 2404, transferul licenței pentru exploatare nr. 47/1999 către ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION SA. Prin Ordinul nr. 310 din 9 octombrie 2000, președintele Agenției Naționale pentru Resurse Minerale aprobă transferul acestei licențe către ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION SA ca titular și MINVEST SA Deva ca afiliat. Ordinul a avut la bază adresa nr. 2443 din 09.10.2000, semnată de Horia Dumitru Puiu, director general în cadrul Direcției Generale Mine și Geologie din Ministerul Industriilor și aprobată de Ministrul Industriilor și Comerțului, Radu Berceanu. Horia Dumitru Puiu deținea, în acea perioadă, și funcția de președinte al Adunării Generale a Acționarilor societății MINVEST SA Deva. Adresa privind transferul licenței justifică acest lucru prin necesitatea continuării finanțării proiectului: *"Acționarul principal al Societății Roșia Montană Gabriel Resources Limited Canada solicită transferul licenței de la Minvest Deva către SC Roșia Montană Gold Corporation, la cererea băncilor acționare și a bursei canadiene care impun această condiție pentru a asigura finanțarea necesară dezvoltării proiectului."*

După emiterea licenței au existat 7 acte adiționale. Prin actele adiționale din 29.10.1999, 27.04.2001, respectiv 21.06.2004 s-a modificat perimetrul proiectului Roșia Montană, prin două mărimi succesive și o diminuare față de ultima mărime, în final suprafața aferentă proiectului rămânând mai mare decât cea prevăzută inițial.

În ședința Adunării Generale a Acționarilor MINVEST SA Deva din 7 iunie 2013 s-a hotărât reorganizarea companiei prin divizare parțială și s-a înființat, astfel, societatea **MINVEST ROȘIA MONTANA SA**.

Proiectul minier, așa cum este propus de titularul licenței de exploatare – SC ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION - vizează exploatarea și prelucrarea resurselor minerale de aur și argint din perimetrul minier Roșia Montană, din zona Munților Apuseni. Proiectul se va desfășura în trei etape: (I) etapa investițională de 26 luni, (II) etapa operațională de 16 ani, (III) etapa de închidere și post închidere de 7 ani, urmată de o etapă de monitorizare.

La Roșia Montană s-a făcut cel mai complex studiu geologic din istoria României. Au fost făcute 1171 foraje de suprafață, 140.000 de metri foraj, 6.600 de probe brazdă (probe recoltate în subteran) și în total au fost analizate 206.000 probe, iar adâncimea maximă de forare a fost de 430 de metri.

Au fost analizate 47 de elemente chimice din subteran. Rezultatele studiului geologic au fost confirmate de experți internaționali și depuse la Agenția Națională pentru Resurse Minerale. Potrivit acestui studiu, doar aurul și argintul sunt exploatabile comercial la Roșia Montană.

Disponerea aurului și argintului este prezentă în patru cariere: Masivul Cetate, Masivul Cârnic, Masivul Orlea și Masivul Jig.

Resursa totală este estimată la 18 milioane de uncii sau aproximativ 400 de tone de aur. Din cele 400 de tone pot fi accesate spre a fi procesate în uzină doar 314 tone. În concluzie, rezerva exploatabilă este de 314 tone de aur, din care poate fi recuperat în uzină, prin procesul tehnologic, un procent de 80%. Aceasta înseamnă că produsul final care iese din fabrică este estimat la 246 de tone de aur. Produsul final se numește „lingou dore”, deoarece include și argint, având un conținut de 18% aur și 82% argint.

Din analiza datelor economice aferente proiectului minier de la Roșia Montană, furnizate de Guvernul României, rezultă că beneficiul direct estimat pentru România prin implementarea proiectului este de aproximativ 5.2 miliarde USD, din care 2.3 miliarde USD reprezintă încasări la bugetul general consolidat (din redevența

minieră pentru aur și argint, dividendele pentru statul român acționar, impozitul pe profit, contribuțiile sociale pentru salariați), iar 2.9 miliarde USD reprezintă încasări directe ale furnizorilor români și ale forței de muncă din România. Estimările sunt făcute folosind un preț al aurului pe termen lung de 1.200 USD/uncie .

Acordul propus de Guvern prevede o participație a statului de 25% (față de 19.31% în prezent) și o redevență minieră pentru aur și argint de 6%, aplicabilă la valoarea producției miniere (față de 4%, conform licenței actuale).

Activitatea de închidere a minelor, începută după anii 1990, a fost urmarea activității de restructurare a industriei miniere, considerată ca activitate ineficientă pentru statul român. După anul 1997, statul român a închis, prin Hotărâre de Guvern, 556 de obiective miniere, a căror estimări privind costurile de închidere depășesc suma de un miliard de euro. Până în prezent au fost închise efectiv 206 obiective miniere, cu un cost al închiderii de aproximativ 300 de milioane euro.

I. ASPECTE ECONOMICE ȘI JURIDICE

Acordarea licenței pentru exploatare

În ceea ce privește transferul licenței de exploatare de la Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului MINVEST S.A. Deva către ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION S.A., Comisia notează faptul că reducerea capitalului social deținut de MINVEST în compania ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION de la 33,8% la 19,31% s-a făcut la un termen foarte scurt după acordarea licenței de exploatare a minereurilor auro-argentifere nr. 47/ 1999 către MINVEST SA Deva ca titular, având ca afiliat SC EURO GOLD RESOURCES SA.

Comisia consideră că negocierea condițiilor prevăzute în licență s-a făcut în dezavantajul statului român:

- Redevența era stabilită la 2% din valoarea producției miniere anuale.
- Participarea statului la capitalul social al companiei este redus la scurt timp după obținerea licenței de către MINVEST SA Deva și înainte de transferul acesteia către ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION.
- Garanția bancară pentru refacerea mediului este prevăzută la 1.5% din valoarea lucrărilor, iar investițiile pentru protecția mediului sunt prevăzute la doar 330.000 USD. Comisia apreciază aceste sume ca fiind insuficiente pentru a acoperi riscurile de mediu asociate exploatării.
- Nu sunt prevăzute investiții în patrimoniu, dezvoltarea zonei sau crearea de locuri de muncă.

În ceea ce privește durata de valabilitate a licenței de exploatare, conform legislației în vigoare, prelungirea acesteia se poate face la fiecare cinci ani, pe baza unei cereri formulate cu 60 de zile înainte și cu îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de Legea minelor. Proiectul de lege propus prevede, însă, la Art. 4, alin. 1, lit. (a), că *„durata de valabilitate a Licenței de exploatare este extinsă, în condițiile art.5, pct.II.1 din prezenta lege, cu respectarea perioadei solicitate și rezultate din studiul de fezabilitate al proiectului depus de Titularul Licenței de exploatare la Agenția Națională pentru Resurse Minerale, împreună cu documentația prevăzută la art.20,*

alin. (1) din Legea Minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât o prelungire să nu depășească 20 de ani. "

Comisia propune Parlamentului României inițierea unor dezbateri pentru stabilirea de norme legislative care să reglementeze condițiile de modificare a licențelor de exploatare și valorificarea acestora în cadrul contractelor și acordurilor.

Comisia nu vede utilă modificarea duratei de valabilitate a licenței de exploatare de la 5 la 20 de ani, în condițiile în care:

(1) modificarea se poate face la fiecare cinci ani prin proceduri simple, care nu necesită avize suplimentare;

(2) depunerea la Agenția Națională pentru Resurse Minerale, la fiecare 5 ani, a informațiilor necesare pentru prelungirea licenței este oportună pentru verificarea respectării prevederilor acesteia.

Totuși, Comisia consideră că se pot iniția dezbateri în Parlamentul României referitoare la ajustarea legislației, astfel încât Agenția Națională pentru Resurse Minerale și/sau Guvernul României să poată extinde perioada de valabilitate a licențelor de explorare sau de exploatare pe perioade succesive mai mari de 5 ani, în cazul în care o astfel de prelungire este necesară pentru exploatarea integrală a resursei.

Beneficiile proiectului pentru statul român, prevăzute în noul Acord

Beneficiile proiectului minier pentru economia României, respectiv pentru statul român, rezultate în perspectiva aplicării a noului Acord, raportate la prevederile licenței de exploatare în vigoare, sunt următoarele:

- Creșterea participației companiei de stat românească în SC ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION SA de la 19.3% la 25%.

Transferul cotei de participare de 5,69% din capitalul social al RMGC se va face de către acționarul majoritar (GABRIEL RESOURCES) către acționarul minoritar, controlat de statul român (MINVEST) cu titlu gratuit, în mai multe etape.

- Creșterea redevenței miniere aplicabile în cazul proiectului la 6%, de la 4% în prezent (cotă aplicabilă oricăror altor proiecte miniere), cu opțiunea statului român de a cere plata în natură a redevenței.
- Crearea și menținerea unui număr mediu de 2.300 de locuri de muncă directe în timpul construcției exploatării miniere și a unui număr mediu de 900 locuri de muncă directe în timpul fazei de operare.
- Stimularea dezvoltării economice și culturale durabile a comunității din Roșia Montană, prin dezvoltarea de activități economice pentru membrii comunității locale, altele decât mineritul (înființarea unor unități de procesare a carnelui, a laptelui, respectiv a fructelor de pădure), și prin finanțarea reabilitării infrastructurii din zonă.

Comparând prevederile Acordului anexat proiectului de lege propus de Guvern cu cele ale licenței actuale, se constată venituri suplimentare pentru statul român de peste 500 milioane USD. La aceste venituri au fost incluse și estimările privind investițiile de milioane de USD în patrimoniu, reabilitarea mediului și eliminarea poluării istorice.

Comisia consideră că beneficiile care ar putea rezulta în urma aplicării noilor condiții de implementare a proiectului minier sunt mai bune decât cele care ar rezulta prin aplicarea licenței de exploatare actuale.

Comisia apreciază că modificările condițiilor din licență, propuse de Guvernul României, sunt importante pentru statul român, întrucât ele reprezintă un demers în sensul îmbunătățirii condițiilor negociate inițial.

Redevența și modalitățile de împărțire ale acesteia

În ceea ce privește redevența pentru exploatarea minereurilor auro-argentifere, Art. 3 alin. (1) din Acordul anexat proiectului de lege prevede că redevența minieră aplicabilă proiectului de la Roșia Montană va crește de la 4% (cotă aplicabilă în prezent oricărui alte proiecte miniere) la 6%, cu opțiunea statului român de a solicita plata acesteia în natură.

Comisia notează că, la momentul acordării licenței, redevența aplicabilă în cazul proiectului era de 2%. Ulterior, aceasta a fost majorată prin Actul Adițional nr.7 la licență la 4% - cotă care este aplicabilă în prezent tuturor proiectelor miniere – iar noul Acord în discuție prevede o licență de 6%.

Redevența care revine statului român, stabilită prin noul proiect de lege la 6%, se calculează ca procent din venitul producției miniere.

În cadrul dezbaterilor Comisiei au fost aduse în discuție două noi posibile scenarii privind alocarea veniturilor către statul român în urma exploatării miniere:

1. Redevențe diferențiate pentru exploatările auro-argentifere, în funcție de dimensiunea și calitatea zăcământului.
2. Modificări ale legislației în vigoare în ceea ce privește redevențele și exploatările miniere, astfel încât producția să revină statului român, din care acesta să plătească investitorului costul de procesare, inclusiv un profit negociat.

De asemenea, în cadrul acestor dezbateri, Comisia a adus în discuție sugestii de modificări legislative, astfel încât cote părți din ceea ce revine statului român din proiectul minier să fie alocate autorităților locale din perimetrul exploatărilor și persoanelor fizice sau juridice proprietare ale terenurilor ce urmează a fi exploatate. Acest lucru ar putea duce la o susținere mai largă a acestor proiecte de către societatea civilă și factorii decidenți la nivel local, care vor fi cointeresați în identificarea și exploatarea resurselor. Modelul este aplicat cu succes și în alte state ale lumii (Statele Unite ale Americii).

Comisia constată lipsa cadrului legislativ unitar, coerent, pe categorii de resurse naturale privind redevențele și apreciază ca o prioritate a politicilor economice din România elaborarea unui astfel de sistem de redevențe stabil și predictibil. Este necesară de asemenea, dezbaterea

privind modul de împărțire al redevențelor, între stat, autoritatea locală și proprietarul terenului.

Comisia apreciază oportunitatea analizării unor scenarii alternative de stabilire a redevențelor și a participației statului în cazul exploatărilor miniere, având în vedere exemplul altor state.

Participația statului la acționariatul RMGC și datoria față de Gabriel Resources

În prezent, structura acționariatului companiei SC ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION SA este: SC MINVEST SA Deva - 19.31 % din capitalul social și GABRIEL RESOURCES – 80.685%. Aceasta structură este rezultatul Hotărârii nr. 9 din 11 noiembrie 1999 a Adunării Generale a Acționarilor EURO GOLD RESOURCES SA privind majorarea capitalului social, prin care capitalul social deținut de MINVEST SA în compania ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION SA a fost redus de la 33,8%, cât a fost inițial în 1997, la 19,31% .

În situația în care participația statului la acționariatul firmei este mai mică de 50% + 1, neavând posibilitatea de control a deciziei, profitul care rezultă din cota parte deținută de stat în companie poate fi previzionat foarte greu sau poate fi chiar inexistent. (Ex: atunci când profitul este 0, beneficiile statului ca urmare a cotei sale de participare sunt tot 0, indiferent dacă acesta deține 19% sau 25% din companie).

De asemenea, contractarea de către RMGC de împrumuturi cu dobânzi mari poate determina diminuarea profitului care ar trebui să revină și companiei de stat din proiectul minier. Pentru a se achita de dobânzile acumulate față de GABRIEL RESOURCES , acționarii optează pentru majorări de capital, determinate de nevoia reîntregirii activului net în conformitate cu prevederile Legii societăților comerciale, la care compania de stat MINVEST SA participă prin noi împrumuturi de la GABRIEL RESOURCES.

Art. 1, alin. (4) din Acordul anexat proiectului de lege prevede că "*Statul român și acționarul minoritar al RMGC, controlat de statul român, nu sunt obligate să contribuie financiar la majorările capitalului social al RMGC, cu excepția cazului în care o astfel de majorare de capital este impusă de prevederile legale sau este necesară pentru a se evita dizolvarea societății. În lipsa unor disponibilități financiare ale statului român sau ale acționarului minoritar al RMGC, controlat de statul român, Gabriel Resources se angajează să-i ofere împrumuturi cu dobândă pentru realizarea aportului la capitalul social și menținerea cotei de participare la acesta.*" Astfel, profitul care ar trebui să revină companiei de stat din cota de

participație în societate este diminuat din cauza datoriilor acumulate față de acționarul majoritar.

Până la data curentă, datoria MINVEST SA față de GABRIEL RESOURCES însumează 39.566.507 USD, în urma a două mărimi succesive de capital realizate de RMGC în 2004, respectiv 2009 și va crește cu 18.506.898 USD odată cu cea de-a treia majorare de capital. În Adunarea Generală a Acționarilor RMGC din data de 14.10.2013 a fost propusă o majorare de capital în valoare de 95.841.007 USD pentru plata dobânzilor acumulate către GABRIEL RESOURCES, din care 18.506.898 USD reprezintă datoria care revine părții române, potrivit cotei de participație deținute în companie.

Tabelul nr.1, pus la dispoziție de RMGC în răspunsul nr. 40951 înaintat Comisiei în data de 10 octombrie 2013 (înregistrat la Parlamentul României cu nr. 40 din 10 octombrie 2013) și având ca sursă un studiu efectuat de divizia de investiții a Royal Bank of Canada, prezintă primele 25 de exploatări de aur din lume ca mărime (în funcție de producție în anul 2012) și participația deținută direct sau indirect de stat în fiecare dintre ele. Așa cum rezultă din tabel și conform explicațiilor furnizate de RMGC, statul deține participații în doar 6 din aceste exploatări, iar nivelul renegociat, conform proiectului de Acord, la 25% pentru participația statului român, este cel mai ridicat nivel comparativ cu celelalte exemple.

Pentru o analiză comparativă cu Roșia Montană, este importantă deosebirea între cele două tipuri de participație: „*free carry*” – în care statul nu trebuie să contribuie cu bani la finanțarea proiectului; și „*equity*” – în care statul este partener în cadrul afacerii, contribuind la finanțarea proiectului și împărțind riscurile cu ceilalți acționari. Participația statului român în proiectul Roșia Montană este de tip „*free carry / loan free carry*”, adică statul român nu trebuie să contribuie cu niciun ban la dezvoltarea proiectului. Totuși, legislația românească impune RMGC reîntregirea periodică a activului net prin majorarea de capital social. Pe fondul lipsei de disponibilități a MINVEST, GABRIEL RESOURCES a împrumutat societatea pentru participarea la majorarea de capital pentru a-și păstra cota de participare la acesta.

Așa cum rezultă și din tabelul prezentat în continuare, experiența altor țări arată că acestea au preferat să se îndrepte către venituri sigure (din redevențe, taxe și impozite) decât către venituri mai puțin sigure (cum sunt cele din participația la capitalul social), **punct de vedere asumat și de membrii Comisiei.**

Comisia consideră că, maximizarea veniturilor din redevență și mărirea participației statului în acționariatul RMGC, reprezintă o garanție a creșterii veniturilor pentru partea română.

Comisia apreciază că, pentru reducerea impactului negativ al operațiunilor de împrumut, este necesară stabilirea unui plafon al ratei dobânzii la care RMGC se poate împrumuta pe piață, inclusiv de la acționarul majoritar.

#	Proiect minier	Localizare proiect	Operator	Țară operator	Producție aur 2012 (mii uncii)	Resursa in-situ	Participația statului	Observații / Modul de participare a statului
1	Nevada Operations	SUA	Newmont Mining	SUA	1.748	44.3	0%	
2	Cortez	SUA	Barrick Gold	Canada	1.370	19.3	0%	
3	Goldstrike	SUA	Barrick Gold	Canada	1.174	15.1	0%	
4	Kloof/Driefontein Complex	Africa de Sud	Sibanye Gold	Africa de Sud	935	65.8	0%	
5	Veladero	Argentina	Barrick Gold	Canada	766	10.8	0%	
6	Lagunas Norte	Peru	Barrick Gold	Canada	754	6.7	2%	2% NSR
7	Boddington	Australia	Newmont Mining	SUA	724	22.4	0%	
8	Tarkwa	Ghana	Gold Fields	Africa de Sud	719	14.5	10%	Participație „free carry”
9	Kalgoorlie Consolidated	Australia	Barrick Gold	Canada	654	9.9	0%	
10	Lihir Island	Papua Noua Guinee	Newcrest Mining	Australia	604	65.1	0%	Anterior participație „equity” de 30%
11	Kupol	Rusia	Kinross Gold	Canada	578	2.6	0%	Anterior participație „equity” de 25%
12	Telfer	Australia	Newcrest Mining	Australia	540	20.2	0%	
13	Geita	Tanzania	AngloGold Ashanti	Africa de Sud	531	11.5	0%	Anterior statul a deținut o participație de 10% „free carry”

14	Red Lake	Canada	GoldCorp	Canada	508	7.2	0%	
15	Loulo	Mali	RandGold Resources	Marea Britanie	503	14.9	20%	Participație „equity”
16	Paracatu	Brazilia	Kinross Gold	Canada	467	24.6	0%	
17	Porgera	Papua Noua Guinee	Barrick Gold	Canada	459	13.1	2%	2% NSR
18	Yilgarn South	Australia	Gold Fields	Africa de Sud	452	4.5	0%	
19	St Ives	Australia	Gold Fields	Africa de Sud	450	4.7	0%	
20	Gosowong	Indonesia	Newcrest Mining	Australia	439	1.6	25% (anterior 17.5%)	Participație „equity”
21	Penasquito	Mexic	GoldCorp	Canada	411	20.0	0%	
22	Mponeng	Africa de Sud	AngloGold Ashanti	Africa de Sud	405	38.9	0%	
23	Rosebel	Suriname	IAMGOLD	Canada	402	6.0	5%	Participație „free carry”
24	Canadian Malartic	Canada	Osisko Mining	Canada	388	11.3	0%	
25	Ashanti Mineracao	Brazilia	AngloGold Ashanti	Africa de Sud	388	10.7	0%	

	Rosia Montana	Romania	Gabriel Resources	Canada	475 (producție anuală estimată)	18.6 (echiv. redevenței de 6%)	25%	Participație „free carry”
--	---------------	---------	-------------------	--------	---------------------------------	--------------------------------	-----	---------------------------

Statutul legal al Societății "MINVEST ROȘIA MONTANĂ - S.A."

Prin Hotărârea Guvernului nr.275/2013 s-au aprobat măsurile în vederea reorganizării prin divizare parțială a Companiei Naționale a Cuprului, Aurului și Fierului „MINVEST” - SA Deva și înființarea Societății „MINVEST ROȘIA MONTANĂ – SA, având ca scop separarea activității de gestionare a pachetului minoritar de acțiuni deținut de companie la Societatea Comercială „ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION” - S.A. de restul activităților companiei, precum și în scopul transferului corespunzător al patrimoniului aferent acestei activități, respectiv a pachetului de acțiuni deținut de companie la Societatea Comercială „ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION” - SA. și a pasivelor rezultate din împrumuturile contractate de către Companie în scopul participării la majorările de capital ale societății comerciale „ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION” - S.A.

Art.3 alin.(2) din Hotărârea Guvernului sus menționată prevede că *„(2) începând cu data transferului prevăzut la alin.(1), Departamentul pentru Proiecte de Infrastructură și Investiții Străine este împuternicit, în numele statului, să exercite toate drepturile și să își asume toate obligațiile care decurg din calitatea de acționar la Societatea „Minvest Roșia Montană” - S.A., în condițiile legii”.*

În ipoteza în care prezentul proiect de lege este adoptat după ce Societatea „MINVEST ROȘIA MONTANĂ – S.A” dobândește personalitate juridică, actul normativ trebuie modificat în consecință, având în vedere că, la acel moment, Societatea „MINVEST ROȘIA MONTANĂ – SA” gestionează pachetul minoritar de acțiuni deținut de Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului „MINVEST” - SA Deva la Societatea Comercială „ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION” - S.A., iar Departamentul pentru Proiecte de Infrastructură și Investiții Străine este împuternicit, în numele statului, să exercite drepturile și să își asume obligațiile care decurg din calitatea de acționar la Societatea „MINVEST ROȘIA MONTANĂ – SA” .

Referitor la instituirea obligației de aportare la capitalul social al Societății Comerciale „ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION” -SA a imobilelor situate în perimetrul minier Roșia Montană și asupra cărora deține un titlu valabil, semnalăm că aportarea la capitalul social se realizează doar prin modificarea corespunzătoare a Actului constitutiv al societății, ca urmare a operațiunii de majorare a capitalului social prin subscrierea ca aport în natură a imobilelor. În cazul în care acționarul privat nu participă proporțional la majorarea capitalului social, aceasta implică modificarea participației la capitalul social al SC „ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION” - SA, prin creșterea participației statului la capitalul social al companiei, contravenind astfel Art.I alin.(3) din Acordul privind unele măsuri aferente exploatarea minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană.

Comisia apreciază că este necesară soluționarea prioritara a situației juridice a acționarului minoritar român și a participației statului la capitalul social.

Comisia recomandă păstrarea companiei „MINVEST ROȘIA MONTANĂ” - S.A. în cadrul Ministerului Economiei.

Procesul decizional în Adunarea Generală a Acționarilor

Scăderea cotei de participare a companiei naționale MINVEST la ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION de la 33.8% la 19.31% în anul 2000 s-a făcut printr-o hotărâre de majorare de capital a Adunării Generale a Acționarilor, adoptată în conformitate cu Legea nr.31/1990 neexistând nicio prevedere derogatorie astăzi în statutul Roșia Montană Gold Corporation, care să evite pe viitor astfel de decizii.

Actualul proiect de lege, prin Art. 10, alin. (3) din Acord, prevede că *"hotărârile Adunării Generale a RMGC privind (i) cedarea Licenței de exploatare, (ii) ridicarea – limitarea dreptului de preferință al acționarilor în caz de majorare a capitalului social, (iii) dizolvarea voluntară, (iv) majorarea capitalului social (exceptând majorările de capital necesare pentru ca RMGC să se conformeze prevederilor legale sau cele necesare pentru a se evita dizolvarea companiei) și (v) modificarea actului constitutiv (dar numai în legătură cu modificarea prevederilor actului constitutiv al RMGC în legătură cu situațiile menționate la acest alin. (3) (i)-(v)) vor fi luate cu o majoritate de 85% din capitalul social al RMGC."*

De asemenea, în privința deciziei administrative, art.10, alin.2 din Acord prevede că *"în vederea asigurării unei permanente informări a statului român cu privire la activitățile desfășurate de RMGC, reprezentanții acționarului minoritar controlat de statul român vor fi convocați să participe la toate adunările generale ale acționarilor, precum și ale forului executiv al companiei (consiliul de administrație). Consiliul de administrație va fi format din nouă membri, din care șase nominalizați de Gabriel Resources și trei de către statul român."* Deci, este vorba de 33% reprezentare pentru 25% participare la capitalul social a statului român.

Comisia aduce în discuție posibilitatea extinderii clauzei referitoare la luarea deciziilor cu 85% din capitalul social asupra tuturor deciziilor majore în Adunarea Generală a Acționarilor. Prin decizii majore se înțeleg deciziile care privesc modificări de capital social, cedarea licenței de exploatare, dizolvarea voluntară, modificarea actului constitutiv, dar și unele hotărâri legate de stabilirea prețului de

vânzare a produsului finit, stabilirea dobânzii pentru împrumuturi, contractarea de lucrări și achiziții de bunuri/servicii.

Noile prevederi referitoare la luarea deciziilor ar permite evitarea unor situații dezavantajoase pentru statul român, în calitate de acționar minoritar, cum ar fi: stabilirea prețului de vânzare a produsului finit doar de către acționarul majoritar sau participarea statului, prin acționarul minoritar MINVEST SA, la cheltuieli mai mult sau mai puțin justificate.

Comisia apreciază că noile clauze referitoare la adoptarea hotărârilor în cadrul companiei, propuse în proiectul de lege, servesc interesului statului român, conferindu-i acestuia drept de decizie în situații de interes major.

Comisia atrage atenția asupra importanței menținerii noilor clauze și propune extinderea acestora la luarea deciziilor cu 85% din capitalul social asupra tuturor hotărârilor majore în Adunarea Generală a Acționarilor.

Situația cheltuielilor făcute de compania RMGC până în prezent

Potrivit declarațiilor oficiale ale companiei, din 1997 până în 2013 ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION a investit 550 milioane USD în proiectul Roșia Montană. Finanțarea a fost asigurată de GABRIEL RESOURCES, în baza unui contract comercial între RMGC și GABRIEL RESOURCES și este purtătoare de dobândă pentru RMGC. Potrivit reprezentanților RMGC, investiția poate fi justificată financiar.

Principalele categorii de cheltuieli efectuate de companie în Proiectul Roșia Montană în perioada 1997 – 2013, conform răspunsului înaintat de RMGC nr. 40951 din 10 octombrie 2013 (înregistrat la Parlamentul României cu nr. 40 din 10 octombrie 2013) sunt:

Cercetare geologică	98 mil USD
Patrimoniu cultural	28 mil USD
Situri strămutate	50 mil USD
Achiziție proprietăți	105 mil USD
Taxe și impozite	50 mil USD
Echipamente miniere	55 mil USD
Proiectare tehnică	90 mil USD
Cheltuieli generale și administrative	74 mil USD
TOTAL	550 mil USD

Comisia consideră că rămân o serie de neclarități în privința unor tipuri de cheltuieli, cum sunt:

- *primele și bonusurile acordate de RMGC*: compania susține că nu a efectuat astfel de cheltuieli, la amploarea la care acestea au fost prezentate în mass media.
- *cheltuielile cu publicitatea*: RMGC a furnizat Comisiei documentele solicitate. Menționăm că sumele alocate anual de companie pentru comunicare și publicitate sunt de ordinul milioanele de euro.
- *cheltuielile cu deplasările în străinătate*: RMGC a pus la dispoziția Comisiei o listă cu beneficiarii deplasărilor în străinătate finanțate de companie.
- *cheltuieli pentru colaborări cu instituții de profil din România*: în acest caz a fost prezentată Comisiei o listă a instituțiilor.

Documentele prezentate de RMGC Comisiei pentru justificarea cheltuielilor mai sus menționate reprezintă secret de serviciu, prin urmare nu pot fi incluse în raportul de față.

Menționăm că, în răspunsul înaintat de RMGC nr. 40951 din 10 octombrie 2013 (înregistrat la Parlamentul României cu nr. 40 din 10 octombrie 2013) se face referire la posibilitatea "*ca informațiile și datele furnizate să nu fie întotdeauna complete și exacte, astfel neputându-se garanta acuratețea sau caracterul complet al tuturor informațiilor cuprinse în documentul atașat.*"

Comisia solicită reprezentanților părții române, membri ai forurilor de conducere ale companiei, să aibă un punct de vedere bine argumentat atunci când se votează cheltuieli care nu au legătură directă cu implementarea propriu-zisă a proiectului minier.

Comisia solicită, de asemenea, menținerea clauzei privind luarea deciziilor cu o majoritate de 85% în Adunarea Generală a Acționarilor RMGC, propusă prin actualul proiect de lege și extinderea acesteia la toate deciziile de importanță majoră (așa cum au fost definite în prezentul raport). Considerăm că extinderea clauzei ar putea preîntâmpina, pe viitor, angajarea companiei de stat în cheltuieli greu justificabile.

Prelucrarea producției pe teritoriul României

Proiectul de lege instituie posibilitatea plății redevenței în natură, în condițiile Art.6, alin. (3): *"În cazul exploatării miniere de la Roșia Montană, prin derogare de la dispozițiile Art.3, pct.31 și Art.45 alin. (1) din Legea minelor nr.85/2003, statul român are opțiunea de a solicita Titularului Licenței de exploatare ca plata redevenței să se facă în natură. Costurile totale asociate plăți în natură a redevenței, inclusiv TVA, nu vor depăși valoarea datorată dacă redevența ar fi plătită în bani. Mecanismul prin care se va realiza plata în natură a redevenței în conformitate cu prezentul articol se va stabili prin hotărâre de Guvern."*

Produsul final, așa cum este specificat în acest proiect, este „lingoul dore.” Pentru a putea fi preluat de Banca Națională a României în tezaur, produsul trebuie să fie aur monetar de 24 de carate, cu 99,99 % puritate. Astfel de lingouri din aur nu se pot obține astăzi în România, deoarece nu există tehnologia necesară, singura soluție în prezent este procesarea aliajului în afara țării.

Conform Art. 9, alin. (3) din Acordul anexat proiectului de lege, *"în condițiile în care există facilitățile necesare în România, iar costurile sunt competitive și există capacitate de procesare a producției RMGC, realizarea și certificarea lingourilor rezultate din exploatarea minereului auro-argintifer de la Roșia Montană se va realiza fie de către RMGC pe teritoriul României, fie de către un terț în cadrul unor facilități de producție amplasate pe teritoriul României".* În prezent acest lucru nu se poate realiza deoarece România nu deține tehnologia necesară pentru prelucrare.

Comisia apreciază că prelucrarea producției rezultate până la obținerea produsului final (lingoul de aur de 99,99% puritate) reprezintă o oportunitate majoră de investiții pentru România. În acest sens, Comisia recomandă Ministerului Economiei adoptarea strategiei de implementare a unor astfel de proiecte.

Înlocuirea valorilor medii cu praguri minime și eliminarea condiționalităților

Angajamentele cu privire la beneficiile statului român, așa cum sunt asumate de compania ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION prin Proiectul de lege în dezbatere sunt prezentate sub forma unor valori medii, aproximative:

Potrivit Art.2, alin. (1) din Acord, *„se estimează că proiectul Roșia Montană va genera pentru statul român (bugete de stat și bugete locale) venituri de aproximativ 2,3 miliarde USD și un efect direct în economia României de aproximativ 2,9 miliarde USD, la un preț de referință de 1200 USD/uncie (lingouri tezurabile), totalul beneficiilor economice directe ale proiectului pentru România fiind estimate la peste 5,2 miliarde USD.”*

Potrivit Art.2, alin. (3) din Acord, *„Investitorul se obligă ca, în condițiile realizării tuturor operațiunilor prevăzute în Raportul de evaluare la studiul de impact asupra mediului al RMGC, să creeze și să mențină un număr mediu de 2.300 de locuri de muncă directe în timpul construcției exploatarei miniere și o medie de 900 de locuri de muncă directe în timpul fazei de operare.”*

De asemenea, Comisia constată că în proiectul de lege propus nu sunt prevăzute penalități pentru compania RMGC în situația în care nu se respectă obiectivele asumate prin proiect, ci doar posibilitatea *„unei compensații rezonabile”* pentru statul român.

În plus, achitarea compensațiilor de către investitor statului român, în cazul nerespectării prevederilor din lege sau neîndeplinirea anumitor obiective ale proiectului, este condiționată:

Art.2 alin. (4) din Acord prevede că: *„Părțile convin că, în situația în care investitorul, cu intenție, nu respectă prevederile prezentului articol, Statul român are dreptul de a solicita și de a obține de la Gabriel Resources o compensație rezonabilă pentru prejudiciile directe suferite, dacă Gabriel Resources și RMGC nu vor fi în măsură să remedieze încălcările într-un termen rezonabil.”*

Art.1 alin. (1), lit (a) din Acord prevede că: *„Transferul unei cote de 3.6858% la capitalul social al RMGC către Minvest sau un succesor al acesteia, rezultând o*

participație a statului român de 23%, cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții [...] ”.

Art.1 alin. (1), lit. (b) din Acord prevede că: „Transferul unei cote de 2% la capitalul social al RMGC către Minvest sau către *sau un succesor al acesteia, sub condiția îndeplinirii cumulative a următoarelor evenimente [...] ”*

Comisia solicită înlocuirea valorilor medii folosite în textul noului Acord cu praguri minime (pentru o serie de indicatori precum profit și număr de angajați), precum și eliminarea formulărilor vagi și subiective, de tipul “compensație rezonabilă”. Pentru fiecare indicator economic este necesară specificarea compensațiilor pe care ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION se angajează să le achite statului român, în cazul în care indicatorul respectiv nu este atins prin proiect.

Comisia recomandă ca noul Acord să nu conțină condiționalități în ceea ce privește plata compensațiilor.

Dreptul de preempțiune al statului român pentru cumpărarea aurului exploatat

Spre deosebire de alte resurse minerale, aurul reprezintă o resursă asociată direct cu moneda și, astfel, în legătură directă cu securitatea națională. Majoritatea analiștilor economici sunt astăzi de acord că o cauză importantă care a condus la declanșarea și cronicizarea crizei economice din anul 2008 o reprezintă actualul mecanism monetar. Din ce în ce mai multe voci consideră că moneda ar trebui să fie din nou raportată la o resursă limitată, cum este aurul.

Art.3, alin. (2) din Acordul în discuție stabilește dreptul de preempțiune al statului român, pentru cumpărarea aurului exploatat la Roșia Montană: *„Statul român are opțiunea de a solicita RMGC ca plata redevenței să se facă în natură. Costurile totale asociate plății în natură a redevenței, inclusiv TVA, nu vor depăși valoarea datorată dacă redevența ar fi plătită în bani.”*

În ceea ce privește dreptul de preempțiune al statului român pentru cumpărarea aurului, potrivit reprezentanților BNR, existența acesui drept nu înseamnă, în mod necesar, exercitarea lui. Acest drept nu înseamnă cumpărarea automată de către Banca Națională, a unei anumite cantități de aur. Această achiziție de aur se face cu

respectarea unor criterii precise. Cumpărarea aurului se va face, prin decizia Consiliului Băncii Naționale a României, în cantități care să nu deterioreze ponderea optimă a aurului în totalul rezervelor BNR, pondere care se situează în intervalul 10-20% (astăzi, ponderea aurului este de aproximativ 10%, deci există loc pentru cumpărarea aurului de la Roșia Montană).

Deși, în cursul dezbaterilor a existat și opinia conform căreia, la achiziționarea aurului de către Banca Națională a României, la prețul acesteia s-ar adăuga și TVA-ul, Comisia analizând textul Codului Fiscal, a constatat că sunt scutite de taxe livrările de aur, către BNR.

Comisia apreciază ca oportună introducerea în Acord a opțiunii pentru plata redevenței în natură și susține extinderea dreptului de preempțiune a statului român, prin Banca Națională a României, de la redevență la întreaga cantitate de aur exploatată.

Penalități și garanții pentru riscuri

În ipoteza în care exploatarea minieră de la Roșia Montană nu se realizează nu există nicio prevedere în documentele puse la dispoziția Comisiei, prin care partea română este obligată la plata unor despăgubiri. În același timp, nu sunt prevăzute penalități nici pentru compania ROȘIA MONTANĂ GOLD CORPORATION, în cazul în care compania decide să renunțe la exploatare.

În privința garanțiilor pentru riscuri, în proiectul de lege sunt identificate două astfel de tipuri: riscul incapacității financiare și riscurile asociate mediului.

- Pentru riscul incapacității financiare, sancțiunea prevăzută în legea minelor este anularea licenței. Incapacitatea financiară se constată de către Adunarea Generală a Acționarilor și de către Consiliul de Administrație.

Art.11, alin. (1) din Acord prevede că "investitorul se obligă ca, în termen de 4 luni de la publicarea Hotărârii Guvernului României de emitere a Acordului de mediu, să furnizeze instituției publice care asigură administrarea acționariatului minoritar al titularului Licenței de exploatare un plan detaliat cu privire la modalitățile de finanțare ale proiectului minier de la Roșia Montană."

Nu sunt prevăzute, însă, penalități sau compensații pentru situația în care compania nu prezintă planul de finanțare în termenul asumat de patru luni.

- Pentru riscul de mediu, Acordul prevede, la Art.6, alin. (2), lit. (d) "*constituirea de către RMGC de garanții financiare pentru închidere și reabilitare printr-un instrument financiar agreat cu autoritatea de mediu, în conformitate cu prevederile Directivei Europene privind Deșeurile Miniere și ale legislației corespondente din România.[...] Costurile totale actuale estimate de închidere și reabilitare a amplasamentului minier sunt estimate la 146 milioane USD, iar investitorul se obligă să actualizeze periodic valoare garanției conform reglementărilor aplicabile din România și UE.*"

De asemenea, este prevăzută, la Art. 6 alin. (2), lit. (f) din Acord, "*constituirea de către RMGC a garanției de răspundere de mediu, estimată în prezent la 25 milioane USD, printr-un mecanism financiar agreat cu autoritatea de mediu; această garanție este destinată acoperirii scenariilor de risc analizate în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.*"

Comisia consideră că temerile exprimate de o parte a opiniei publice cu privire la obligația statului de a plăti despăgubiri în cazul nerealizării proiectului Roșia Montană nu se justifică.

În același timp, Comisia solicită aducerea în discuție și reglementarea scenariului în care compania decide să nu înceapă exploatarea: stabilirea modalităților prin care statul român poate fi repus în drepturi (prin preluarea licenței) cu minimizarea pierderilor și stabilirea unor mecanisme de compensație financiară pentru statul român.

Comisia apreciază ca fiind necesară menținerea celor două tipuri de garanții financiare pentru închiderea și reabilitarea amplasamentului minier, respectiv pentru accidente de mediu, cu atât mai mult cu cât în licența actuală acestea nu au fost prevăzute sau au fost stabilite la o valoare foarte mică.

Comisia recomandă, totodată, analizarea posibilității de obținere a unei garanții prin poliță de asigurare, care să acopere ipoteza situațiilor de risc legate de iazul de decantare.

Determinarea perimetrului Roșia Montană și declararea de utilitate publică a lucrărilor de exploatare a minereurilor

Comisia apreciază că sintagma „perimetrul Roșia Montană”, care apare încă din titlul proiectului de lege, este insuficient determinată. De altfel, această sintagmă nu este definită nici în cadrul proiectului de lege.

În ceea ce privește declararea de utilitate publică a lucrărilor de exploatare a minereurilor, potrivit prevederilor Art. 8 din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, republicată: *”declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei cercetări prealabile și condiționat de înscrierea lucrării în planurile urbanistice și de amenajare a teritoriului, aprobate conform legii, pentru localități sau zone unde se intenționează executarea ei”*.

Comisia propune definirea sintagmei „perimetrul Roșia Montană” prin descrierea narativă a limitelor teritoriale și prin anexarea unei hărți a acestui perimetru.

Comisia constată că, din documentele atașate proiectului de lege, nu se poate stabili cu exactitate dacă formalitățile legate de declararea utilității publice a proiectului au fost îndeplinite și solicită instituțiilor abilitate clarificarea acestui aspect.

Comisia recomandă includerea, în viitorul Acord, a unor prevederi precise, care să vizeze cauzele și condițiile unor eventuale exproprieri de utilitate publică.

Verificarea respectării dispozițiilor legale

În cadrul audierilor din Comisie și din studiul documentelor puse la dispoziție reies o serie de aspecte negative, care au determinat Comisia să recomande organelor competente să verifice dacă acestea respectă sau nu prevederile legislației românești. Comisia nu are nici competența și nici toate elementele necesare pentru a se putea pronunța asupra acestor presupuse încălcări ale legislației

- Din documentele puse la dispoziția Comisiei nu reiese faptul că ar fi existat o licitație pentru asocierea în vederea exploatarei între Minvest SA Deva și Gabriel Resources, lucru afirmat și de către Mihail Ianăș, președintele din acea perioadă al Agenției Naționale pentru Resurse Minerale.

„La momentul respectiv, eu am avut o reținerea foarte serioasă asupra acestui proiect. Reținerea provenea din faptul că Regia Minieră nu a scos la licitație intenția de a coopera cu cineva, de a face un joint venture. [...]ei au hotărât fără licitație, fără nimic, un anumit mod de împărțire între MINVEST și compania canadiană.” (Mihail Ianăș, audieri 09.10.2013).

- Transferul licenței de la Minvest S.A. către compania Roșia Montană Gold Corporation S.A. (Minvest S.A. rămânând companie afiliată), s-a realizat prin Ordinul nr.310 din 9 octombrie 2000, al președintelui Agenției Naționale pentru Resurse Minerale. Ordinul a fost întocmit pe baza unei note a Ministrului Industriilor și Comerțului, de la acea vreme, care justifica transferul licenței prin necesitatea continuării finanțării proiectului.

„Ea s-a făcut la cererea Ministerului Industriei, ca fiind proprietar, în numele statului și, bineînțeles, al companiei.” (Mihail Ianăș, audieri 09.10.2013)

Comisia menționează că nu i-au fost transmise documentele care au stat la baza acestei decizii (scrisorile de la băncile acționare și bursa canadiană), existând astfel, suspiciunea inducerii în eroare a Guvernului de la acea vreme, în ceea ce privește necesitatea acestui transfer.

- Actele adiționale la licența de exploatare au fost aprobate și semnate de către ANRM.

Comisia a constatat că actele adiționale la licența de exploatare nu au fost aprobate prin Hotărâre de Guvern, fapt care ridică semne de întrebare asupra forței juridice a acestora.

- Perimetrul de exploatare de la Roșia Montană, aprobat inițial la 1.200 ha, a fost modificat prin actele adiționale din 29.10.1999, 27.04.2001, respectiv 21.06.2004, prin două creșteri succesive și o diminuare față de ultima mărire, în final suprafața aferentă proiectului, fiind mai mare decât cea prevăzută în licență.
- Transmiterea de date și informații cu caracter secret în afara țării, fără acordul ANRM:

Fostul președinte al ANRM, domnul Mihail Ianăș, a susținut în fața Comisiei, că reprezentanți ai Euro Gold, actual RMGC, au utilizat documentele geologice despre zăcământ, fără avizul Agenției și pe baza acestora au obținut o mărire de capital prin aportul investitorilor la Bursa din Vancouver. Tranzacționarea acestor date fără acordul ANRM reprezintă o încălcare a prevederilor Legii nr. 61/1998, art. 5, alin (3): *„Transmiterea către terți a datelor și informațiilor privind resursele minerale din România se face cu acordul autorității competente.”*

„Am scris imediat o scrisoare la Ministerul Industriei, prin care am cerut explicații cine a dat voie ca datele de natură geologică din România să fie duse în afara țării, având în vedere că Legea minelor, ca și Hotărârea de Guvern, prin normele de aplicare a acestei legi, cerea aprobarea Agenției. Și noi n-am dat și ni s-a răspuns: un secretar de stat – Stăiculescu. Ne-a răspuns că nu-i treaba Agenției.” (Mihail Ianăș, audieri 09.10.2013)

- Există suspiciunea modificării unor inscripții oficiale.

Ștefan Marincea, directorul Institutului Geologic Român de la acel moment, susține că în una din hărțile prezentate de compania RMGC unele falii aflate în perimetrul RM au fost șterse. Acesta, a afirmat de asemenea, că avizul pozitiv dat de Institut este un abuz al fostului director.

„[...] În trei variante ale hărții, prezentate de companie, în diferite materiale, în unul sunt falii, în al doilea sunt falii, în al treilea dispar faliile.”

„[...]Hărți în care compania, pe baza cartografică a Institutului Geologic al României – aceasta este o faptă penală, [...] acesta reprezintă un fals în acte. Deci îmi iei baza cartografică și o modifici.” *“În contextul în care Institutul Geologic a apreciat că, pentru cartarea la scara 1 la 5 000 a Văii Corna, este nevoie de patru luni, nu văd ce ar fi făcut în două zile o echipă de 10 oameni, din care – v-am spus, am declarații [...].”* (Ștefan Marincea, audieri 8.10.2013).

Comisia apreciază că este necesară analiza modului în care s-a realizat asocierea dintre MINVEST S.A. Deva și compania canadiană și modul de împărțire a capitalului social.

Comisia apreciază că instituțiile abilitate ale statului ar trebui să se sesizeze cu privire la aspectele semnalate mai sus, în cazul Ministrului Industriilor și Comerțului, Directorului General din cadrul Ministerului care a semnat nota și președintelui ANRM, din acea perioadă.

Comisia opinează că este necesară verificarea modului în care au fost întocmite actele adiționale ale Licenței.

Comisia recomandă verificarea acuzațiilor fostului președinte al Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și identificarea responsabililor.

Comisia apreciază că afirmațiile domnului Ștefan Marincea, (audiat în calitate sa oficială de la acel moment), alături de declarațiile angajaților IGR, care au făcut parte din echipa trimisă pentru cartografierea zonei sunt extrem de grave și trebuie investigate de către instituțiile judiciare.

II. PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Proiectul minier de la Roșia Montană, propus de compania RMGC, se încadrează în categoria de proiecte pentru care evaluarea impactului asupra mediului și emiterea Acordului de mediu pentru pregătirea investiției se face la nivelul Guvernului României. Conform legislației mediului, evaluarea impactului asupra mediului se face în coordonarea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice de către Comitetul de Analiză Tehnică Interministerială - CAT. Decizia Comitetului de Analiză Tehnică se aprobă prin Hotărâre de Guvern de către Guvernul României.

Utilizarea cianurii

În ceea ce privește cianura, potrivit companiei RMGC și experților implicați în dezvoltarea proiectului:

- Tehnologia cu cianură este sigură, aceasta fiind folosită doar în circuit închis, în cadrul uzinei.
- Folosirea acestei tehnologii de cianurare în circuit închis este calificată de Comisia Europeană ca făcând parte din categoria celor mai bune tehnologii disponibile („best available technology” - BAT). Pentru a respecta această tehnologie, au fost listate o serie întreagă de condiții, care trebuie aplicate în exploatarea miniere pentru a deveni „best available technics”.
- În privința modalității de transport a cianurii, aceasta se găsește în formă solidă și se transportă în tancuri. Tancurile sunt umplute la jumătate și sunt ranforsate, având pereții dubli. Riscurile de accident sunt foarte mici.
- În ceea ce privește tehnologia alternativă a folosirii cianurii prin flotație, din informațiile puse la dispoziția Comisiei se afirmă că: dacă se produce un concentrat de flotație, acesta trebuie în continuare leșiat cu ajutorul cianurii în vederea extragerii aurului și argintului. Sterilul de flotație trebuie deci leșiat pentru a obține un randament de recuperare mai mare. Odată ce acest flux tehnologic este implementat, nu se mai justifică eficiența etapei de flotație.
- Compania garantează utilizarea în cadrul Proiectului Roșia Montană a unei concentrații maxime de 7 ppm față de limita de 10 ppm impusă de Directiva UE (ppm = părți per milion).

- RMGC a relatat, prin studiile și opiniile experților internaționali, că nu tehnologia, ci tipul de minereu (asocierile diferitelor elemente chimice din zăcământ) influențează consumul de reactivi și că o concentrație medie lunară de 3 ppm poate fi obținută în zona cu apă limpezită din iazul de decantare – singurul punct de contact cu mediul.
- Viabilitatea soluției tehnice propuse a fost susținută și de unii experți internaționali prezenți în ședințele CAT sau la audierile Comisiei.

Pe parcursul audierilor din Comisie, au fost semnalate mai multe îngrijorări legate de utilizarea cianurii :

- Prin depozitarea sterilelor cu compuși ai cianurii în iazul de decantare rezultă compuși de neutralizare cu riscuri pentru mediu. Acest potențial risc poate avea un impact public, inclusiv transfrontalier, dându-se exemplul accidentului de la Baia Mare din anul 2000.
- Cianurarea întregului minereu duce la consumuri foarte mari (13.000 tone/an) de cianură. Printr-o preconcentrare s-ar reduce semnificativ aceste consumuri.

Un alt punct de vedere exprimat în timpul audierilor de către Institutul Geologic Român și Academia Română este acela că, cianurarea întregii cantități de rocă și neintroducerea unei etape de flotare a rocii excavate va crea o amprentă semnificativă și un impact mai mare asupra mediului. Dacă s-ar propune de către RMGC în procesul tehnologic implementarea unei faze de flotare a rocii excavate, s-ar reduce la 10% cantitatea materialului solid cianurat. Prin flotare se obține un concentrat de minereu care după aceea poate fi cianurat, cum se întâmplă la toate exploatările din Europa. Modelele prezentate de companie ca relevante, prin comparație, folosesc cea mai bună tehnologie de cianurare în circuit închis, dar cianurează numai concentratul de minereu, nu întreaga cantitate de rocă. Astfel, s-ar reduce cantitatea de deșeu industrial periculos depozitat în iazul de decantare la 10% față de cantitatea precizată de RMGC, adică 250 milioane de tone de deșeu industrial periculos.

Conform declarațiilor conducerii Institutului Geologic Român, aplicarea nu numai a standardelor europene de prelucrare în uzina de cianurare, dar și a procedurilor utilizate în toate exploatările auro-argentifere din Europa ar introduce un element de dezvoltare durabilă în proiectul minier și ar oferi posibilitatea dezvoltării economice legată de exploatare pentru cel puțin două generații, adică pentru cel puțin 50 de ani, și ar micșora și riscul poluării apelor subterane existente în zonă.

Comisia recomandă ministerelor de resort verificarea declarațiilor făcute de reprezentanții Institutului Geologic Român, Grupul ASE, Academia Română și reprezentanții societății civile, referitoare la potențialele riscuri asociate cu utilizarea cianurii în exploatare.

Comisia cere Ministerelor Economiei, Mediului și Schimbărilor Climatice, respectiv Învățământului Superior, Cercetării Științifice și Dezvoltării Tehnologice evaluarea posibilității de utilizare a tehnologiei alternative a cianurării prin flotație.

Siguranța barajului și a iazului de decantare

Proiectul prevede construirea celui mai înalt baraj din România (circa 185 m) care va susține cel mai mare iaz de decantare pentru deșeuri miniere.

Conform informațiilor prezentate de RMGC Comisiei, compania a susținut, printr-un audit independent efectuat de experți români și internaționali (SUA, Norvegia, Anglia) că:

- Barajul de la Roșia Montană va fi unul dintre cele mai sigure din lume și este proiectat să fie de 100 de ori mai sigur decât barajele iazurilor de decantare existente la nivel mondial. Conform proiectului tehnic, barajul va fi construit din roci dure, nu din sterile, și este proiectat să reziste la fenomene meteo extreme și la cutremure de 8 grade.
- Chiar și în cazul unui accident (probabilitate de 1 la 1 milion de ani) privind barajul, în zona locuită nu va exista impact. Acest lucru este dovedit prin raportul de analiză al riscurilor elaborat de Institutul Norvegian de Geotehnică din aprilie 2009.
- Comisia Națională pentru Siguranța Barajelor a emis avize favorabile în 2010 și 2012 pentru barajul Corna, propus în cadrul proiectului minier.
- Propunerea de impermeabilizare care folosește stratul existent de argilă de pe Valea Corna este conform cu prevederile documentului BAT aprobat de Comisia Europeană în 2009 și este cea mai bună metodă disponibilă în cazul amplasamentului propus, fapt confirmat de experții români (Prof. Dr. Ing. Dan Sternațiu – UTCB, Prof. Dr. Ing. Victor Arad – Universitatea Petroșani) și internaționali (Patrick Corser – MWH - USA, Stephen Theben și Christian Kunze – AMEC - UK și Canada). În același timp, este mai bun decât alternativa ce

presupune impermeabilizarea artificială.

- Parte din experții audiați de Comisie au arătat că orice potențială infiltrație nu poate ajunge în apele subterane, pentru că urmează să fie colectată într-un baraj secundar, iar apele repompate în iaz.
- Suplimentar, este prevăzută în zona iazului o stație de epurare a apelor posibil exfiltrate din iaz, tocmai pentru a asigura că în aval de această construcție hidrotehnică nu vor fi probleme de deversări, cu ape cu conținuturi peste limitele admise.
- Conform declarațiilor RMGC, compania a cumpărat hărți la scară 1:50.000 de la Institutul Geologic Român și le-a folosit cu bună credință, fără a modifica nimic. În plus, RMGC declară că a făcut o cartare suplimentară în 2010 pentru cunoașterea în detaliu a bazinului Văii Corna.

Pe parcursul audierilor din Comisie, au fost formulate mai multe îngrijorări legate de siguranța barajului:

- Barajul este construit din roci sterile în amonte de orașul Abrud și nu prezintă garanții pentru situații extreme.
- Institutul Geologic Român (IGR) pune serioase semne de întrebare în ceea ce privește preabilitatea amplasamentului, mai ales pentru cea a iazului de decantare, atât timp cât există o "*permeabilitate mare a versantului stâng, dar și un grad intens de fisurare*", precum și „numeroase izvoare” în Valea Corna. Existența acestor condiții poate conduce la poluarea apelor în afara bazinului de recepție al amplasamentului (unde nu sunt propuse măsuri de colectare și epurare).
- Iazul va conține un șlam de metale grele cu cianuri pe o suprafață de 363 de hectare. Potrivit specialiștilor IGR, bazinul Văii Corna nu se pretează depozitării unei cantități atât de mari de șlam cianurat, din cauza gradului intens de fisurare, a permeabilității mari a versantului stâng, care conține gresii și nu formațiuni argiloase așa cum susține proiectul, dar și a caracterului parțial submers al viitorului bazin de decantare - 45 de hectare vor fi sub apă. Apare astfel, riscul de cedare a barajului sub presiunea masei de sterile cianurate.
- Academia Română, prin documentul elaborat, actualizat și datat la 16 iunie 2013, atrage atenția și asupra unor riscuri colaterale, care pot apărea pe parcursul lucrărilor de extracție: riscul de propagare a microseismelor cauzate de procesul de extracție prin dinamități masive, care afectează stabilitatea construcțiilor din vecinătatea carierei din Dealul Cârnic, situate începând de la 50 m și până în centrul vechi al localității, recent reabilitat și modernizat; sau riscul determinat de seismicitatea indusă pe seama volumelor foarte mari de

steril acumulate în spatele barajului proiectat la gura Văii Corna - pericol de rupere a barajului, cu efecte catastrofice asupra localităților din aval.

- Tot legat de problemele privind existența unor riscuri de ordin seismic în zonă, reprezentantii Institutului Geologic Român pun sub semnul întrebării sistemul cartografic prezentat de RMGC. Aceștia avertizează că în harta geologică a României, scara 1:50.000, foaia Abrud, se arată foarte clar existența în bazinul Văii Corna, pe o direcție NV-SE, a unei falii (fracturi) majore (falia Corna), pe traseul căreia se suprapune viitorul iaz de decantare. În mod obișnuit, asemenea falii sunt însoțite de numeroase fracturi adiacente, a căror existență este susținută de evidenta dezvoltare regională a unui sistem de falii paralele faliei Corna. Deși nemarcate pe harta la scara 1:50.000, aceste fracturi însoțitoare sunt vizibile la examinarea atentă a hărților topografice detaliate și a aerofotogramelor, la echidistanțe de 150-250m.
- Reprezentantii IGR precum și decanul Facultății de Geologie a Universității București apreciază că se poate efectua o analiză adecvată asupra permeabilității unui iaz de decantare de marimea descrisă în proiect într-o perioadă minimă de 4-6 luni de lucrări la fața locului.

Comisia recomandă ministerelor de resort verificarea declarațiilor și a alternativelor propuse de către reprezentanții Institutului Geologic Român, Grupul ASE, Academia Română și reprezentanții societății civile, referitoare la siguranța barajului, a iazului de decantare și riscurile de ordin seismic din zonă.

Comisia propune Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice să analizeze oportunitatea realizării unui studiu independent asupra problemei permeabilității cuvei iazului de decantare și să implice ca și observatori, dacă nu sunt contractanți în proiectul de cercetare, Academia Română, Institutul Geologic Român și Facultatea de Geologie.

Apa, aerul și solul

Așa cum s-a prezentat în cadrul audierilor de către reprezentanții Guvernului și de către specialiști, în amplasamentul proiectului Roșia Montană s-au desfășurat activități miniere de-a lungul unei perioade mari de timp (peste 2000 de ani). Studiile arată că apele de mină reprezintă principala sursă de poluare a apelor de suprafață și subterane. Astfel, în apele de suprafață au fost depistate concentrații mari de arsen, cadmiu, seleniu, nichel și sulfati. În unele ape au fost identificate și concentrații de plumb și crom, peste limitele admise. În apele subterane au fost identificate concentrații de arsen, nichel, cadmiu și, ocazional, mercur și crom.

Potrivit art. 6, alin. (1) din Acordul anexat noului proiect de lege, *"investitorul va asigura de la momentul începerii exploatării comerciale a proiectului minier, eliminarea poluării istorice, provenite de la vechile activități miniere care în prezent produc ape acide și contaminări cu metale grele în perimetrul minier al proiectului de la Roșia Montană, pe cheltuiala proprie, fără a cere despăgubiri statului român, urmând ca obligațiile privind protecția mediului să fie executate în conformitate cu Acordul de mediu după emiterea acestuia."*

Pentru tratarea apelor contaminate, este prevăzută construirea unui baraj pe Valea Roșie, care va colecta apele acide. Acestea vor fi folosite în procesul tehnologic, iar la final se vor introduce într-o stație de tratare a apei, astfel încât, încă de la începutul exploatării, în Valea Roșie să fie apă curată. Pentru a minimiza cantitatea de apă utilizată, se va recircula apa din iazul de decantare.

În cadrul raportului prezentat de investitor se menționează că vor fi instalate sisteme de monitorizare a apei subterane, inclusiv foraje de monitorizare în aval de iazul secundar de retenție și în alte puncte cheie. Se precizează, de asemenea, că monitorizarea și epurarea apelor va continua și în perioada postînchidere în funcție de evoluția indicatorilor de calitate a apei evacuate din zona proiectului.

În ceea ce privește aerul, există studii foarte complexe de mapare a emisiilor în atmosferă. În perioada de construcție, nivelul de emisii în aer va fi doar pe amplasamentul uzinei și va fi similar cu emisiile urbane din orașul Abrud. În perioada de operare, datorită tehnologiilor ultramoderne, nivelul emisiilor va fi sub nivelul celor din orașul Abrud.

Uzina de fabricație va fi în circuit închis, astfel încât nu vor exista emisii în atmosferă, iar exploatarea în cariere se va face pe baza unui plan de management al emisiilor.

Calitatea aerului va fi și ea monitorizată permanent cu stații de monitorizare meteorologică în vederea caracterizării modelelor eoliene locale și a condițiilor micro-meteorologice din Văile Roșia și Corna.

În prezent, solul este poluat în zona Roșia Montană, principala sursă de contaminare fiind reprezentată de apele acide și de cele 18 halde rezultate din exploatarea anterioare. Compania se angajează, prin acest proiect, să ia măsuri de reducere a impactului, precum și de refacere ecologică a solului prin eliminarea haldelor istorice de steril.

În ceea ce privește deșeurile generate de exploatarea miniera, potrivit RMGC, modul de exploatare a carierelor a fost gândit, astfel încât suprafața ocupată de halde să fie cât mai redusă, minimizând astfel impactul asupra mediului. De exemplu, cariera Jig va fi astupată total, iar carierele Cârnic și Orlea vor fi umplute parțial cu materialul steril rezultat din exploatare, urmând ca zonele afectate să fie ecologizate.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate unele îngrijorări și riscuri potențiale de poluare, după cum urmează:

- Reprezentanții Institutului Geologic Român afirmă că amplasamentul iazului de decantare pune încă probleme din punct de vedere al condițiilor geologice, iar soluțiile propuse de proiect pentru impermeabilizarea iazului de decantare prezintă un potențial risc al poluării apelor subterane: *"exploatarea minieră va genera pe amplasament ape acide având concentrații mari de metale grele. Din punctul de vedere al calității apelor, metalele grele reprezintă un risc mult mai mare pe termen lung (decât cianurile,) din cauza faptului că acestea nu sunt degradabile și sunt acumulabile în țesuturi"*. Din analiza privind condițiile hidrogeologice făcută de reprezentanții IGR nu rezultă certitudinea că soluțiile de impermeabilizare propuse în studiu vor fi eficiente pentru evitarea riscului poluării apelor subterane. Potrivit acestora, soluția de impermeabilizare a iazurilor de decantare trebuie modificată, astfel încât să asigure o siguranță sporită și să respecte reglementările din domeniul depozitării deșeurilor periculoase.
- În cazul unui anotimp secetos, există riscul ca aerul și solul să devină poluate în perimetrul bazinului de cianurare din cauza oxidării sulfocianurilor și emisiei de acid cianhidric.
- Este importantă, de asemenea, clarificarea cantității de apă utilizată în procesul tehnologic integral de la extracție până la depozitare precum și sursa acesteia.
- În cadrul audierilor, au fost exprimate puncte de vedere care puneau la îndoială posibilitatea tehnică de deviere a pârâului Corna.
- De asemenea, **Comisia a constatat** că există diferențe între valoarea investiției pentru tratarea apelor de mină prezentată de RMGC, respectiv de CONVERSMIN.

Comisia consideră oportună menținerea în viitorul Acord a obligativității de ecologizare prin combaterea poluării istorice.

Comisia solicită ministerelor de resort clarificarea punctelor de vedere divergente, prezentate mai sus.

Comisia recomandă supravegherea continuă și adaptarea permanentă a activităților de exploatare, în funcție de datele rezultate din măsurătorile efectuate prin sistemul de monitorizare a calității apei, aerului și solului.

Biodiversitatea

Biodiversitatea în zonă este deja afectată din cauza activităților miniere de până acum. Compania RMGC și-a prezentat intenția de a implementa unele măsuri care pot avea un efect benefic asupra mediului, după cum urmează:

- În ceea ce privește pădurile, la Roșia Montană, aproximativ 255 de hectare vor fi afectate de către proiectul minier. Mare parte este pădure sălbatică, clasa 5 de calitate, crescută pe haldele de steril. Compania și-a asumat angajamentul plantării a 1000 de hectare de pădure clasa I.

Conform Art. 6, alin. (4) din Acordul propus de Guvern: "RMGC va suporta costul și va realiza lucrări de împădurire pe o suprafață totală de 1000 ha de teren, aflată în domeniul public sau privat al statului român. Lucrările de împădurire vor fi realizate de RMGC, conform dispozițiilor legale în vigoare, în termen de 5 ani de la data la care îi sunt puse la dispoziție suprafețele de teren necesare pentru realizarea acestor lucrări."

- La finalul proiectului, este prevăzută reabilitarea completă a perimetrului exploatării de la Roșia Montană, în conformitate cu planul de închidere și ecologizare a zonei. După închiderea proiectului, compania RMGC va proceda la acoperirea completă a amplasamentului cu vegetație.
- Se va asigura, de asemenea, protecția fonică și seismică. Se vor instala bariere acustice cu rol de pereți de izolație fonică de proximitate de-a lungul traseelor de transport și a drumurilor de acces. Se vor amplasa panouri de zgomot portabile în jurul zonelor unde se lucrează cu excavatoare sau perforatoare de rocă.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate potențiale riscuri asupra faunei și florei cauzate de:

- Emisia de acid cianhidric,
- Emisiile de pulberi provenite din activitatea de pușcare,
- Activitatea de transport tehnologic.

Comisia recomandă monitorizarea atentă și continuă a tuturor activităților care pot aduce atingere biodiversității.

Existența altor metale rare

Referitor la alte minerale valoroase existente, în afară de aur și argint, în perimetrul de la Roșia Montană pentru care s-a obținut licența de exploatare, actualul Acord prevede posibilitatea negocierii separate în vederea obținerii unei noi licențe de exploatare. Conform art. 11 alin. 3 din Acord, *„Părțile convin că, în temeiul licenței de exploatare, RMGC are dreptul de a exploata numai minereurile de aur argentifer de la Roșia Montană, astfel că pentru exploatarea oricăror alte resurse minerale existente în perimetrul susmenționat, RMGC trebuie să obțină licențele sau permisele corespunzătoare reglementate conform Legii nr. 85/2003”*.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe îngrijorări legate de utilizarea tehnologiei prin cianurare integrală a minereului dar și de posibilitatea redusă de exploatare a altor resurse minerale rare în viitor:

- Cianurarea integrală a minereului, propusă de actualul proiect RMGC, conduce la pierderea cuprului, dar și a unor importante cantități de stibiu, germaniu, tantal (materii prime critice, conform definiției europene), telur, zinc (materii prime foarte importante din punct de vedere economic conform normelor europene) și importante cantități de feldspat potasic (adular) considerat a fi important din punct de vedere economic de către Uniunea Europeană.
- Potrivit reprezentanților Institutului Geologic Român, selectarea de către RMGC a tehnologiei care prevede doar recuperarea aurului și argintului se poate extinde și la alte proiecte miniere similare, fapt care ar priva țara noastră de avantajul de a fi primul producător potențial de stibiu, telur și germaniu din Europa.

Comisia consideră că introducerea clauzei privind negocierea separată pentru exploatarea altor resurse minerale de valoare, în afară de aur și argint, identificate în perimetrul Roșia Montană, este în beneficiul statului român.

Comisia recomandă Parlamentului analizarea oportunității modificării legislației, astfel încât să se evite utilizarea, în industria minieră, a unor tehnologii de exploatare care ar putea duce la compromiterea posibilității de exploatare comercială a altor resurse minerale valoroase identificate în perimetrul exploatat.

Comisia recomandă Ministerelor Economiei, Mediului și Schimbărilor Climatice, respectiv Învățământului Superior, Cercetării Științifice și Dezvoltării Tehnologice să încurajeze și să susțină cercetarea și testarea la scară industrială a unor tehnologii alternative mai puțin poluante pentru separarea minereului.

Închiderea și reabilitarea carierelor de exploatare

Obligația de reabilitare de mediu, stabilită prin Acordul de mediu și prin proiectul legislativ în discuție, revine companiei RMGC. Acordul prevede, la art. 6, alin. 2, lit. (d): *„constituirea de către RMGC de garanții financiare pentru închidere și reabilitare printr-un instrument financiar agreat cu autoritatea de mediu, în conformitate cu prevederile Directivei Europene privind Deșeurile Miniere și ale legislației corespondente din România; aceste garanții vor fi constituite în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, pentru a acoperi în orice moment costul lucrărilor de închidere, reabilitare și monitorizare post închidere a mediului și conform cu impactul generat de fiecare stadiu de dezvoltare a Proiectului; costurile totale actuale de închidere și reabilitare a amplasamentului minier sunt estimate la 146 milioane USD, iar Investitorul se obligă să actualizeze periodic valoarea garanției conform reglementărilor aplicabile din România și Uniunea Europeană.”*

Investitorul va începe reabilitarea mediului la Roșia Montană încă din timpul exploatării. Exploatarea, precum și reabilitarea zonei se vor face în secvențe. Mai exact, pe măsură ce o zonă este exploatată, se reabilitează perimetrul deja exploatat. Deci, practic, reabilitarea începe din anul 5 și nu după epuizarea zăcămintului.

Conform informațiilor oferite de companie, costul reabilitării de mediu a fost stabilit, pe baza concluziilor experților, la 146 milioane de dolari. Această sumă reprezintă valoarea actualizată a lucrărilor de reabilitare, bani pe care RMGC îi pune la dispoziția statului român înainte de începerea exploatarei. Se va face o evaluare periodică a acestei garanții, pentru că, în timp, costurile se pot modifica, iar valoarea garanției se va actualiza permanent și va fi certificată de către experți.

Comisia reține importanța menținerii garanției financiare pentru închiderea minei și reabilitarea zonei.

Comisia solicită autorităților statului român și specialiștilor cu atribuții de reglementare, monitorizare și control, verificarea riscurilor menționate în prezentul raport (în cadrul capitolului privind „Protecția mediului înconjurător”) și identificarea soluțiilor de înlăturare a acestora.

III. CONSERVAREA PATRIMONIULUI

Prevederile din Acord, referitoare la protejarea patrimoniului cultural

Ministerul Culturii a negociat modificarea Acordului încheiat la sfârșitul anilor '90 prin includerea prevederilor referitoare la protejarea și conservarea patrimoniului cultural.

Poziția Ministerului Culturii inclusă în Acordul cu RMGC și în proiectul de lege care însoțește Acordul se întemeiază pe expertiza unui număr de 368 de specialiști - arheologi, arhitecți, mineralogi, geologi, ingineri de diferite specialități - care au studiat și au cercetat patrimoniul de la Roșia Montană în perioada 2001-2013. Șantierul a fost condus în ultimii 10 ani de un specialist cu reputație internațională, din domeniul arheologiei miniere, doamna Beatrice Cauuet, director al Centrului Internațional al Cercetării Științifice din Toulouse.

Potrivit noilor prevederi negociate de Ministerul Culturii, întreaga zonă istorică (suprafață de 135 ha, plus 4 ha aparținând Bisericii Greco-Catolice) va fi declarată zonă arheologică protejată. Semnatarii Acordului de parteneriat s-au angajat să restaureze nu numai cele 41 de imobile monument istoric, ci toate cele 300 de imobile din zonă.

Cele cinci obiective de patrimoniu din zona minieră sunt:

- Zona istorică protejată în suprafață de 135 de hectare, cu 317 case la suprafață și complexul de galerii Cătălina Monulești. În complexul de galerii lucrează în prezent 100 de mineri la operațiuni de decolmatare.
- Zona Păru Carpeni, unde s-a demarat cercetarea și au fost găsite fundații de case romane ce beneficiau de un sistem de încălzire subterană.
- Zona Tău Găuri.
- Zona Bisericii greco-catolice și a mormântului lui Simion Balint (zonă de 4 ha).
- Zona Piatra Corbului.

În cadrul Acordului, experții Ministerului Culturii au negociat asigurarea finanțării pentru obiectivele de patrimoniu, respectiv pentru „conservare și muzeificare”, adică oferirea spre vizitare publică a celor șapte km de galerie romană în trei puncte: Cătălina Monulești, Piatra Corbului și Jig.

De asemenea, se intenționează realizarea unui parc de arheologie industrială pe malul unuia dintre lacurile de decantare. Parc în care se vor expune tehnologii de exploatare a aurului din Epoca Romană, din secolul al XVIII-lea și până în epoca socialistă.

O altă descoperire importantă vizează o zonă de trepte din perioada romană, precum și o roată de evacuare a apei, care urmează fie reconstruite.

În zona protejată a Bisericii Greco-Catolice și a mormântului locotenentului lui Avram Iancu, Simion Balint, se are în vedere amenajarea unui muzeu și integrarea lui într-un circuit turistic, împreună cu accesul către Tău Găuri.

Un circuit turistic se preconizează în zona Piatra Corbului, cu cele trei obiective principale: monumentul natural Piatra Corbului, exploatarea de suprafață, precum și complexul de galerii din subteran.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe îngrijorări în legătură cu prevederile noului Acord în materie de protejare a patrimoniului, după cum urmează:

(a) Este prevăzută posibilitatea obținerii autorizației de construire, cu folosirea, în acest scop a avizelor emise anterior, deși acestea au termene de valabilitate depășite.

(b) Există riscul ca, prin adoptarea Art. 7 alin. (3) din textul propus, acesta să contravină legislației cu privire la emiterea avizelor și autorizațiilor de mediu. Ex: Masivul Orlea. Acesta nu a fost cercetat din punct de vedere arheologic, nu i s-a emis certificat de descărcare de sarcină arheologică și nu a fost declarat din Lista Monumentelor Istorice.

Comisia recomandă ministerelor de resort analizarea și soluționarea acestor probleme de natură legislativă, precum și evitarea creării unui precedent care ar putea constitui un risc pentru patrimoniul țării.

Programul de cercetare a patrimoniului cultural derulat de RMGC

Potrivit datelor prezentate de către reprezentanții RMGC, au fost realizate 6 studii pe problematica de patrimoniu, numărul specialiștilor implicați în realizarea acestora fiind de 380 persoane, respectiv 80 de instituții implicate, dintre care 8 muzee, sub coordonarea Muzeului Național de Istorie din București, 6 universități, 6 institute de cercetare, (3 din Franța). Programul de cercetare a patrimoniului a fost auditat de către experți străini.

În cadrul programului de cercetare a patrimoniului au fost studiate 13 situri arheologice, 2000 de secțiuni, 1400 de morminte. Au fost inventariate totodată 1500 de obiecte și cercetați 140 de km de galerie subterană. În prezent sunt 7 km în care se regăsesc fragmente de galerii romane, fapt pentru care, RMGC a demarat cercetarea complexului de galerii Cătălina Monulești.

Reprezentantul Institutului de Arheologie din București a afirmat că Institutul a participat, alături de Muzeul Național de Istorie, la investigațiile arheologice realizate la Roșia Montană și a monitorizat calitatea acestora. Până la proiectul Roșia Montană, în țara noastră nu a existat o acțiune care să ducă la investigarea vestigiilor antice din subteran.

Potrivit acestuia, s-au descoperit aproximativ 1400 de morminte de epocă romană, ceea ce a oferit informații inedite despre riturile de înmormântare de epocă romană din Dacia, mai mult decât din toate celelalte săpături care s-au făcut până în prezent. Au fost descoperite și recuperate peste 20.000 de obiecte, care se păstrează în momentul de față în depozitele din Roșia Montană și la Institutul de Arheologie și în Muzeul Național de Istorie. Specialistul consideră că lucrările de conservare și protejare a patrimoniului preconizate să fie realizate sunt esențiale, oprirea acestora putând avea consecințe foarte grave.

Expertul David Jennings, arheolog și directorul principal al celui mai mare furnizor independent de servicii arheologice din Regatul Unit a concluzionat că din punct de vedere al protejării patrimoniului, proiectul a fost executat într-un mod profesionist, practicile fiind cel puțin comparabile cu cele din alte proiecte europene, iar în unele zone chiar peste așteptările normale de dezvoltări arheologice. Potrivit acestuia, proiectul a utilizat personal de înaltă calificare, local și internațional, majoritatea specialiștilor fiind validați și revizuiți privind procedurile standard în cercetarea științifică.

Jennings a subliniat că rezultatele științifice ale programului de cercetare a patrimoniului derulat de RMGC sunt semnificative, întrucât posibilitatea un peisaj minier la o asemenea scară este rară. Finanțarea proiectului de cercetare este comparabilă cu a altor proiecte realizate la nivel mondial, a spus expertul (ex:

bugetul pentru patrimoniu la tronsonul tunelului pentru trenul de mare viteză la Londra a costat 31 de milioane de dolari, iar pentru terminalul 5 al aeroportului a fost alocat un buget de 60 de milioane de dolari).

Răzvan Theodorescu, fost ministru al Culturii și Patrimoniului și inițiatorul programului național de cercetare Alburnus Maior și al Grupul Independent pentru Monitorizarea Patrimoniului Cultural din Roșia Montană a apreciat modul în care a fost făcută restaurarea caselor. El a insistat pentru obligativitatea respectării cerinței de monitorizare a patrimoniului în condițiile derulării proiectului.

Paul Damian, director adjunct al Muzeului Național de Istorie și responsabilul științific al sitului arheologic „Alburnus Maior” a arătat că până în prezent a fost salvată prin înregistrare cea mai mare parte a patrimoniului de la Roșia Montană și au fost propuse pentru rezervații o serie întreagă de zone, care vor continua să fie cercetate.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe îngrijorări în ceea ce privește programul de cercetare a patrimoniului cultural, derulat de RMGC.

Există suspiciuni asupra obiectivității informațiilor prezentate anterior (datorat faptului că instituțiile și experții nominalizați au fost însărcinați de către RMGC cu cercetarea sitului Roșia Montană, în vederea obținerii certificatelor de descărcare de sarcină arheologică).

Deși compania dă garanții, solicitate și de către Ministerul Culturii, pentru prezervarea patrimoniului cultural din zonă, totuși experții Academiei Române avertizează că exploatarea poate periclita grav zona arheologică Alburnus Maior, unică în lume și de mare valoare istorică și culturală.

De asemenea, într-un document al Asociației “Arhitectură. Restaurare. Arheologie” (ARA) se prezintă importanța și valoarea zonei Roșia Montana din punctul de vedere al patrimoniului aflat aici: într-un teritoriu întins pe cca. 650 ha, există 50 de monumente istorice clasate, dintre care 7 desemnate ca monumente de valoare națională.

Patrimoniul cultural de la Roșia Montană este recunoscut prin Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a, Zone protejate, unde monumentele sale sunt desemnate ca monumente istorice de valoare națională excepțională și întreaga comună este recunoscută ca unitate administrativ - teritorială cu concentrare foarte mare a valorilor de patrimoniu cultural. Peisajul cultural de la Roșia Montană este compus dintr-o concentrare extraordinară de vestigii care atestă evoluția exploatărilor miniere într-un interval de timp excepțional – 2 000 de ani – din perioada preromană până în epoca contemporană. Practic, avem la Roșia Montană unul dintre cele mai vaste complexe miniere de epocă romană, cunoscute până în prezent.

Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Patrimoniul Construit, Siturile Istorice și Naturale, include un capitol important dedicat situației de la Roșia Montană. Potrivit, acestuia *"Un sit arheologic unic în România și Europa, o așezare cu tradiție istorică și arhitecturală, un peisaj cultural de mare valoare, o secvență a memoriei istoriei naționale și a reflectării multiculturalismului, poate fi pus în pericol. În același raport al Comisiei Prezidențiale se precizează că: "Ineficiența legislației, prin lacunele sale, lasă loc distrugerii, arătându-și neputința de a acționa ferm pentru apărarea valorilor naționale. Este lăsată să acționeze fără constrângeri forța de persuasiune și presiunea manipulărilor aplicate populației locale."*

Comisia solicită Ministerului Culturii organizarea unei consultări publice cu renumiți specialiști români și străini, pentru a-și prezenta un punct de vedere avizat, privind posibilele pericole care ar putea să apară în legătură cu patrimoniul cultural și istoric de la Roșia Montană.

Finanțarea protejării și conservării patrimoniului cultural

Până în prezent, investiția totală a companiei RMGC în patrimoniu este de 30 de milioane de dolari. Prin noul Acord, RMGC își propune să investească încă 100 milioane USD în patrimoniul cultural, din care 70 milioane USD în perimetrul Roșia Montană, respectiv 30 milioane USD pentru patrimoniul cultural național. Pentru cele 30 de milioane care urmează să fie utilizate în alte obiective decât cele in situ, se va încheia un protocol separat.

Potrivit specialiștilor în domeniu, problemele patrimoniului construit și natural, în România sunt neglijate. În acest moment, există o poluare istorică în zona Roșia Montană, fapt menționat de specialiștii audiați. Ministerul Culturii nu dispune în prezent și nici nu preconizează că ar putea dispune de fondurile necesare pentru conservarea și protejarea galeriilor descoperite. Programul Ministerului Culturii de cercetare arheologică pentru toate șantierele din România, dispune de un buget anual de 2 milioane de lei.

Referitor la ponderea cheltuielilor realizate pentru reabilitarea patrimoniului istoric din 2001 și până în prezent, ministrul Barbu a arătat că:

- În faza inițială 2001-2007, cheltuielile de personal erau asigurate de Ministerul Culturii sau de instituțiile care au participat, inclusiv două instituții de specialitate ale Academiei Române – Institutul de Arheologie din București și cel din Cluj, iar cercetările de teren erau susținute de către RMGC.
- După 2007, nicio entitate publică nu a mai investit nici un ban, nu a mai finanțat direct sau indirect activitatea desfășurată la Roșia Montană pentru protejarea patrimoniului cultural iar cercetările făcute de diferiți specialiști de la muzee, universități, institute, au fost în general, contractate direct de companie.

De asemenea, reprezentanții RMGC au arătat că, deși principalele obiective de patrimoniu din zonă sunt în afara proiectului minier, pentru fiecare obiectiv de patrimoniu a fost prevăzut un plan de reabilitare și de includere a lui într-un circuit de turism, astfel încât toate acestea să contribuie la dezvoltarea comunității.

În centrul istoric au fost reabilitate 20 de clădiri, printre care cea a vechii primării și a școlii. Au existat o serie de clădiri care au fost demolate din cauza gradului avansat de degradare, demolarea făcându-se în unele cazuri la cererea autorităților sau a locuitorilor, susțin reprezentanții RMGC. Și aceste locuințe vor fi reconstruite în formele originale.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe neclarități în ceea ce privește investiția asumată de către RMGC în restaurarea patrimoniului:

- Există contradicții între sumele avansate de RMGC pentru protejarea patrimoniului și cele estimate ca necesare de instituțiile statului.

În timp ce RMGC, în noul Acord, se angajează să investească 100 milioane de USD în patrimoniul cultural, reprezentanții Ministerului pentru Marile Proiecte estimează că statul român ar trebui să cheltuiască mult mai mult pentru conservarea patrimoniului, în cazul nerealizării proiectului.

- Există neclarități privind faptul că, cheltuielile făcute până în prezent de compania RMGC în ceea ce privește patrimoniul, sunt sau nu incluse în cele 70 de milioane de USD negociate a fi investite. Potrivit estimărilor companiei, aceasta a cheltuit până în prezent 32 milioane. Însă, potrivit reprezentanților Ministerului Culturii, quantumul sumelor anunțate a fi cheltuite de către RMGC nu este confirmat de nici o autoritate a statului român. În plus, există suspiciuni că din această sumă au fost restaurate case care aparțin companiei și care nu sunt monumente istorice. Există opinii conform cărora sumele ce urmează să fie

cheltuite pentru continuarea cercetărilor arheologice și pentru restaurarea a 300 de case din centrul istoric al Roșiei Montane și cele 41 monumente istorice, sunt exagerate în raport cu necesarul real de restaurare și cercetare.

- Nu este menționat în Acord faptul că, la încheierea lucrărilor de exploatare minieră, RMGC va restaura încă o dată acele case care vor avea de suferit din cauza exploziilor.

Comisia consideră că este necesară precizarea, în Acord, a sumelor care vor fi alocate de companie pentru fiecare categorie de investiție destinată protejării și reabilitării patrimoniului din zona Roșia Montană, respectiv dezvoltării economice și sociale a comunității locale, precum și specificarea clară a faptului că sumele prevăzute în Acord nu includ investițiile de patrimoniu făcute până în prezent.

Comisia solicită prezentarea publică a raportului financiar și descrierea lucrărilor de patrimoniu în valoare de peste 30 de milioane de USD, finalizate deja.

Descărcările arheologice și descoperirile întâmplătoare

În urma cercetărilor au fost făcute descoperiri excepționale, precum o întreagă instalație de lemn de evacuare a apei din galerii din perioada romană.

În ceea ce privește certificatul de descărcare geologică, reprezentanții Muzeului Național de Istorie au arătat că există în proiectul de mediu un protocol al descoperirilor întâmplătoare și este asigurată asistența arheologică de specialitate. Aceștia consideră că delimitarea sit-ului arheologic este suficientă, acesta incluzând de fapt 13 situri concentrate determinate de modul de așezare al comunităților în jurul celor patru munți.

În ceea ce privește posibilitatea ca, în timpul explorărilor, să se mai identifice vestigii, dar acestea să nu poată fi puse în valoare pentru că la momentul inițial s-a făcut o descărcare pe o zonă restrânsă, reprezentanții Institutului de Arheologie din București au afirmat că șansele să se descopere obiective importante, care să nu poată fi salvate, sunt aproape egale cu zero. Aceștia au arătat că o descoperire arheologică, în momentul în care este identificată, este cercetată, înregistrată, desenată, fotografiată, este inclusă în circuitul științific și, abia după aceea, este

distrusă. Numai în cazuri excepționale, când obiectivele sunt atât de bine păstrate încât merită să fie puse în situri, atunci trebuie ocrotite și puse în evidență.

Ministrul Culturii poate oricând cere anularea licenței dacă condițiile de conservare și protejare a patrimoniului nu sunt respectate. Statul român păstrează libertatea deplină de a decide dacă este nevoie de conservare in situ.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe îngrijorări în privința descărcărilor arheologice:

- Se pune problema legalității avizării unui proiect de minerit, care afectează zone cu patrimoniu arheologic reperat, care nu au fost încă cercetate.
- Există posibilitatea ca, în timpul explorărilor, să se identifice alte vestigii, care să nu mai poată fi puse în valoare pentru că, la momentul inițial, s-a făcut deja o descărcare pe o zonă restrânsă la o suprafață de doar 4 ha.
- Nu este clar în baza carui act normativ Ministrul Culturii a avizat acest Proiect de lege. Conform Legii 422/2001, Legea privind protejarea monumentelor istorice, Ministerul Culturii nu avizează lucrări, ci dă avize de descărcare de sarcină arheologică, dacă sunt îndeplinite toate condițiile.

Comisia solicită Ministerului Culturii clarificarea aspectelor prezentate mai sus.

Relocări de monumente naturale sau istorice. Declasarea monumentelor istorice

Potrivit Ministrului Culturii, se are în vedere o singură relocare de monument natural - Piatra despăcată – despre care geologii afirmă că poate fi o bucată de meteorit sau un element dintr-o erupție vulcanică, pentru că nu are legătură cu structura solului din vecinătate. Acesta va fi mutat la mai puțin de 1 km distanță lângă punctul Piatra Corbului, unde vor fi, de asemenea, muzeificate câteva galerii de exploatare.

RMGC a înființat o echipă de custodie a celor două monumente ale naturii din zonă - Piatra Despăcată și Piatra Corbului – pentru care s-au realizat planurile de management în vederea conservării și protejării.

Există de asemenea un plan de monitorizare a speciilor și habitatelor-cheie, auditat internațional. Au fost deja stabilite măsuri de reducere a impactului pentru fiecare dintre grupele de animale și pentru specii de plante și habitatele cartate în zona proiectului.

Emiterea Ordinului de Ministru pentru declasarea unor monumente istorice (ex: Orlea, Cârnic) se realizează pe baza unei documentații și a avizării a două comisii independente de specialiști: Comisia de Arheologie și Comisia Monumentelor Istorice.

Pe lângă angajamentul companiei, Ministerul Culturii prin reprezentanții Direcției de Cultură Județeană Alba, va verifica respectarea angajamentelor în teritoriu și monitorizarea acestora.

Ministerul Culturii propune transformarea direcțiilor de cultură județene în inspectorate de patrimoniu (prin Codul patrimoniului) precum și o colaborare foarte strânsă cu Inspectoratul de Stat în Construcții și alte instituții, care să permită oprirea unei lucrări, dacă ea afectează integritatea unui monument istoric de grupă A sau B.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe îngrijorări privind declasarea monumentelor istorice:

- Acordul nu are prevederi pentru cazul în care compania va trebui să demoleze un monument clasificat categoria A sau B, ori a unei biserici.
- În Acord este prevăzut dreptul, conform protocolului de descoperiri întâmplătoare, de a supraveghea lucrările de exploatare de către Ministerul Culturii. La audieri, reprezentanții Ministerului Culturii au susținut că Direcția de Cultură Alba va verifica aceste lucrări. Având în vedere proiectul legii descentralizării discutat la nivelul Guvernului, direcțiile județene de cultură vor fi subordonate Consiliilor Județene. Altfel spus, Ministerul Culturii nu va avea nicio cale de a asigura protecția descoperirilor întâmplătoare, și nu va avea niciun control asupra lucrărilor de exploatare, neputând să oprească lucrările în cazul unor descoperiri excepționale.

Comisia recomandă Ministerului Culturii o reglementare strictă a modului în care vor fi monitorizate lucrările realizate de companie.

Strămutarea/demolarea bisericilor și a cimitirelor

În timpul audierilor, reprezentanții Ministerului Culturii au susținut că nu va fi demolată nici o biserică. De altfel, toate bisericile sunt în perimetrul istoric ce urmează să fie protejat. Reprezentantul Bisericii Greco-Catolice a precizat chiar că biserica din zonă a fost recent restaurată.

Răspunzând întrebărilor membrilor Comisiei, reprezentanții cultelor au precizat că nu există, până în prezent, informații privind închiderea sau distrugerea unor lăcașuri de cult sau a unor cimitire ori privind afectarea vieții teologice din zonă. Cu toate acestea, Biserica Ortodoxă Română și celelalte culte reprezentate în zonă s-au declarat împotriva proiectului legislativ vizând exploatarea minieră de la Roșia Montană.

Din luările de poziție ale oficialilor Bisericii Ortodoxe Române, Comisia a reținut faptul că se implinesc 10 ani de când Sfântul Sinod și-a exprimat public punctul de vedere împotriva proiectului Roșia Montană. Acest punct de vedere s-a bazat pe argumentele Academiei Române și a rămas neschimbat până astăzi.

În 2003 au fost transmise reprezentanților cultelor informații referitoare la necesitatea relocării a 9 lăcașuri de cult și a unor cimitire. Până acum nu s-au întreprins nici un fel de acțiuni în acest sens, având în vedere faptul că populația din zonă nu a fost strămutată.

În ceea ce privește strămutarea cimitirelor, reprezentanții RMGC au arătat că strămutările se fac în relație și cu acordul familiilor respective, cu respectarea procedurilor legale și dreptului la viață privată al familiilor.

Pe parcursul audierilor din Comisie au fost semnalate mai multe îngrijorări în cazul strămutărilor și a demolării anumitor obiective:

- Uniunea Arhitecților din România (UAR) a prezentat un prim rezultat al demarării preliminarilor proiectului, și anume strămutările din zonă. *"Parte din locuitori au fost strămutați, li s-au cumpărat casele, au fost strămutați într-o periferie a orașului Alba Iulia, este o imagine incomparabilă. În lungul străzii, aceste clădiri noi, ca niște anexe de șantier, lipsite de orice identitate, cu câmpul alături. Imaginile pe care le avem și le mai avem încă, în situl lor natural și cele care se creează, reprezintă un tablou, de fapt, al autodistrugerii personalității naționale, a identității fiecărui individ. Aceste strămutări, care se fac, inclusiv cu defrișarea unui fond forestier de 255 de ha, hectare de pădure scoase din fondul forestier, de pășuni, de izvoare, care vor fi desecate, ca să intre în fondul construit pentru noile investiții de exploatare. Refacerea lor va fi artificială, va fi*

În mai mulți ani și, în nici un caz, nu va păstra valoarea sitului natural, care este constituit în secole și în milenii.”

- Uniunea Arhitecților din România avertizează asupra efectelor produse de exploziile planificate asupra obiectivelor arheologice: *“Este o pură iluzie că obiectivele arheologice vor rezista exploziilor planificate și prafului produs de explozii și trepidațiilor produse de cele 14 autobasculante de 150 de tone care vor circula la Roșia timp de 16 ani, 365 zile, 20 de ore pe zi cum prevede proiectul RMGC.”*

Comisia recomandă instituțiilor abilitate ale statului o atenție deosebită asupra aspectelor menționate anterior, ținând cont și de faptul că Biserica reprezintă cea mai de încredere instituție pentru români, iar apropierea spirituală a enoriașilor de aceasta reprezintă o tradiție milenară. Oricât de importante sunt proiectele de dezvoltare durabilă în zonă, precum și planul de investiții pentru crearea locurilor de muncă în sectorul minier, este important ca acestea să nu ducă la neglijarea vieții ecumenice la care aderă confesiunile din zonă.

Clasarea pe lista UNESCO

O precizare importantă vizează ipoteza clasării localității Roșia Montană pe lista UNESCO.

O parte dintre experții consultați, precum și reprezentanții Ministerului Culturii subliniază imposibilitatea de a propune astăzi clasarea pe lista tentativă UNESCO a localității Roșia Montană, întrucât nu prezintă elemente excepționale sau de unicitate. Galeria subterană, dacă vor fi conservate, pot constitui un element, dar nu de unicitate. În plus, galeriile romane subterane, vizate a deveni în perspectivă monumente UNESCO, ar trebui puse în valoare și redat unui circuit turistic înaintea formulării solicitării de clasificare UNESCO. Referitor la acest aspect, în cadrul audierilor, Ministerul Culturii a precizat că aceste condiții ar putea fi îndeplinite peste 10 ani.

În plus, potrivit normelor Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, prima condiție pentru ca un monument să fie aprobat pe lista tentativă UNESCO este ca autoritățile locale din zonă să solicite expres această clasificare Ministerului Culturii. Ceea ce, până în acest moment, nu s-a întâmplat.

Alți experți, citați pe parcursul audierilor din comisie, susțin că zona Roșia Montană are potențial de a deveni sit UNESCO și că ar trebui conservată. Acest lucru este confirmat și de un raport al Institutului Britanic de Arheologie, întocmit în 2010, la cererea Ministerului Culturii.

În cadrul întâlnirii membrilor Comisiei speciale RM cu autoritățile locale din zonă, acestea au afirmat ca au cunoștință, de la Ministerul Culturii, că o viitoare înscriere a zonei Roșia Montană pe lista tentativă UNESCO nu ar aduce direct avantaje economice, în sensul alocării unor bugete naționale sau internaționale pentru reabilitarea și conservarea patrimoniului din zona, ci ar crea posibilitatea formării unui circuit turistic, din a cărui exploatare nu s-ar putea obține fondurile necesare pentru întreținerea acestui patrimoniu cultural. Cu toate acestea, clasarea UNESCO poate aduce avantaje financiare, în sensul accesării fondurilor aferente Programului Operațional Regional.

- Opiniile exprimate cu privire la includerea localității pe lista UNESCO sunt divergente și nu există, până în prezent, un aviz al instituțiilor statului (Comisia Monumentelor Istorice sau Comisia de Arheologie, Comisia de Monumente de For Public sau Comisia Muzeelor și Colecțiilor), referitor la includerea Roșia Montană pe lista UNESCO.

Comisia recomandă Ministerului Culturii inițierea unei dezbateri publice naționale privind oportunitatea și eligibilitatea includerii zonei Roșia Montană pe lista siturilor protejate UNESCO.

CONCLUZII

Comisia consideră că Proiectul de lege supus examinării nu acoperă în mod satisfăcător toate cerințele complexe privind cadrul desfășurării activității de exploatare a resurselor minerale în România și, în consecință, propune respingerea acestuia.

Având în vedere carențele legislației actuale, care nu ține cont de specificul unor proiecte de anvergura proiectului minier în discuție, Comisia recomandă completarea cadrului legislativ cu măsuri care să stimuleze implementarea unor proiecte miniere de asemenea amploare. Comisia consideră necesară stabilirea unor condiții de parteneriat corect între acționarul majoritar și compania de stat românească, cu respectarea normelor comunitare obligatorii și a principiilor dezvoltării durabile a zonelor în care va fi realizat proiectul.

Comisia apreciază modificările condițiilor Acordului inițial (licența) propuse de Guvernul României, considerând că acestea reprezintă o îmbunătățire reală față de licența în vigoare și pot aduce beneficii economice pentru statul român.

Comisia propune, prin prezentul raport, o serie de acțiuni pentru stabilirea unui cadru legislativ coerent, care să sprijine poziția de negociere a statului român și în alte proiecte de asemenea anvergură.

Comisia apreciază că este necesară analizarea unor scenarii alternative de stabilire a redevențelor și a participației statului în cazul exploatărilor miniere, având în vedere exemplul altor state.

Comisia atrage atenția asupra unor posibile încălcări ale legislației în vigoare pe parcursul derulării proiectului de exploatare minieră de la Roșia Montană. De aceea, Comisia va înainta prezentul raport autorităților competente cu scopul asigurării legalității integrale a proiectului Roșia Montană și investigării, acolo unde este cazul, a faptelor presupus ilegale.

Comisia consideră că este nevoie de un cadru legislativ cât mai larg care să fie supus dezbaterii parlamentare, referitor la proiectele miniere

auro-argentifere, care să permită dezvoltarea industriei miniere în România și atragerea de investitori.

Comisia recomandă desecretizarea licenței și a documentelor clasificate aferente prezentului proiect minier (mai puțin a hărților și a documentelor referitoare la zăcământ).

Comisia solicită ministerelor de resort și instituțiilor implicate în evaluarea proiectului de la Roșia Montană analizarea tuturor aspectelor semnalate în urma audierilor desfășurate în cadrul Comisiei și cuprinse în prezentul raport și demararea procedurilor în consecință.

Proiectul de lege are ca obiect **reglementarea** unor măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană, precum și pentru stimularea și facilitarea dezvoltării activităților miniere în România.

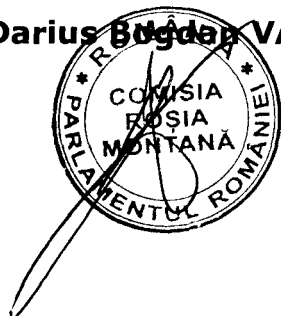
Principalele măsuri propuse de Inițiator sunt aprobarea Acordului privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană, declararea proiectului de exploatare ca fiind de utilitate publică și de interes național deosebit, mandatarea unor entități publice să aducă la îndeplinire măsurile propuse, precum și modificarea unor acte normative privitoare la exproprierea și autorizarea de construcție.

Proiectul de lege face parte din categoria legilor **organice**, conform prevederilor art.73, alin. (3) din Constituția României, republicată.

În urma finalizării dezbaterilor, membrii Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru avizarea *Proiectului de lege privind unele măsuri aferente exploatării minereurilor auro-argentifere din perimetrul Roșia Montană și stimularea și facilitarea dezvoltării activităților miniere în România* au hotărât cu 17 voturi pentru și 2 abțineri, **respingerea** proiectului de lege supus examinării.

PREȘEDINTE,

Darius Băduț VÂLCOV

SECRETAR,

Ioan MOLDOVAN

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Ioan Moldovan", written over a large, faint circular stamp or watermark.